

CONSILIUL
JUDEȚEAN
MUREȘ

MUZEUL JUDEȚEAN MUREȘ
MAROS MEGYEI MÚZEUM

Nr.

Raportul de Activitate al Muzeului Județean Mureș în perioada 01.01.2024 – 31.12.2024

Ötvös Koppány Bulcsú
Director

CUPRINS

A. EVOLUȚIA INSTITUȚIEI ÎN RAPORT CU MEDIUL ÎN CARE ÎȘI DESFĂȘOARĂ ACTIVITATEA	4
A1. Colaborarea cu instituții, organizații, grupuri informale care se adresează aceleiași comunități	5
A2. Evoluția imaginii existente și măsuri luate pentru îmbunătățirea acesteia	6
A3. Măsuri luate pentru cunoașterea categoriilor de beneficiari	7
A4. Grupurile-țintă ale activităților instituției	8
A5. Profilul beneficiarului actual	9
B. EVOLUȚIA PROFESIONALĂ A INSTITUȚIEI	11
B1. Adecvarea activității profesionale a instituției la politicile culturale la nivel național și la strategia culturală a autorității	11
B2. Orientarea activității profesionale către beneficiari	12
B3. Analiza principalelor direcții de acțiune întreprinse	12
C. ORGANIZAREA, FUNCȚIONAREA INSTITUȚIEI	14
C1. Măsuri de organizare internă	14
C2. Propuneri privind modificarea reglementărilor interne	16
C3. Sinteza activității organismelor colegiale de conducere	17
C4. Dinamica și evoluția resurselor umane ale instituției	18
C4.1. Fluctuația personalului	18
C4.2. Formarea profesională	19
C4.3. Promovări ale personalului	19
C4.4. Evaluarea performanțelor individuale	19
C4.5. Sancțiuni	19
D. EVOLUȚIA SITUAȚIEI ECONOMICO-FINANCIARE A INSTITUȚIEI	20
D1. Analiza datelor financiare	20
D2. Evoluția valorii indicatorilor de performanță în perioada raportată	22
E. SINTEZA PROGRAMELOR ȘI A PLANULUI DE ACȚIUNE PENTRU ÎNDEPLINIREA OBLIGAȚIILOR ASUMATE PRIN PROIECTUL DE MANAGEMENT	23
E1. Viziune	23
E2. Misiune	23
E3. Obiective (generale și specifice)	23
E4. Strategie și plan de marketing	25
E6. PROGRAME PROPUSE PENTRU ÎNTREAGA PERIOADĂ DE MANAGEMENT	26
E7. PROIECTE DIN CADRUL PROGRAMELOR	26
E7.1.1. EVIDENȚA ȘI GESTIUNEA PATRIMONIULUI MUZEAL	26

E7.1.2. PROTEJAREA PATRIMONIULUI, CONSERVARE-RESTAURARE	27
E7.2. CERCETAREA PATRIMONIULUI	28
E7.2.1. Proiecte de cercetare organizate de MJM	28
E7.2.1.1. Cercetări de teren	28
E7.2.1.2. Cercetări individuale	40
E7.2.1.3. Cercetări de colecție	41
E7.2.2. Participări în proiecte de cercetare organizate de alte instituții	43
E7.3. EXPOZIȚII	47
E7.3.1. Expoziții organizate de MJM la sediul propriu	47
E7.3.1.1. Expoziții permanente organizate de MJM la sediul propriu	47
E7.3.1.2. Expoziții temporare organizate de MJM la sediul propriu	50
E7.3.1.3. Mini-expoziții organizate de MJM la sediul propriu	56
E7.3.1.4. Expoziții temporare organizate de MJM la alte instituții din țară	58
E7.3.2. Expoziții temporare / itinerante găzduite de MJM	60
E7.3.3. Participare în expoziții organizate de alte muzee	64
E7.4. SESIUNI/CONFERINȚE/SIMPOZIOANE	66
E7.4.1. Sesiuni/conferințe/simpozioane, workshopuri organizate de MJM	66
E7.4.2. Participări la sesiuni/conferințe/simpozioane	68
E7.5. PUBLICAȚII	74
E7.5.1. Volume editate	74
E7.5.2. Studii/articole publicate	75
E7.6. PROGRAME EDUCATIVE DESTINATE PUBLICULUI	82
E7.6.1. Programe muzeale / culturale educative	82
E7.6.2. Programe muzeale / culturale și dezvoltare de public	89
E7.6.3. Activități de educație muzeală, activități culturale și dezvoltare de public (în afara celor cuprinse în programele educative și culturale)	93
E7.6.4. Programe de pedagogie muzeală (preșcolari + elevi cls. 0–XII)	99
E7.6.5. Program de pedagogie muzeală pentru liceeni	109
E7.6.6. Program de educație muzeală pentru studenți	110
E7.7. COMUNICARE ȘI MARKETING MUZEAL	111
E7.8. DEZVOLTAREA RESURSELOR UMANE	114
ANEXE	117

A. EVOLUȚIA INSTITUȚIEI ÎN RAPORT CU MEDIUL ÎN CARE ÎȘI DESFĂȘOARĂ ACTIVITATEA

Muzeul Județean Mureș desfășoară o activitate extinsă în domeniul cultural. Are ca obiect de activitate achiziționarea, conservarea, cercetarea, restaurarea, comunicarea și expunerea mărturiilor materiale și spirituale ale existenței și evoluției comunităților umane, precum și ale mediului înconjurător, în scopul cunoașterii, educării și recreerii (conform Legii muzeelor 311/2003, modificată prin Legea nr. 114/2006 pentru aprobarea Ordonanței Guvernului nr. 26/2005 privind managementul instituțiilor publice de cultură și a Legii nr. 182/2000 privind protejarea patrimoniului cultural național mobil, cu modificările și completările aduse de Legea 329/05.11.2009. Legea nr. 97/21.05.2010, Ordonanța de Urgență nr. 12/09.02.2011).

Pentru perioada de raportare activitatea de valorificare a patrimoniului muzeal prin expoziții și activități culturale și educative a atras diverse categorii de beneficiari, numărul total al vizitatorilor muzeului fiind de **65364** persoane (vizitatori plători).

S-a vernisat **1 expoziție permanentă**, s-au deschis **6 expoziții temporare** și **7 mini-expoziții** organizate de MJM. Au fost organizate **2 expoziții itinerante** la alte instituții din țară. Am găzduit **6 expoziții temporare** în spațiile expoziționale ale muzeului nostru.

Au fost organizate **2 conferințe științifice/simpozioane** (1 internațională, 1 națională), dedicate muncii de cercetare unde au participat peste 100 de specialiști. Specialiștii MJM au participat cu comunicări la **20 de conferințe și sesiuni internaționale și 28 naționale**.

În intervalul de raportare s-au organizat **7 programe** (cuprinzând **104** de activități/ateliere) **culturale și de educație muzeală** cu participarea publicului larg și dedicate expozițiilor deschise la care au fost invitați din țară și străinătate. La acestea se alătură cele **18** de ediții ale programului **Joia Muzeală**, și alte **7** de activități organizate în afara programelor.

În perioada de referință s-au desfășurat **21 de programe de pedagogie muzeală** dedicate preșcolarilor și școlarilor din ciclul primar și gimnazial, respectiv a copiilor cu dizabilități, reprezentând **346 de ateliere/activități**. În cadrul **programelor destinate pentru liceeni**, în 2024 au fost organizate **20 de activități**.

Au fost realizate **65 de proiecte de cercetare** (de teren, de colecție și individuale), s-a editat **1 monografie** și au apărut **3 anuare Marisia** ale MJM.

A1. Colaborarea cu instituții, organizații, grupuri informale care se adresează aceleiași comunități

Muzeul Județean Mureș a colaborat cu o serie de instituții de învățământ și instituții culturale în vederea realizării programelor culturale propuse dar și în vederea atragerii unui număr cât mai mare de public vizitator și specialiști.

În domeniul cercetării și a activității expoziționale, muzeale și educative am avut programe implementate în parteneriat cu următoarele instituții:

Universități

Universitatea din Köln; Universitatea Humboldt din Berlin, Universitatea Tehnică din Budapesta; Universitatea din Leiden, Universitatea Babeș-Bolyai Cluj-Napoca; Universitatea Eötvös Loránd Budapesta; Universitatea Óbuda din Budapesta; Universitatea de Medicină, Farmacie, Științe și Tehnologie "George Emil Palade" Târgu-Mureș; Universitatea Lucian Blaga Sibiu; Universitatea 1 Decembrie 1918 Alba Iulia; Universitatea Sapientia; Universitatea de Artă Târgu-Mureș, Universitatea din Pécs, Universitatea din Szeged.

Muzee

Muzeul Național de Istorie a României; Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei Cluj-Napoca, Muzeul Național Maghiar Budapesta; Muzeul Național Secuiesc Sf. Gheorghe, Muzeul Național de Artă a României, Muzeul Național Brukenthal Sibiu; Muzeul Haáz Rezső Odorheiu Secuiesc; Muzeul Secuiesc al Ciucului; Muzeul Tarisznys Márton Gheorgheni; Muzeul Militar Național „Regele Ferdinand I”, București; Muzeul Civilizației Dacice și Romane Deva; Muzeul Olteniei – Craiova; Muzeul Județean Neamț; Muzeul Județean Satu Mare; Muzeul Județean de Arheologie și Istoria Artei Zalău; Complexul Muzeal Arad, Institutul și Muzeul de Istorie Militară din Budapesta, Muzeul Móra Ferenc din Szeged,

Instituții de cercetare sau cu profil identic domeniilor prezente în cadrul MJM

Arhivele Naționale - Direcția județeană Mureș, Direcția județeană Cluj, Arhivele Naționale Budapesta, Institutul de Arheologie și Istoria Artei din Cluj-Napoca

Asociații, fundații

Asociația Atrium Musei, Fundația Alpha Transilvană; Societatea de Micologie „Málnássy László”; Asociația Milvus; Asociația pentru un zâmbet de copil; Asociația Culturală Armeano-Maghiară Tg. Mureș; Asociația Culturală Doruri mureșene; Centrul Cultural Toplița; Asociația Culturală Mureșul Superior, Fundația Bernády György, Uniunea Artiștilor Plastici din România

Instituții de învățământ (preuniversitar)

- În 2024 s-au reînnoit parteneriatele cu o serie de instituții de învățământ, respectiv am reînnoit protocolul de colaborare cu Inspectoratul Școlar Județean Mureș.
- MJM are parteneriate cu următoarele instituții de învățământ din județ: Școala Gimnazială Bernády György Târgu-Mureș, Școala Gimnazială nr. 6 Târgu-Mureș, Școala Gimnazială nr. 7 Târgu-Mureș, Școala Gimnazială Alexandru Ioan Cuza Târgu-Mureș, Școala Gimnazială Dacia Târgu-Mureș, Școala Gimnazială Europa Târgu-Mureș, Școala Gimnazială Friedrich Schiller Târgu-Mureș, Școala Gimnazială George Coșbuc Târgu-Mureș, Școala Gimnazială Liviu Rebreanu Târgu-Mureș, Școala Gimnazială Mihai Viteazul Târgu-Mureș, Școala Gimnazială Nicolae Bălcescu Târgu-Mureș, Școala Gimnazială Tudor Vladimirescu Târgu-Mureș, Școala Gimnazială Cristești, Școala Gimnazială Curteni, Școala Gimnazială Gornești, Școala Gimnazială Emil Drăgan Ungheni, Școala Gimnazială Mărculeni, Școala Gimnazială Mădăraș, Școala Gimnazială Nadeș, Școala Gimnazială Papiu Ilarian, Școala Gimnazială Pădureni, Școala Gimnazială Periș, Școala Gimnazială Sângeorgiu de Mureș, Școala Gimnazială Sântioana, Școala Gimnazială Vălureni, Școala Gimnazială Rákosi Lajos Gheorghe Doja, Școala Gimnazială Ioan Vlăduțiu Luduș, Colegiul Agricol Traian Săvulescu Târgu-Mureș, Colegiul Economic Transilvania Târgu-Mureș, Colegiul Național Alexandru Papiu Ilarian Târgu-Mureș, Colegiul Național Unirea Târgu-Mureș, Liceul de Artă Târgu-Mureș, Liceul cu Program Sportiv Szász Adalbert Târgu-Mureș, Liceul Pedagogic Mihai Eminescu Târgu-Mureș, Liceul Teoretic Bolyai Farkas Târgu-Mureș, Liceul Teoretic Muntele de Foc Câmpenița, Liceul Tehnologic Vasile Netea Deda, Liceul Tehnologic Iernut.

A2. Evoluția imaginii existente și măsuri luate pentru îmbunătățirea acesteia
Muzeul Județean Mureș este perceput ca un actor important, o instituție culturală dinamică și relevantă în viața culturală a comunității mureșene.

Pentru perioada de raportare au fost realizate o serie de acțiuni pentru a spori prezența MJM în comunitate. Prin urmare MJM a avut activități cu impact la public, organizate la sediile muzeului cât și în mediul online, care au avut ecou sporit în mass-media.

Promovarea instituției, a expozițiilor și acțiunilor culturale de anvergură

- S-au realizat bannere pentru semnalarea expozițiilor permanente, precum și a celor mai importante expoziții temporare, la sediile muzeale.

- Expozițiile permanente, cele temporare, precum și acțiunile culturale de anvergură (Noaptea Muzeelor, Festivalul Roman de la Călugăreni) au fost semnalate prin bannere și meshuri amplasate în zonele cu trafic auto și pietonal cele mai intense (P-ța Teatrului, P-ța Victoriei, Zona Fortuna etc.).
- S-au editat clipuri video pentru unele programe ale instituției (Noaptea Muzeelor, Ziua Arheologiei, Vacanța la muzeu etc.), respectiv pentru expozițiile proprii ale MJM (*Bernády György. Legături sociale și rețele de relații; Expoziția de bază a Secției de Științele Naturii*)

Comunicare și promovare pe rețele sociale

- S-a susținut o comunicare eficientă pe paginile Facebook și Instagram ale instituției.
- Au fost create și postate periodic materiale pe contul TikTok al muzeului cu scopul de a ajunge mesajul muzeului la cele mai variate categorii de beneficiari.

Comunicarea în mass-media

- Muzeul întreține relații bune cu presa locală, regională și națională. Colectivul de specialiști ai instituției au acordat o serie de interviuri legate de diferite aspecte ale activității instituției.
- Au fost emise comunicate de presă pentru promovarea expozițiilor și al activităților și programelor organizate de muzeu.
- În cazul expozițiilor permanente și a celor temporare de anvergură, precum și cu ocazia programelor importante derulate de muzeu s-au organizat conferințe de presă, respectiv s-au elaborat dosare/mape de presă.
- S-a pus accent sporit pe comunicarea cu publicațiile cu apariție în mediul online.

Alte mijloace de comunicare și promovare a muzeului

- Realizarea de produse personalizate, distribuite cu ocazia programelor și activităților organizate de muzeu.
- Participarea cu activități muzeale la evenimente care atrag public numeros (Zilele Târgumureșene, Festivalul Vibe, Vâltoarea Mureșeană.)

A3. Măsuri luate pentru cunoașterea categoriilor de beneficiari

MJM monitorizează categoriile de beneficiari ai ofertei culturale ale instituției cu mijloace și metode clasice și cele oferite de noile tehnologii. Una dintre metodele de identificare este utilizarea datelor și informațiilor furnizate de motorul de căutare Google. O altă modalitate de a identifica beneficiarii este oferită de monitorizarea rețelelor de socializare. În afara beneficiarilor direcți, prin serviciile de specialitate oferite și prin varietatea activităților culturale organizate muzeul ajunge la un public mai larg decât cel definit prin sintagma de vizitator.

Alte metode utilizate sunt cele folosite și în anii anteriori:

- caietele de impresii ale expozițiilor
- analize comparative ale numărului de vizitatori la sediile muzeului
- analize comparative ale vânzărilor pe categorii de bilete
- analize comparative și monitorizarea vânzărilor din publicații
- situația participării preșcolarilor, școlarilor, elevilor la programele de pedagogie muzeală

A4. Grupurile-țintă ale activităților instituției

Muzeul prin activitățile sale de bază, prin oferta culturală se adresează tuturor categoriilor de public. În acest sens publicul larg este alcătuit din două grupuri distincte: vizitatorii de muzeu și non-vizitatorii. Prin urmare grupurile-țintă trebuie construite pe două direcții – păstrarea și creșterea numerică a categoriei vizitatorilor și atragerea non-vizitatorilor.

Astfel grupurile-țintă sunt:

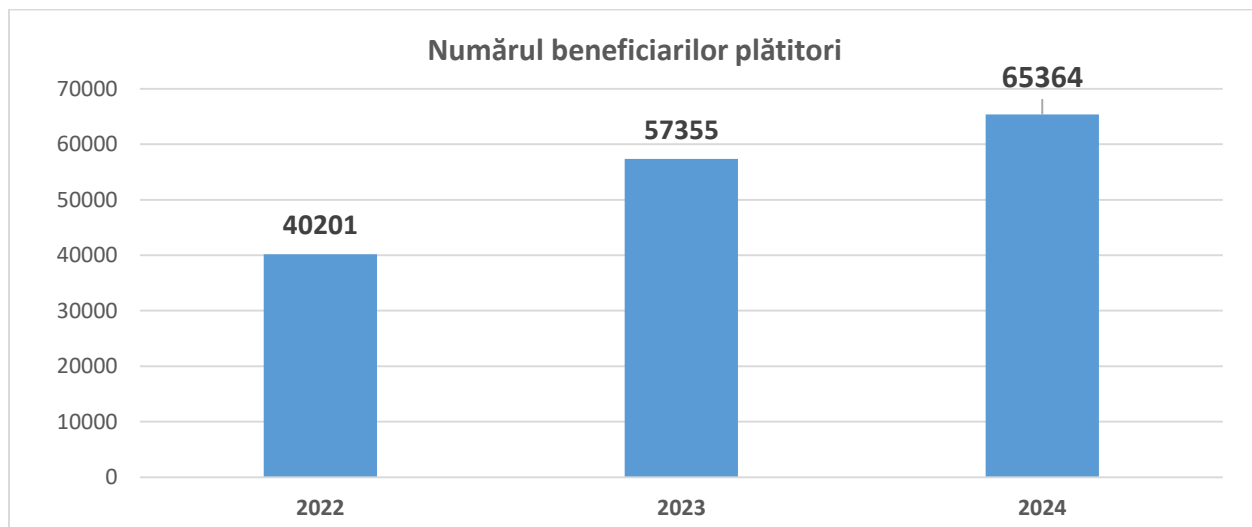
- Elevi și cadre didactice din învățământul primar, gimnazial și liceal
- Studenți și cadre didactice din învățământul universitar
- Turiști din România
- Turiști străini
- Specialiști din sfera culturală
- Specialiști din domeniile similare sau conexe domeniilor reprezentate în MJM
- Pensionari

A5. Profilul beneficiarului actual

MJM, deși reprezintă un instrument managerial util, nu a contractat încă studii privind categoriile de beneficiari, folosind metode alternative pentru creionarea profilului beneficiarului.

a. Vizitatorii de muzee

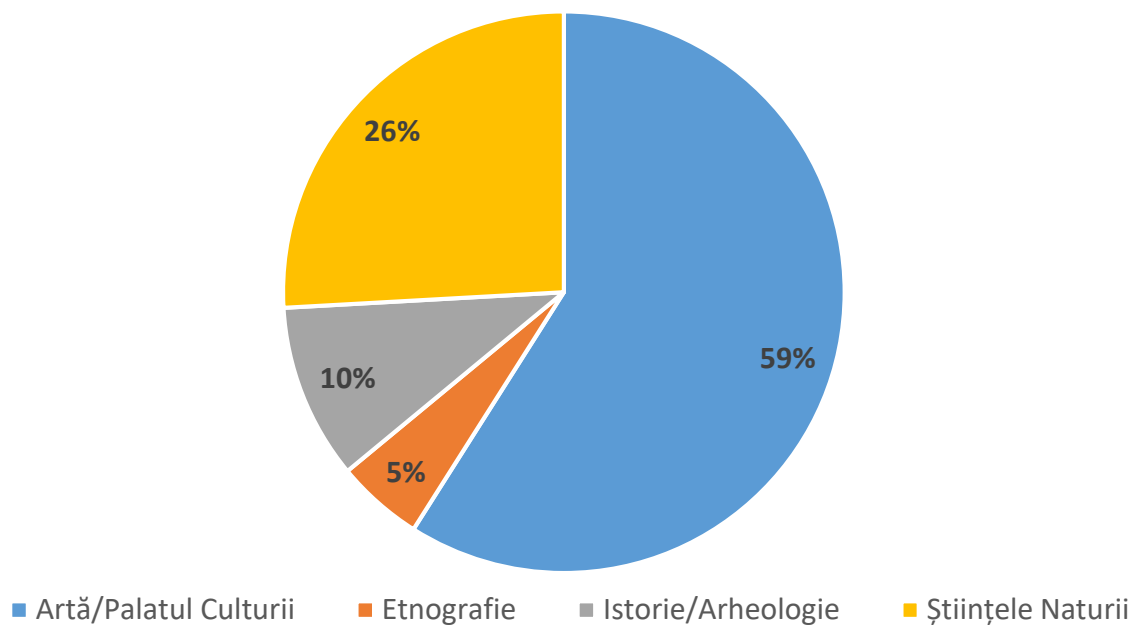
- Potrivit monitorizării pe durata anului profilul beneficiarului vizitator se poate defini în felul următor: beneficiarii ofertei culturale ale muzeului au rămas în mare măsură cele "tradiționale". Publicul vizitator de bază este reprezentat de familii și copii (preșcolari, școlari) din județul Mureș.
- S-a constatat o scădere a vizitatorilor străini, majoritatea vizitatorilor fiind din România.
- S-a constatat o prezență sporită în rândul vizitatorilor și a participanților la activitățile muzeale a elevilor din ciclul gimnazial și liceal. Numărul ghidajelor de specialitate și a activităților de pedagogie muzeală solicitate de categoriile amintite au crescut.
- Răspunsul la oferta culturală este unul pozitiv, publicul fiind mulțumit de ofertă și servicii.

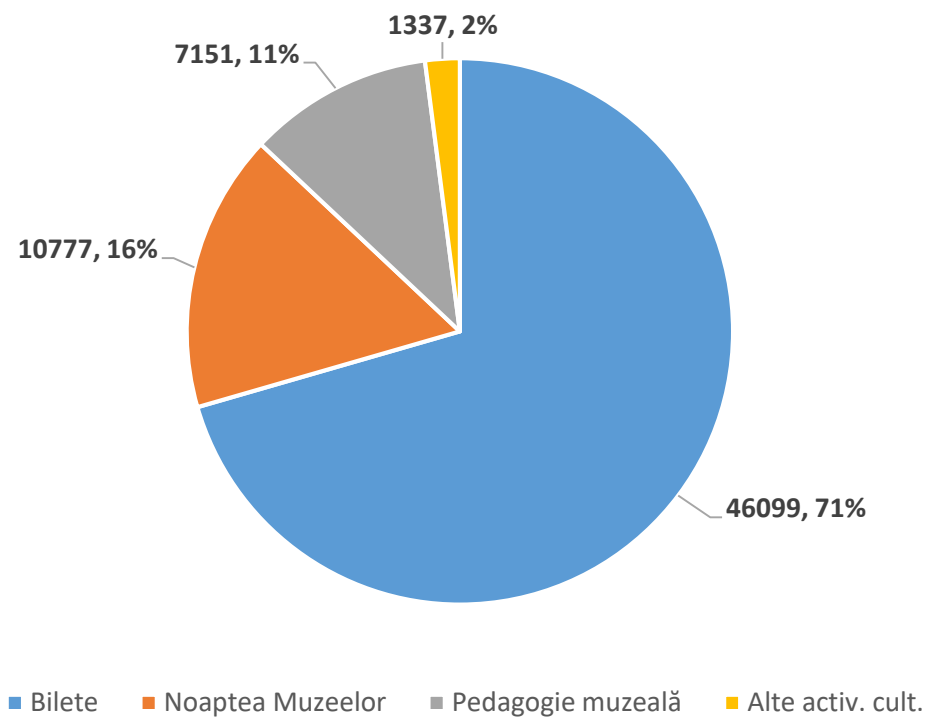
b. Non-vizitatorii

Prin intensificarea activității în mediul virtual, numărul și cercul celor care au putut beneficia de conținutul oferit de muzeu s-a lărgit. Astfel, pe lângă publicul consacrat muzeului, instituția a reușit să se adreseze în mediul virtual unui public mai variat. Pentru atragerea acestei categorii muzeul participă ca partener, sau oferă spațiu unor evenimente culturale de anvergură, care oferă ocazia participanților de a deveni vizitatori ocazionali sau, în timp, stabili ai instituției.

Vizitatori / locație muzeu

Pondere vizitatorilor pe categorii de activitate

B. EVOLUȚIA PROFESIONALĂ A INSTITUȚIEI

B1. Adecvarea activității profesionale a instituției la politicile culturale la nivel național și la strategia culturală a autorității

Activitatea Muzeului Județean Mureș s-a desfășurat în acord cu sarcinile trasate de Consiliul Județean Mureș, cu politicile culturale naționale trasate prin programul de guvernare și strategia Ministerului Culturii.

În tabelul de mai jos sunt sintetizate elementele prin care MJM s-a pliat pe obiectivele principale trasate în strategia sectorială în domeniul culturii:

Strategia sectorială în domeniul culturii (Guvernul României, Ministerul Culturii)	Concordanțe ale activității MJM cu strategia națională
Dezvoltarea și implementarea unei strategii de revitalizare a muzeelor și punerea în valoare a patrimoniului acestora pentru crearea/găzduirea unor expoziții atractive pentru public, adaptate la principiile muzeologiei contemporane	S-a realizat 1 expoziție permanentă, 6 expoziții temporare și 7 mini-expoziții în care a fost pus în valoare patrimoniul propriu. Au fost găzduite 6 expoziții temporare/ itinerante în sediile muzeului.
Încurajarea cercetării culturale	S-a realizat un program de cercetare a patrimoniului propriu în toate secțiile muzeului.
Promovarea corectă și eficientă a activității instituțiilor culturale și a activităților sectoarelor cultural-creative în cadrul unor campanii anuale de comunicare publică a sectoarelor cultural-creative	A fost pusă în aplicare și s-a susținut programul de promovare a activităților muzeului în mass-media tradițională cât și în mediul online.
Consolidarea relației cu media publică din România – formator de opinie legitim și promotor principal al sectoarelor cultural-creative	Au fost încheiate și reînnoite parteneriate media și s-au susținut 4 conferințe de presă.
Realizarea sistemului de evidență a patrimoniului cultural	Au fost realizate 2175 fișe de evidență informatizată, s-au finalizat și predat 18 de dosare de clasare la Comisia Națională a Muzeelor și Colecțiilor Publice (155 de dosare sunt încă în procedură de clasare la Ministerul Culturii)

B2. Orientarea activității profesionale către beneficiari

Un spectru larg al activităților muzeale este orientat către beneficiari. În vederea captării și dezvoltării interesului publicului vizitator (offline și online deopotrivă) pentru instituție și pentru programele MJM au fost întreprinse următoarele activități:

- ofertă de expoziții, care reflectă și dezvoltă interesul pentru patrimoniul MJM, precum și alte tematici aflate în conexiune cu domeniile acoperite de MJM, și cu relevanță pentru spațiul mureșean
- evidențierea patrimoniului muzeului și a cercetărilor acestuia prin programe și activități educative specifice
- realizarea de activități neconvenționale, cu caracter de divertisment, care să reflecte potențialul recreativ al muzeului (concerte, proiecții de filme, simpozioane etc.)
- promovarea activității profesionale în mass media, mediul online și prin alte mijloace de publicitate

Toate proiectele profesionale, de cercetare trebuie convertite în activități sau produse orientate către public (expoziții, activități de educație muzeală, tipărituri etc.)

B3. Analiza principalelor direcții de acțiune întreprinse

Direcțiile de acțiune au fost elaborate în concordanță cu misiunea muzeului și cu strategia stabilită în planul de management, ținând cont de necesitatea orientării activităților către beneficiari. În formularea misiunii instituției s-a ținut cont de prevederile Legii nr. 311/2003 a muzeelor și colecțiilor publice referitoare la funcțiile de bază a muzeului.

Principalele direcții de acțiune au fost:

Cercetarea, evidența, conservarea și restaurarea patrimoniului

- Au fost întreprinse activități de cercetare a bunurilor de patrimoniu aflate în administrarea muzeului, cu scopul de a fi expertizate și evaluate, conform planurilor anuale de cercetare.
- S-au efectuat cercetări arheologice, istorico-documentare, etnografice și de științe naturale de teren.
- Pentru păstrarea integrității bunurilor de patrimoniu și ținând cont de prioritățile expoziționale s-au efectuat activitățile de conservare și restaurare cuprinse în planurile anuale.

Valorificarea patrimoniului

- Programul expozițional s-a axat pe reîmprospătarea și reamenajarea expozițiilor permanente, respectiv amenajarea de noi expoziții

permanente, precum și în organizarea de expoziții temporare în care să fie valorificată patrimoniul propriu.

- Strategia de realizare a proiectelor expoziționale s-a axat pe criteriul de calitate, realizate la standardele profesionale adecvate, interdisciplinaritate și capacitate de atragere a publicului.

Activități publice și educative

- Au fost organizate programe educative pentru diferite categorii de vârstă. S-a elaborat o ofertă variată de activități de pedagogie muzeală pentru copii și tineri (ciclul preșcolar, primar, gimnazial și liceal)
- S-au realizat ghidaje, ghidaje speciale în expozițiile permanente și temporare
- Au fost organizate evenimente de anvergură cu impact asupra publicului (Noaptea Muzeelor, Ziua Arheologiei, Zilele Europene ale Patrimoniului etc.)

Comunicare

- S-a realizat o strategie de comunicare integrată
- S-a intensificat activitatea instituției în mediul online și pe rețelele de socializare

Dezvoltare instituțională

- Au fost reorganizate și reamenajate unele spații de depozitare
- S-au derulat activități de reparații curente la sediile muzeale
- S-au desfășurat reabilitări și renovări ale spațiilor interioare și exterioare a clădirilor de patrimoniu administrate
- S-au sporit capacitățile tehnice ale instituției prin achiziționarea de echipamente de lucru

C. ORGANIZAREA, FUNCȚIONAREA INSTITUȚIEI

C1.1. Măsurile de organizare internă

- S-au organizat întâlniri cu șefii de secție cu caracter general sau de specialitate pentru clarificarea sarcinilor și implementarea dispozițiilor.
- S-au ținut ședințe de lucru operative periodice cu participarea directorului adjunct, contabilului șef, responsabil compartiment achiziții publice etc.
- S-au desfășurat întâlniri individuale periodice cu personalul angajat.
- S-au stabilit componentele consiliilor și comisiilor de specialitate interne.

În urma intrării în vigoare a Legii nr. 296/2023 privind unele măsuri fiscal-bugetare pentru asigurarea sustenabilității financiare a României pe termen lung, cu modificările ulterioare MJM a solicitat reorganizarea instituției, respectiv prin adresa nr. 1684/2024 conducerea a solicitat majorarea de posturi din structura organizatorică cu un post de referent de specialitate la Compartimentul contabilitate, administrativ și deservire. Modificările solicitate au primit, conform reglementărilor în vigoare, avizul prealabil al Comisiei Naționale a Muzeelor și Colecțiilor prin Hotărârea nr. 4275/D.P.C./17.09.2024.

Prin Hotărârea CJM nr. 225 din 17.12.2024 privind reorganizarea Muzeului Județean Mureș au fost modificate organigrama și statul de funcții al Muzeului Județean Mureș (vezi Anexă).

Implementarea și dezvoltarea sistemului de control intern managerial (comisie, măsuri luate pentru eficientizarea sistemului)

- S-au dispus măsuri necesare pentru implementarea și dezvoltarea continuă a sistemului de control intern managerial, (SCIM) conform Ordinului nr 600/20.04.2018 (privind aprobarea Codului controlului intern managerial al entităților publice), ținând cont de standardele de control intern managerial.
- În vederea monitorizării, coordonării și îndrumării metodologice a implementării și dezvoltării sistemului de control intern managerial, s-a constituit, prin act de decizie internă, o structură cu atribuții în acest sens, denumită *Comisia de monitorizare SCIM la MJM*, care cuprinde conducătorii compartimentelor muzeului și este coordonată de către un președinte.

- Comisia de monitorizare coordonează procesul de actualizare a obiectivelor generale și specifice, a activităților procedurale, a procesului de gestionare a riscurilor, a sistemului de monitorizare a performanțelor, a situației procedurilor și a sistemului de monitorizare și de raportare, respectiv informare către manager.
- Stadiul implementării și dezvoltării sistemului de control intern managerial la nivelul MJM, constatat de către Comisia de monitorizare, face obiectul informării, prin întocmirea de situații centralizatoare anuale, care se transmit entităților publice ierarhic superioare, cu încadrarea în termenele prevăzute.

SITUAȚIE CENTRALIZATOARE
privind stadiul implementării și dezvoltării sistemului de control
intern/managerial la MJM

Specificații ale SCIM	Observații
Comisia de monitorizare SCIM la MJM	Ultima decizie de modificare a componenței Comisiei de monitorizare SCIM - nr 23/27.12.2023 cuprinde și Regulamentul de organizare și funcționare a Comisiei de monitorizare responsabilă cu implementarea și dezvoltarea SCIM la MJM.
Programul de dezvoltare a sistemului de control intern managerial la MJM, elaborat de Comisia de monitorizare SCIM, actualizat anual	<i>Programul de dezvoltare a SCIM la MJM pentru perioada 01.03.2024 -28.02.2025, nr 302/13.02.2024.</i>
Obiective generale și specifice stabilite de către MJM	<i>Bazele strategiei MJM, nr 1805/01.09.2021 ROF 2024, nr 1630/ 28.06.2024, aprobat Hot. CJM nr 119/ 28.06.2024</i>
Activități procedurabile inventariate de către MJM	Activități procedurabile identificate la MJM au fost permanent actualizate si completate (75 activități procedurabile, nr 2735/18.10.2023)
Proceduri documentate elaborate de către MJM	Conținutul manualului de proceduri MJM – nr 125/ 19.01.2024 cu 73 proceduri La 31.10.2024, <i>Manualul de proceduri</i> conține 73 proceduri documentate, formalizate, respectiv proceduri de sistem si operaționale, pentru procesele și activitățile derulate în cadrul instituției.

Indicatori de performanță asociați obiectivelor specifice elaborați de MJM	Indicatori asociați obiectivelor la MJM <i>Bazele strategiei MJM, nr 1805/01.09.2021</i> <i>Criteriile de evaluare a performanțelor individuale a personalului de specialitate al MJM, pentru anul 2024 (anexa la fișa postului) - pentru evaluarea anuală.</i>
Riscuri înregistrate în Registrul de riscuri de către MJM	<i>Registrul riscurilor la MJM 134/16.01.2023</i> întocmit de responsabilul cu riscurile, desemnat prin decizie managerială.

Pe baza rezultatelor autoevaluării apreciez că la această data, sistemul de control intern managerial al Muzeului Județean Mures este parțial conform cu standardele cuprinse în Codul controlului intern managerial. Sistemul de control intern managerial cuprinde mecanisme de autocontrol, iar aplicarea măsurilor privind creșterea eficacității acestuia are la bază evaluarea riscurilor.

În acest caz, menționez următoarele:

- Comisia de monitorizare SCIM este funcțională;
- Programul de dezvoltare a sistemului de control intern managerial este implementat și actualizat anual;
- Procesul de management al riscurilor este organizat și monitorizat;
- Procedurile documentate sunt elaborate în proporție de 80 % din totalul activităților procedurale inventariate;
- Sistemul de monitorizare a performanțelor este stabilit și evaluat pentru obiectivele și activitățile entității, prin intermediul unor indicatori de performanță.

Standardele de control intern managerial, grupate pe cinci componente, definesc un minimum de cerințe generale de management pe care Muzeul le urmează: acestea fac posibilă evidențierea rezultatelor institutiei și a evoluției sale.

C2. Propuneri privind modificarea reglementărilor interne

Au fost formulate propuneri privind modificarea reglementărilor interne. S-a solicitat prin adresa nr. 2926/21.11.2024 actualizarea regulamentului de organizare și funcționare a MJM, astfel încât pe lângă activitățile specifice instituțiilor muzeale, prevăzute în actualul ROF, să fie cuprinse și activități anexe, solicitarea fiind trimisă sper avizare, conform reglementărilor în vigoare, Comisiei Naționale a Muzeelor și Colecțiilor.

C3. Sinteza activității organismelor colegiale de conducere

În cadrul muzeului funcționează două organisme colegiale de conducere: Consiliul de Administrație și Consiliul Științific.

Consiliul de Administrație

Noul Regulament de Organizare și Funcționare a Muzeului Județean Mureș, aprobat în data de 23 septembrie 2021 prevede înființarea Consiliului de Administrație. În baza Regulamentului de Organizare și Funcționare activitatea muzeului este coordonată de Director și Consiliul de Administrație. Consiliul de Administrație este organul deliberativ de conducere a Muzeului Județean Mureș. Membrii Consiliului de Administrație au fost desemnați prin Decizia nr. 2432/26.11.2021 a Directorului muzeului. Consiliul este compus din 9 membri.

În anul 2024 Consiliul de Administrație s-a întrunit de 5 ori.

- 21. 02. 2024 ședință cu ordinea de zi constând din evaluarea activității muzeului pe anul 2023; fișa postului, punctaje; bugetul Muzeului pe anul 2024: investiții, reparații, buget cultural
- 13. 03. 2024 ședință cu ordinea de zi constând din probleme legate de fișa postului și introducerea sistemului de evaluare prin punctaje
- 25. 04. 2024 ședință cu ordinea de zi constând din modificarea prețului билетelor de intrare; program de deschidere a muzeului în anul 2025
- 09. 05. 2024 ședință cu ordinea de zi constând din modificarea prețului билетelor de intrare; program de deschidere a muzeului în anul 2025
- 20. 12. 2024 ședință cu ordinea de zi constând din analiza activității muzeului în anul 2024

Consiliul științific

Consiliul Științific a fost numit prin Decizia nr. 2432/26.11.2021 a directorului instituției. Comisia este compusă din 9 membri (cercetători științifici și muzeografi).

În anul 2024 Consiliul Științific s-a întrunit de 8 ori.

- 12. 02. 2024 ședință cu ordinea de zi constând din discuții privind planul de acțiuni culturale pe anul 2024 al Muzeului Județean Mureș.
- 19. 02. 2024 ședință cu ordinea de zi constând din discuții privind prioritizarea planului de acțiuni culturale pe anul 2024 al Muzeului Județean Mureș.
- 11. 06. 2024 ședință având pe ordinea de zi acordarea bunului de tipar (BT) privind publicația *Orbis medievalis VI. The Power of Fire in the*

Middle Ages (7th–14th Centuries) Coord.: Florin Mărginean–Sándor Romat–Dan Băcșeț–Crișan–Keve László–Ioan Stanciu.

- 09. 08. 2024 ședință având pe ordinea de zi acordarea bunului de tipar (BT) publicației *Aurul principilor: reprezentarea suveranilor în Transilvania. Catalog de expoziție*. Coord. Tóth Csaba și Fejedelmek aranya: uralkodói reprezentáció Erdélyben. Kiállítás katalógus. Szerk. Tóth Csaba.
- 28. 11. 2024 ședință având pe ordinea de zi acordarea bunului de tipar (BT) pentru publicația *Calendarul mureșan în tradiții și obiceiuri. Orașul întărit*.
- 10. 12. 2024 ședință având pe ordinea de zi acordarea bunului de tipar (BT) pentru publicația Raluca Dumitrescu: *Icoane de secol XVI-XVII pe teritoriul românesc. Restaurare a trei icoane din categoria tezaur*
- 17. 12. 2024 ședință având pe ordinea de zi acordarea bunului de tipar (BT) pentru publicația *Târgu Mureșul în secolul al XVII-lea. Catalog*. Autori: Győrfi Zalán–Kovács Mária–Márta–Sárándi Tamás.
- 06. 12. 2024 ședință având pe ordinea de zi acordarea bunului de tipar (BT) pentru anuarul *Marisia, Etnografie-Etnologie-Antropologie, serie nouă, 2/2021-2022* și *Marisia, Etnografie-Etnologie-Antropologie, serie nouă, 3/2023-2024*.

C4. Dinamica și evoluția resurselor umane ale instituției (fluctuație, cursuri, evaluare, promovare, motivare/sanționare)

C4.1. Fluctuația personalului

În cursul anului 2024 au fost ocupate prin concurs următoarele posturi vacante pe perioadă determinată:

- șef serviciu Administrația Palatului Culturii: Incze Tünde

În 2024 Eliodor Moldovan a fost avansat în postul de șef secție Artă, cu delegație până la organizarea concursului.

În 02.12.2024 Bencze Ünige, muzeograf IA, și-a reluat activitatea la Secția de Istorie, în același timp s-a produs încetarea contractului de muncă pe perioadă determinată a lui Kovács Bernadett, muzeograf.

Pensionări:

Varga Vasile – 31.12.2024, muncitor cu atribuții de paznic, Administrația Palatului Culturii

Nyulas Magdolna – 31.12.2024 – supraveghetor muzeu, Secția de Istorie

Csizmás Éva – 31.12.2024 – supraveghetor muzeu, Secția de Artă

C4.2. Formarea profesională

- În perioada de referință 8 angajați ai MJM au participat la 13 cursuri, workshopuri, sesiuni de perfecționare organizate în țară sau în străinătate. 26 de muzeografi, cercetători, restauratori au participat la un program de perfecționare dedicat utilizării programului DOCPAT și a clasării patrimoniului muzeal (vezi cap. E7.8.)

C4.3. Promovări ale personalului

Pentru perioada de raportare 1 angajat a îndeplinit condițiile pentru promovare în grade sau trepte profesionale superioare. A avut loc următoarea promovare:

- Virginás-Tar Emese, Secția de Etnografie, din muzeograf gr. prof. II în muzeograf gr. prof. I

C4.4. Evaluarea performanțelor individuale

În 2024 s-a efectuat evaluarea performanțelor profesionale individuale ale angajaților. Evaluarea a vizat aprecierea obiectivă a activității angajaților, astfel a fost comparată gradul de îndeplinire a obiectivelor de evaluare individuală stabilite prin fișa postului cu rezultatele obținute. Personalul evaluat pentru performanțele profesionale individuale a obținut calificativul de "foarte bine" și "bine".

C4.5. Sancțiuni

Nu au fost aplicate sancțiuni disciplinare în cadrul MJM.

D. EVOLUȚIA SITUAȚIEI ECONOMICO-FINANCIARE A INSTITUȚIEI

D1. Analiza datelor financiare

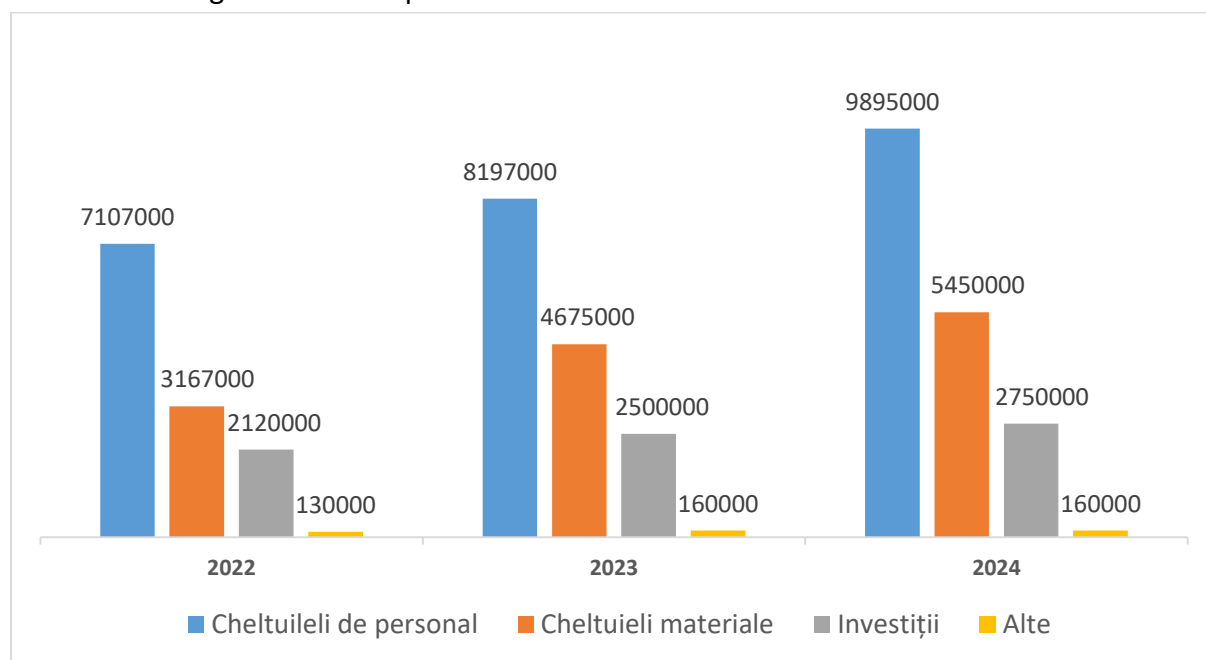
În 2024 muzeul a încercat să utilizeze în mod cât mai eficient mijloacele financiare oferite de autoritate sub formă de subvenție. Din această sursă au fost acoperite nevoile necesare: salarii, cheltuieli curente, proiecte culturale, investiții prevăzute de planuri anuale. Totodată, instituția a reușit să obțină, în urma participării la competiții de proiecte, fonduri nerambursabile.

Pe parcursul anului 2024 situațiile financiare au evoluat după cum urmează:

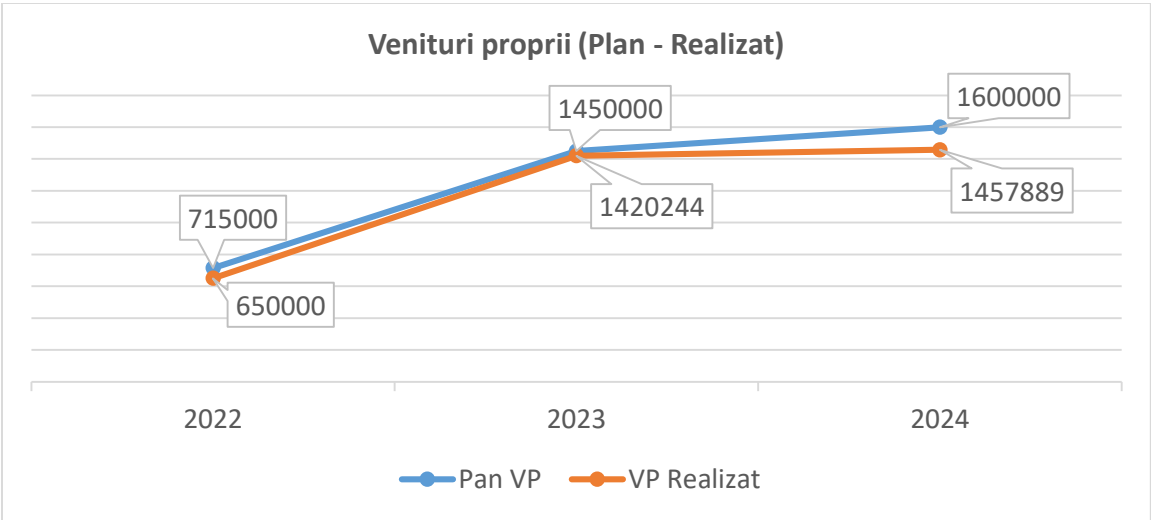
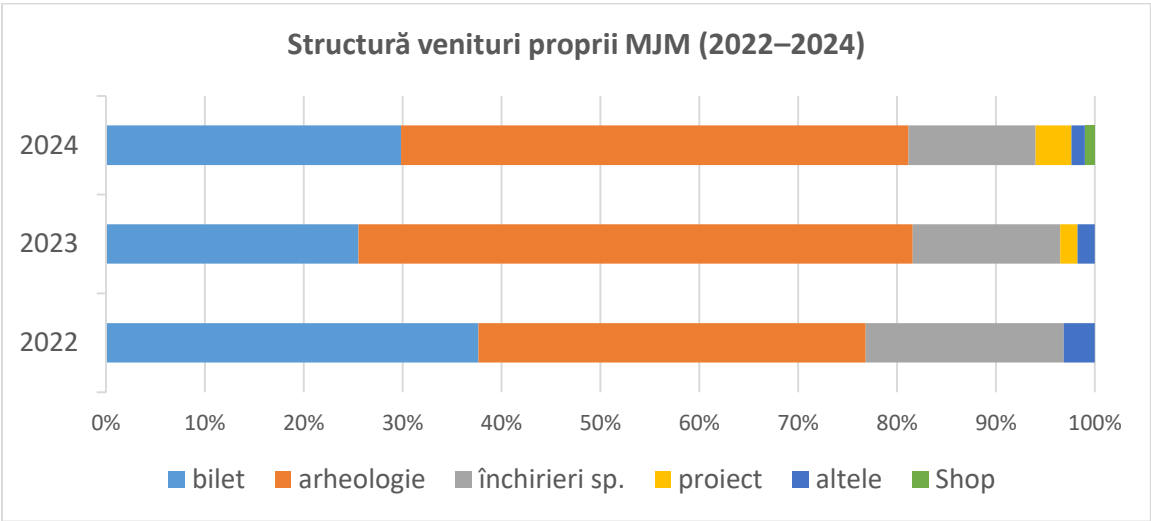
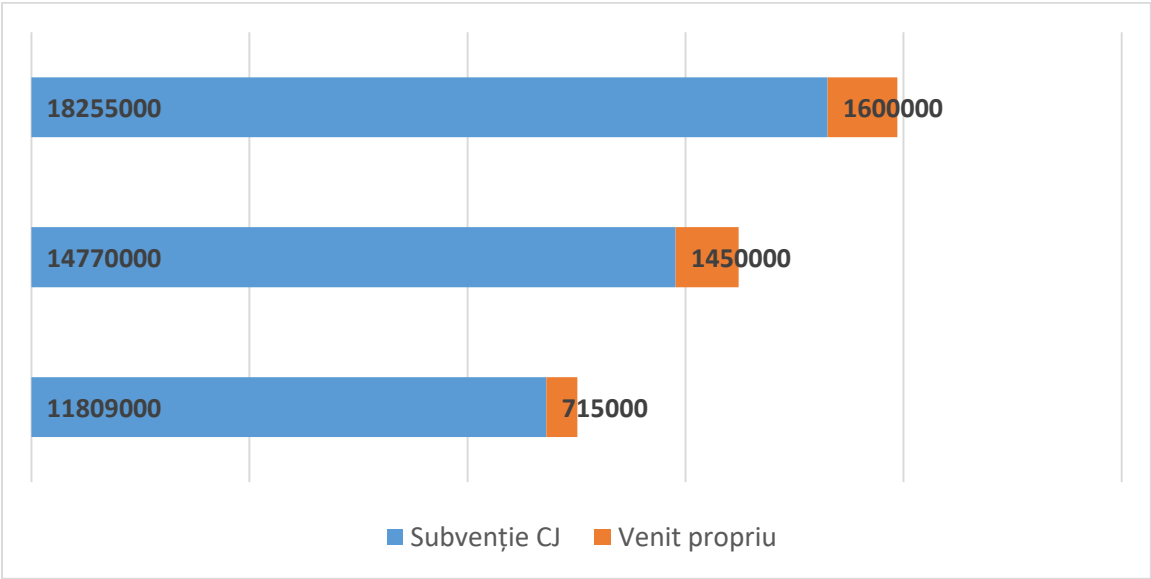
Venituri	2024	
	Plan	Realizat
Subvenție	16.655.000	15.760.069
Venit propriu	1.600.000	1.457.889
Alte transf.	2.814.000	2.814.113
Total	21.069.000	20.032.071

Cheltuieli	2024	
	Plan	Realizat
Chelt. de personal	9.895.000	9.496.538
Chelt. materiale	5.450.000	5.200.934
Alte chelt.	160.000	159.997
Chelt. de capital	5.564.000	3.108.245
Total	21.069.000	17.965.714

Structura bugetului la capitolul de cheltuieli:

Evoluția capitolului de venituri din bugetul MJM:

Pentru evoluția detaliată a situației economico-financiare anexăm prezentului raport ***Darea de seamă contabilă*** pe anul 2024 (Anexa 2A).

D2. Evoluția valorii indicatorilor de performanță în perioada raportată, conform criteriilor de performanță ale instituției din următorul tabel:

Nr. crt.	Indicatori de performanță*	Perioada evaluată 2024
1.	Cheltuieli pe beneficiar (subvenție + venituri - cheltuieli de capital)/nr. de beneficiari	275
2.	Fonduri nerambursabile atrase (lei)	2.866.348
3.	Număr de activități educaționale	Total: 450 104 (toate cat. de vârstă) + 346 (preșcolari și elevi)
4.	Număr de apariții media (fără comunicate de presă)	303
5.	Număr de beneficiari neplătitori	2407
6.	Număr de beneficiari plătitori**	65.364
7.	Număr de expoziții	Total: 16 9 (expoziții) + 7 (mini-expoziții)
8.	Număr de proiecte/acțiuni culturale	Total: 99 proiecte 34 proiecte culturale + 65 proiecte de cercetare
9.	Venituri proprii din activitatea de bază	1.457.889
10.	Venituri proprii din alte activități	-

E. SINTEZA PROGRAMELOR ȘI A PLANULUI DE ACȚIUNE PENTRU ÎNDEPLINIREA OBLIGAȚIILOR ASUMATE PRIN PROIECTUL DE MANAGEMENT

E1. Viziune

Muzeul Județean Mureș, prin experiențe unice, creează cadrele cunoașterii valorilor materiale și spirituale ale spațiului mureșean, astfel aducându-și contribuția la dezvoltarea și consolidarea identității locale și regionale în context național și internațional. Muzeul se va afirma ca un muzeu de importanță regională, constituind, prin activitatea muzeală complexă, un reper cultural în centrul Transilvaniei.

E2. Misiune

Muzeul Județean Mureș este o instituție publică de cultură care are misiunea de a studia, conserva și restaura bunurile culturale din județul Mureș și regiunile conexe, de a realiza transferul cunoștințelor acumulate către public, în scopul educării și recreerii. Prin activitatea sa, muzeul contribuie la cunoașterea și promovarea mărturiilor materiale și spirituale ale existenței și evoluției comunității umane și mediului înconjurător din zona județului Mureș și din regiunile învecinate.

E3. Obiective (generale și specifice)

Constituirea, gestiunea, cercetarea și protejarea patrimoniului cultural mobil

Muzeul a întreprins numeroase activități în vederea realizării obiectivului specific propus. S-au organizat cercetări ale patrimoniului propriu conform planurilor elaborate de secții. (vezi cap. E7.2.1.3.)

Au fost derulate cercetări arheologice, etnografice, istorico-documentare și de științe naturale de teren, soldate cu descoperirea și documentarea de bunuri culturale relevante domeniilor de activitate a MJM (vezi cap. E7.2.1.1.).

S-a susținut constant activitatea de evidență informatizată a bunurilor culturale, fiind realizate 2175 de fișe informatizate.

Prin aplicarea planurilor de conservare-restaurare au fost restaurate în total 277 de bunuri culturale.

S-au reamenajat spații expoziționale și de depozitare.

Valorificarea patrimoniului și promovarea rolului educativ al Muzeului

S-au realizat expoziții permanente și temporare tematice care valorifică patrimoniul propriu, cu concept expozițional modern, interdisciplinar. (lista detaliată a expozițiilor organizate la cap. E7.3.)

Au fost organizate programe educative, calibrate pe diferite segmente de vârstă. (vezi cap. E7.6.1–E7.6.3.)

S-a pus un accent sporit pe diversificarea ofertei de pedagogie muzeală pentru elevii din ciclul primar și gimnazial. (vezi cap. E7.6.4.)

Dezvoltarea de programe culturale destinate publicului

Au fost organizate programe culturale de anvergură care au un mare impact asupra publicului

S-au susținut activități de promovare a patrimoniului muzeal prin metode și în spații neconvenționale, care să contribuie la atragerea unor categorii noi de public.

Prin partenerii muzeului s-au realizat în sediile instituției proiecte și programe culturale alternative, care au relevat potențialul de divertisment și recreere al MJM (vezi cap. E7.6.3.)

Dezvoltarea de parteneriate și instituirea de colaborări cu muzee, institute de cercetare și învățământ, organizații non-guvernamentale

S-a pus accent pe menținerea parteneriatelor profesionale naționale și internaționale.

Implementarea unor strategii de marketing pentru o bună promovare a instituției

S-au promovat toate proiectele și programele MJM în mediul online și pe toate canalele posibile de comunicare.

Dezvoltarea resurselor umane

O parte a personalului a participat în programe de pregătire profesională (cursuri/burse/stagii de specialitate).

A fost stimulată schimbul de experiențe profesionale ale specialiștilor prin organizarea de conferințe, sesiuni, workshopuri naționale și internaționale. (vezi cap. E7.4.1.)

A fost susținut programul de Voluntariat, în derularea programelor participând în medie între 15–20 de voluntari.

Dezvoltarea infrastructurii muzeale

Pentru activitățile de dezvoltare infrastructurală a se vedea **ANEXA 2**, referitor la Reparații și Investiții.

Atragerea de fonduri nerambursabile pentru programele instituției și creșterea ponderii veniturilor proprii

Au fost atrase fonduri nerambursabile pentru implementarea mai multor proiecte și activități.

S-au făcut eforturi pentru creșterea ponderii veniturilor proprii. (vezi cap. D1.)

E4. Strategie și plan de marketing

Obiective

- Creșterea audienței în rândul publicului vizitator din țară și străinătate, precum și în rândul participanților la programele culturale organizate
- Creșterea vizibilității, sporirea prezenței și recunoașterii muzeului în media locală, națională și online
- Asigurarea unei acoperiri media extinse pentru expoziții, evenimente și proiecte speciale.

S-a implementat strategia propusă în planul managerial, prin:

- promovarea permanentă a programelor oferite de muzeu, precum și a patrimoniului administrat pe platformele de comunicare ale muzeului
- parteneriate cu muzee din România și din străinătate privind schimburi de expoziții/exponate pentru a menține interesul publicului
- organizarea unor evenimente de anvergură pentru a trezi mai mult interesul publicului pentru muzeu

În materie de promovare s-au realizat următoarele:

- promovare diferențiată în funcție de caracterul programului/serviciului cultural oferit
- realizarea de parteneriate media cu ziare, publicații locale și naționale, posturi TV și radio
- realizarea unui video de promovare a muzeului
- promovare prin panotaj și mesh-uri poziționate în cele mai traficate zone
- încheierea unui parteneriat strategic cu VisitMureș pentru promovarea muzeului ca obiectiv turistic de atracție.

E6. PROGRAME PROPUSE PENTRU ÎNTREAGA PERIOADĂ DE MANAGEMENT

- Gestionarea, protejarea și dezvoltarea patrimoniului muzeal
- Cercetarea patrimoniului
- Valorificarea patrimoniului
- Programe educative/culturale destinate publicului
- Marketing muzeal
- Dezvoltarea resurselor umane
- Funcționare, mentenanță, resurse financiare

E7. PROIECTE DIN CADRUL PROGRAMELOR, REALIZATE ÎN 2024

Proiecte în cadrul programului *Gestionarea, protejarea și dezvoltarea patrimoniului muzeal*:

E7.1.1. EVIDENȚA ȘI GESTIUNEA PATRIMONIULUI MUZEAL

În perioada de referință au fost:

- introduse în *Registrul de inventar informatizat* **2175** de unități:
Centrul de Cercetare a Limesului Roman: **502** de unități
Secția Etnografie: **996** de unități
Secția Istorie: **482** de unități
Secția Științele naturii: **195** de unități
- întocmite un număr de **342** Fișe Analitice de Evidență/DOCPAT:
Secția Arheologie: **22** fișe
Secția Artă: **21** fișe
Secția Etnografie: **20** fișe
Secția Istorie: **126** fișe
Secția Științele naturii: **155** fișe
- pregătite și finalizate un număr de **124** *Dosare de clasare*:
Secția Etnografie: **18** dosare
Secția Istorie: **106** dosare
- depuse **18** de dosare de clasare la Comisia Națională a Muzeelor și Colecțiilor din cadrul Ministerului Culturii în vederea clasării bunurilor culturale mobile într-una din categoriile juridice Fond sau Tezaur ale patrimoniului cultural național.

Menționăm că Muzeul Județean Mureș are depuse **155** de dosare de clasare la Ministerul Culturii, care urmează să fie analizate de Comisia Națională a

Muzeelor și Colecțiilor, în vederea clasării bunurilor de patrimoniu într-una din cele două categorii juridice, respectiv Fond sau Tezaur.

E7.1.2. PROTEJAREA PATRIMONIULUI, CONSERVARE-RESTAURARE

La toate secțiile muzeului s-au efectuat activitățile curente de conservare, au fost monitorizate spațiile de expoziție și depozitare pentru a corespunde normelor de conservare în vigoare:

- asigurarea salubrității, supravegherea activităților de igienizare și curățenie săptămânale;
- monitorizarea fiabilității instalațiilor;
- monitorizarea și asigurarea stabilității microclimatului prin verificarea periodică a aparatelor de măsură și înregistrare a temperaturii și umidității, și prin acționarea aparaturii de reglare a microclimatului pentru a evita fluctuații accentuate;
- asigurarea securității bunurilor culturale prin instruirea și îndrumarea personalului pentru a asigura siguranța bunurilor în raport cu factorii umani de degradare;
- participarea întregului colectiv la instructaje periodice privind prevenirea și combaterea incendiilor

Activitatea propriu-zisă de conservare și restaurare, s-a concretizat în diferite lucrări, după cum urmează: de investigare a obiectelor, de conservare activă, de restaurare: 277 obiecte au fost finalizate, 72 obiecte aflându-se încă în diferite stadii ale operațiunilor.

Volumul total al pieselor restaurate: **277** piese

Suport	Piese finalizate	Piese in lucru	Cons. activă	Fișe rest.	fișe cons.
metal	187	26	-	-	-
pictură ulei pe pânză	8	2	3	9	22
lemn policrom	3	9	7	18	2
hârtie	56	19	7	54	26
ceramică	13	13		9	-
piatră	2	3	-	4	-
textile	8			8	61
TOTAL	277	72	17	102	111

E7.2. CERCETAREA PATRIMONIULUI

E7.2.1. Proiecte de cercetare organizate de MJM

E7.2.1.1. Cercetări de teren

ARHEOLOGIE

- ***Cercetările arheologice sistematice de la Călugăreni – Castrul roman, Termele romane***

(Nicoleta MAN, Daniel CIOATĂ, Diana ANGYUS, PÁNCZÉL Szilamér-Péter, SIDÓ Katalin, SZILÁGYI Orsolya, SZEKERNYÉS László)

Cercetările arheologice desfășurate la Călugăreni au debutat în anul 2013 și au vizat trei sectoare diferite: băile romane, vicus-ul militar și castrul auxiliar. Cercetările s-au derulat în intervalul 28 iulie–25 august 2024, respectiv 1 -30 noiembrie 2024.

Programul de cercetare a fost o colaborare între Muzeul Județean Mureș, Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca, Universitatea Humboldt din Berlin și Universitatea Catolică Pázmány Péter din Budapesta. Pe lângă cercetarea arheologică propriu-zisă, aceștia și-au însușit cunoștințe de bază privind diferite aspecte ale arheologiei provinciale romane, ale cercetării și valorificării limesului roman, într-un sit arheologic care a devenit recent parte a patrimoniului mondial UNESCO.

În campania 2024 a fost deschisă o suprafață de 2 x 10 m cu scopul identificării drumului care duce spre terme și a spațiului din imediata apropiere a clădirii. Cercetările vor continua anul viitor.

- ***Cercetările arheologice sistematice de la Șincai–Cetatea Păgânilor*** (BERECKI Sándor, REZI Botond, NÉMETH E. Rita)

Obiectivul principal al cercetării arheologice a fost investigarea, prin cercetări arheologice de teren a sitului arheologic Șincai–Cetatea Păgânilor.

Obiectivele specifice ale cercetării sunt: dezvelirea și cercetarea integrală a unor suprafețe mai mari în aria investigată prin cercetări geofizice în vara anului 2022 prin extinderea cercetărilor anterioare în regiunea nordică și nord-vestică a stațiunii, în zona marginii terasei; obținerea unor date complementare asupra stratigrafiei și structurii, organizării interne a așezării preistorice; realizarea unor investigații științifice interdisciplinare pe baza probelor zoologice, litice, ceramice și pedologice; efectuarea unor cercetări de teren în *hinterlandul* stațiunii; verificarea, completarea,

datarea secvențelor stratigrafice și cronologice ale sitului și încadrarea lor în secvențele similare mai largi; crearea unei baze de date cuprinzătoare care să permită corelarea acestui obiectiv cu alte descoperiri din zonă; valorificarea rezultatelor cercetărilor prin publicații științifice și prezentări de popularizare.

- ***Cercetări non-distructive la Călugăreni*** (PÁNCZÉL Szilamér Péter, SIDÓ Katalin, SZEKERNYÉS László, SZILÁGYI Orsolya)

Între 16 –19 aprilie, între Călugăreni și Dămieni au avut loc cercetările non-distructive de la Călugăreni (CAL FW 2024) care a acoperit o zonă de aprox. 1 ha. Terasa și terenurile din vecinătatea acestuia se află în afara vicusului roman cunoscut până astăzi. Au fost descoperite materiale arheologice preistorice, de epocă romană și moderne. Periegheza a fost derulată de către membrii colectivului Centrului de Cercetare a Limesului Roman și studenți de la Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca.

Cercetări arheologice preventive

- ***Cercetări arheologice preventive la Călugăreni*** (PÁNCZÉL Szilamér Péter, SIDÓ Katalin, SZEKERNYÉS László, SZILÁGYI Orsolya)

În perioada 29 mai – 12 noiembrie au avut loc săpături de salvare la Călugăreni în sectroul D, în zona de nord-est a castrului (CAP 2024). Săpăturile sunt efectuate în cadrul programului PNNR pentru dezvoltarea Parcului Arheologic. Au fost deschise patru secțiuni, D1, pentru documentarea și prezentarea turnului de colț sub o clădire de protecție. Secțiunea D2 a fost săpat pentru facilități sanitare cu dotări pentru handicap, iar D3 și D4 acoperă zona celor două șure în care o să funcționeze centrul de vizitare și centrul de cercetare. Rezultatele săpăturii sunt excepționale, pe lângă monumentalitatea zidului de incintă și a sistemului de șanțuri defensive, în interiorul castrului a fost descoperită o fântână,

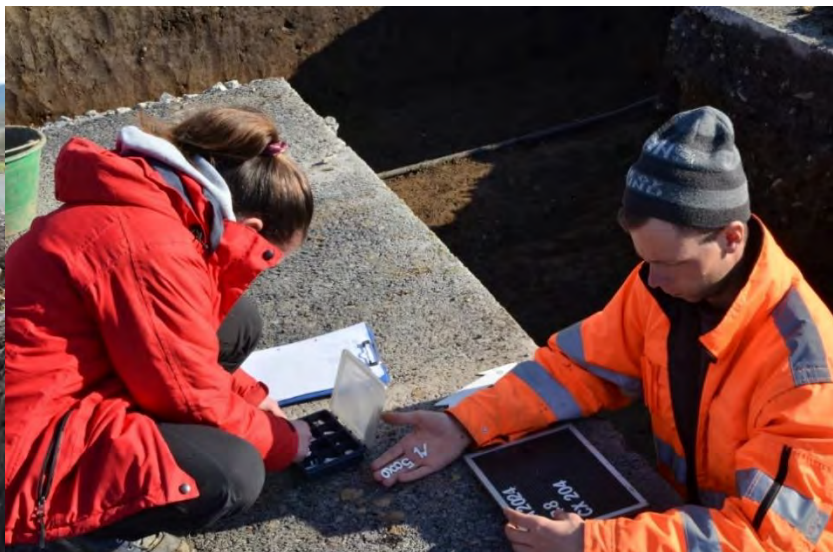
care conținea artefacte și ecofacte, foarte bine păstrate, care oferă informații asupra unor aspecte economice, cronologice, despre reconstrucția peisajului, dietă, culturi agricole, aceste aspecte fiind mai puțin cunoscute.

- ***Cercetări arheologice preventive și supraveghere arheologică în comuna Eremitu*** (PÁNCZÉL Szilamér Péter, SIDÓ Katalin, SZEKERNYÉS László, SZILÁGYI Orsolya)

Lucrările au fost efectuate pentru asphaltarea drumului dintre Călugăreni și Grăușorul, prin Dămieni. Au fost deschise și documentate 8 secțiuni care traversează drumul pentru podul și canalul pentru apă pluvială de pe dealurile și terasele la vest de râul Niraj. În februarie s-a asigurat supraveghere arheologică.

Dintre cele 8 secțiuni, numai în secțiunea Tr. 2 au fost documentate complexe romane. A fost descoperit un strat de călcare cu pietre de râu și pietriș de epocă romană și o groapă liniară, care ar putea să fie o rigolă a unui drum sau poate să aparțină de o alee. (05.03–05.04.2024)

- **Cercetări arheologice preventive la Brâncovenești** (PÁNCZÉL Szilamér Péter, SIDÓ Katalin, SZEKERNYÉS László, SZILÁGYI Orsolya)

La solicitarea Primăriei Brâncovenești începând cu 24 iunie, până la 12 iulie, am efectuat săpătura preventivă de la Brâncovenești (BRC 2024) pe durata realizării lucrărilor de canalizare din comună.

Săpătura de salvare realizată pe o lungime de 80 m în vecinătatea castrului roman a rezultat descoperirea mai multor locuințe de tip semibordei de epocă romană. O locuință avea mai multe faze de construcție, fundația zidului exterior fiind realizată din material refolosit (ex. fragmente de țiglă), iar zidurile interioare erau realizate din chirpici. O țiglă șampilată a fost descoperită într-o groapă de gunoi lângă locuințe. Rezultatele cercetărilor contribuie la o mai bună înțelegere a acestei importante așezări romane.

- **Cercetări arheologice preventive la Cristești** (Nicoleta MAN, BERECKI Sándor, Diana ANGYUS)

Proiectul "Modernizarea str. Combinatului, comuna Cristești, sat Cristești" vizează reabilitarea infrastructurii stradale, prin asfaltare. Strada traversează amplasamentul vicusului roman de la Cristești. Strada a fost supusă de-a lungul timpului mai multor intervenții antropice, fără a beneficia de cercetare arheologică. Pe marginea sudică a fost introdusă conducta de apă, canalizare, cablul de electricitate. În consecință, aproape fiecare secțiune arheologică a fost tăiată de aceste intervenții. Stratul de cultură romană apare la adâncimea de 0,30-0,50 și are o grosime de maxim 50cm, dar nu este constant pe toată lungimea drumului. Au fost descoperite 25 de complexe: cx 14 o fântână, 2 platforme de piatră așezate pe lut bogate în material arheologic, cx. 17 o locuință parțială, cu vatră pe latura nordică iar celelalte sunt gropi menajere, bogate în material arheologic. Cercetarea s-a desfășurat în perioada iulie-septembrie 2024.

- ***Cercetări arheologice preventive la Sărățeni*** (Nicoleta MAN, Daniel CIOATĂ, REZI Botond, Diana ANGYUS)

Investiția "Construire locuințe de serviciu pentru specialiști din sănătate și învățământ, comuna Sărățeni" este amplasată în perimetrul castrului roman din Sărățeni, iar înspre vest în aria de protecție a Ansamblul Bisericii reformate. Amplasamentul propus a fost cercetat exhaustiv.

În lutul steril a fost amenajată talpa zidului exterior al primei barăci (latura sudică a S1). Între barăci și zidul de incintă au fost surprinse și alte construcții și anume o fântână, la 1m. distanță de peterele barăcii și un cuptor surprins parțial lângă profilul estic. În S2 amenajările încep tot de la nivelul lutului steril. În S3 se continuă talpa zidului surprins în S1. De la acest zid se continuă un pavaj din pietre de râu înspre sud. În S4 apare amenajarea cu pavaj a terenului din jumătatea nordică a suprafeței. Nivelul umător de refacere se observă cel mai bine în S1, unde se mărește baraca cu încă o încăpă spre nord. După acest nivel există un strat de demolare-distrugere, surprinsă printr-un strat de pământ negru cu multă arsură și fragmente de materiale de construcție. Peste acest nivel se amenajează ultimul strat de amenajare roman, prin pavarea întregii suprafețe cu un strat de piatră de râu. Anexa Casei Sării a fost construită cel mai devreme în sec. XV-XVI, care reprezintă și momentul de construire a Casei Sării. Cercetarea arheologică s-a desfășurat în perioada iunie-octombrie 2024.

- ***Cercetări arheologice preventive la Târgu Mureș – Cetate*** (GÁL Szilárd Sándor)

Cercetarea preventivă s-a realizat în exteriorul curtinei nordice, dinspre Bulevardul Cetății, și a avut scopul de a identifica stratigrafia zonei, pentru realizarea unui proiect de reabilitare și refuncționalizare a zonei. În cursul cercetării celor două unități de cercetare au fost descoperite structuri zidite, precum și complexe din perioada modernă. Încăperea boltită din Secțiunea nr. 1 reprezintă probabil spațiul de colectare a resturilor menajere provenite din cazarma habsburgică, care a funcționat în incinta cetății în cursul secolelor XVIII–XIX.

- ***Cercetări arheologice preventive la Târgu Mureș – Hotel Parc*** (Diana ANGYUS, BERECKI Sándor, Daniel CIOATĂ, Coralia BONTA, GÁL Szilárd Sándor, LÁSZLÓ Keve, Nicoleta MAN, REZI Botond)

Cercetările au fost solicitate de către Primăria mun. Tg. Mureș și au avut ca scop efectuarea săpăturilor preventive în zona afectată de viitorul

proiect de *Construcție parcare subterană cu 4 nivele* în zona fostului Hotel Parc. Săpăturile au fost începute iar ulterior sistate, urmând ca ele să fie continuate anul următor. Primele descoperiri în zonă sunt câteva complexe și materiale arheologice din epoca modernă.

- ***Cercetări arheologice preventive la Castelul Bethlen din Criș*** (GÁL Szilárd Sándor, KOVÁCS Bernadett)

Cercetările au fost realizate la solicitarea proprietarilor în incinta castelului, în perioada martie–aprilie 2024. Obiectul investigațiilor a constat în sondarea și cercetarea zonelor care vor fi afectate de lucrările de reabilitare a monumentului. Au fost cercetate și documentate mai multe suprafețe în perimetrul lucrărilor de restaurare. Au fost identificate mai multe complexe arheologice din diferite epoci: preistorie, evul mediu și perioada modernă.

- ***Cercetări arheologice preventive la Gornești – Castel Teleki*** (GÁL Szilárd Sándor, KOVÁCS Bernadett)

La solicitarea proprietarilor din familia Teleki s-au efectuat lucrări de asistență arheologică în zona parcului castelului în perioada 6–13 noiembrie 2024. Scopul cercetării a fost identificarea eventualelor complexe arheologice din zona afectată de lucrările de reabilitare a castelului. Astfel, în timpul cercetărilor arheologice au apărut fundații de ziduri din perioada modernă. Pentru clarificarea planimetriei construcției identificate și pentru plasarea cronologică exactă a descoperirilor se impune continuare cercetărilor arheologice preventive.

- ***Cercetări arheologice preventive la Biserica romano-catolică din Hodoșa*** (GÁL Szilárd Sándor)

Cercetările arheologice preventive s-au desfășurat la cererea parohiei romano-catolice și au avut ca scop sondarea perimetrului afectat de lucrările de reabilitare a bisericii, respectiv lucrările de drenare a apei pluviale din latura nordestică a bisericii. În cursul săpăturilor arheologice nu s-au descoperit, decât ocazional, materiale arheologice.

Supraveghere arheologică

- ***Supraveghere arheologică la Târgu-Mureș – Cetate*** (GÁL Szilárd Sándor)
Cercetarea preventivă s-a realizat la cererea Centrului Cultural și de Artă din Tg. Mureș în vederea identificării și documentării complexelor și

materialelor arheologice din perimetrul afectat de lucrările de drenaj a clădirii manutanței din cetate. S-a păstrat vechiul traseu al utilităților, astfel s-au descoperit doar câteva fragmente ceramice din diferite epoci istorice din contexte răvășite în cursul secolului al XX-lea.

- ***Supraveghere arheologică lucrări infrastructurale Tg. Mureș, introducerea utilității strada Bolyai*** (Coralia BONTA)

Lucrările s-au desfășurat pe partea stângă a carosabilului străzii Bolyai Farkas (dinspre centru înspre parcul Bolyai), parte destinată parcării vehiculelor și au suprapus în cea mai mare parte intervenții anterioare, corespunzătoare altor utilități publice și bransamentele aferente. Umplutura șanțurilor și stratigrafia profilurilor a constatat, în cea mai mare parte, din dărâmături rezultate în urma construcțiilor edificiilor din apropiere și a introducerii utilităților sau amenajarea tramei stradale.

- ***Supraveghere arheologică lucrări infrastructurale Tg. Mureș, înlocuire conducte și bransamente gaze naturale presiune redusă str. Gh. Marinescu*** (Coralia BONTA)

Supravegherea arheologică a fost necesară datorită zonei de protecție a unui sit descoperit în secolul trecut, reperat spațial în aria fostei fabrici de cărămizi. S-a intervenit în afara incintei liceului tehnologic „Ion Vlasiu”, pe strada de legătură cu str. Gh. Marinescu, pe ambele părți laterale ale carosabilului și zona pietonală. În mai multe locuri au fost găsite resturi de cărămidă, fiind cel mai probabil zone de depozitare/ aruncare a deșeurilor provenite din producția de cărămidă.

- ***Supraveghere arheologică lucrări infrastructurale Tg. Mureș, înlocuire conducte și branșamente gaze naturale presiune redusă Str. Bradului*** (Coralia BONTA)

Supravegherea arheologică a avut loc pe partea dreaptă a carosabilului, afectând trotuarul din dreapta (sens coborâre), direcție E-V. La fel ca și în situațiile descrise anterior, stratigrafia a fost deranjată prin branșarea locuințelor la utilități. Undeva în apropiere a fost descoperit un obiect eneolitic, pe str. D. Gecse (azi Ștefan cel Mare), la 100 m distanță de centrul istoric medieval, zona fiind astfel inclusă în aria de protecție a descoperirii.

- ***Supraveghere arheologică în comuna Mădăraș*** (LÁSZLÓ Keve)

Supraveghere arheologică în comuna Mădăraș pentru investiția „Extindere rețea de canalizare menajeră în comuna Mădăraș, județul Mureș”, pe baza autorizației nr. 896/20.11.2024 emisă de către Ministerul Culturii.

Evaluare de teren

- ***Evaluare de teren la Ațintiș*** (REZI Botond, Daniel CIOATĂ, NÉMETH E. Rita)
Scopul a fost identificarea locației de descoperire în hotarul localității Ațintiș–Pădurea Crăieșei, în vederea recuperării a 6 tezaure (5 de bronz și 1 de argint) cu detectorul de metale. Evaluarea s-a realizat pentru recuperarea, documentarea și valorificarea depozitului de obiecte.
- ***Evaluare de teren la Deag*** (LÁSZLÓ Keve, Daniel CIOATĂ)
Evaluarea s-a realizat pentru determinarea contextului descoperirii, recuperarea, documentarea și valorificarea fibulelor din perioada migrațiilor, pe baza autorizației nr. 314/13.05.2024.
- ***Evaluare de teren la Crăiești*** (LÁSZLÓ Keve)
Evaluare de teren în extravilanul satului Crăiești (jud. Mureș), în punctul Nagy Erdő (Pădurea Mare) pentru identificarea și recuperarea Tezaurului monetar din secolul al XVIII-lea pe baza autorizației nr. 204/27.03.2024 emisă de către Ministerul Culturii, aprilie (László Keve)
- ***Evaluare de teren la Sânișor, com. Livezeni*** (Daniel CIOATĂ, REZI Botond, NÉMETH E. Rita)
Scopul a fost identificarea locației de descoperire a trei topoare de cupru cu detectorul de metale. Evaluarea s-a realizat pentru recuperarea, documentarea și valorificarea depozitului de obiecte.

- ***Evaluare de teren în Ceuașu de Câmpie*** (Daniel CIOATĂ, REZI Botond, NÉMETH E. Rita)

Scopul a fost identificarea locației de descoperire a unei spade de bronz cu detectorul de metale. Evaluarea s-a realizat pentru recuperarea, documentarea și valorificarea depozitului de obiecte.

S-au elaborat *rapoarte de evaluare a potențialului arheologic* al mai multor amplasamente și au fost întocmite referate de specialitate pentru investiții în diferite localități din județ: (Sâncraiu de Mureș, Lunca Bradului, Chețani, Pănet, Suseni, Livezeni, Ungheni, Tg. Mureș, Cristești, Glodeni, Brâncovenești, Idecu, Gh. Doja, Șincai, Gălești, Sântioana).

ETNOGRAFIE

- ***Cercetări de teren în Câmpia Transilvaniei, zona Râciu*** (Dorel MARC)
Cercetare de teren în vederea identificării și selectării unor obiecte etnografice din zona Râciu a Câmpiei Transilvaniei, necesare amenajării viitoarei expoziții din cadrul muzeului "In memoriam Gheorghe Șincai". Identificarea în teren a unor obiecte de mobilier de influență barocă spre achiziție, necesare dotării, amenajării viitoarelor: dulap, masă, scaune, blidar, canapei, laviță, ladă de zestre, oglindă, lingurar, roată de tors ș.a.
- ***Cercetări de arhitectură populară în Câmpia Transilvaniei, zona Râciu*** (Dorel MARC)
Continuarea documentării în vederea realizării unui muzeu memorial „Gheorghe Șincai” în comuna Râciu, pentru proiectul tehnic arhitectural privind edificarea unei case pentru muzeu, documentare etnografică privind arhitectura casei: stâlpi ornamentali, pridvor, fronton ornamentat prin traforare: Scopul proiectului: organizarea unui muzeu In Memoriam Gheorghe Șincai
- ***Cercetare a colecției etnografice Ion Vlasiu la Bistra Mureșului*** (Dorel MARC)
Cercetare a colecției etnografice a sculptorului Ion Vlasiu din casa-atelier din Bistra-Mureșului în vederea realizării unei achiziții. Întocmirea unei documentații justificative pentru achiziția unor obiecte etnografice: ceramică în suluri de lut tip Deda; ladă de zestre încrustată; ladă de zestre pictată; pat; masă țărănească cu scaune cioplite; unelte tradiționale de tâmplărit și sculptura lemnului; unelte de dulgherit; unelte de blănărit;

icoane pe sticlă și alte obiecte de cult; obiecte de uz personal (Bâte, cârje, bastoane); vase din lemn monoxile; farfurii; câini de vatră ș.a.

- **Documentare de teren în satul Dumbrava, comuna Vătava** (Laura POP)
Cercetarea a urmărit documentarea și scanarea unor fotografii vechi necesare expoziției Târgurile mureșene și lumea rurală.
- **Documentare de teren în Trei Sate, comuna Ghindari** (VIRGINÁS-TAR Emese)
Cercetarea de teren a avut scopul de a evalua colecția colecționarului Biro Ferenc din Trei Sate; fotografiere și întocmirea listei obiectelor propuse pentru achiziționare; scanarea a 20 de fotografii primite în împrumut. Aceste au ajuns în arhiva MJM, Secția de Etnografie și Artă Populară.
- **Documentare de teren la Ernei** (VIRGINÁS-TAR Emese)
Cercetare etnografică la Ernei pentru fotografierea unei colecții de mobilier propuse pentru achiziționare.

ȘTIINȚELE NATURII

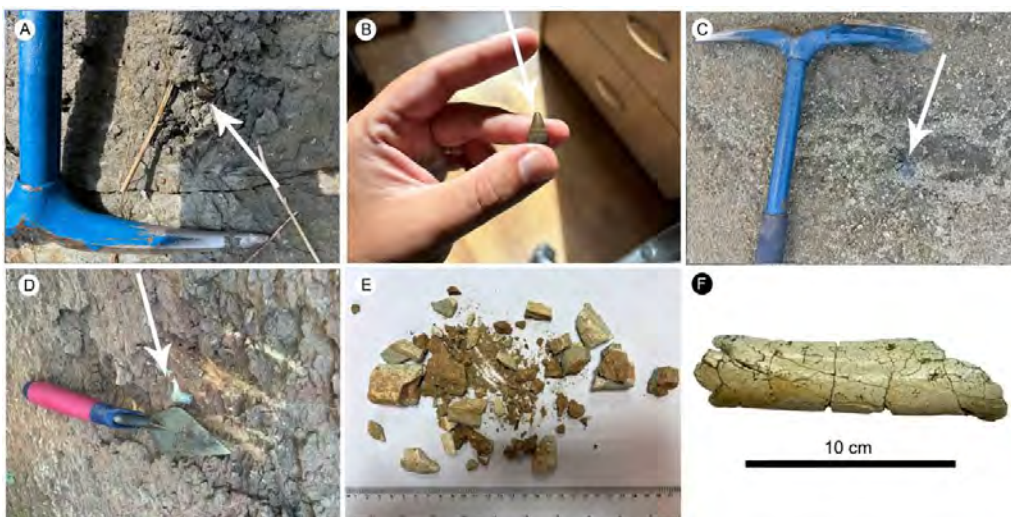
În perioada de referință s-au realizat în total **15** expediții:

- **Sighișoara – Colecția de piese din domeniul Științele naturii a Liceului Teoretic „Joseph Haltrich” din Sighișoara** (Daniela-Ramona BOTOȘ, Mihaela-Niculina SĂMĂRGHIȚAN, Alexandru-Adrian SOLOMON, CSIBI-SINKA BALOGH Zoltán, Sorina OPREA)

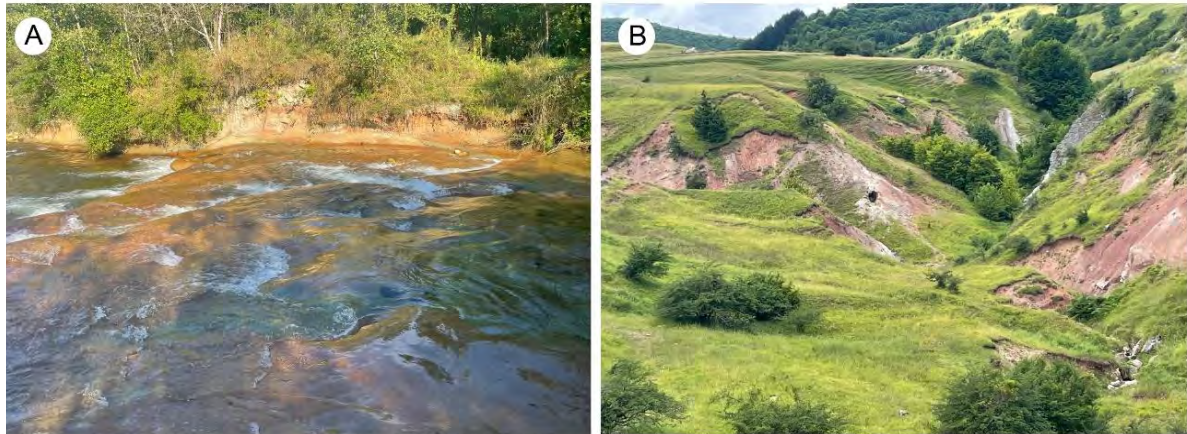
Colecția este deosebit de valoroasă: conține sute de piese cu o vechime de peste 100 de ani; colecția cuprinde: păsări și mamifere naturalizate, piese de paleontologie și mineralogie-petrografie, moluște (scoici și melci), herbare, materiale didactice. S-au efectuat 6 deplasări la sediul Liceului Teoretic „Joseph Haltrich” din Sighișoara pentru expertizarea pieselor din colecție din punct de vedere științific și din punctul de vedere al conservării.

- **Valea Gurghiului, până la Lăpușna** (dr. Mihaela SĂMĂRGHIȚAN)
- *rezultate*: au fost identificate populații de *Galanthus nivalis* L. (specie ocrotită la nivel european, prezentă în Anexa II, Directiva Habitate), au fost realizate fotografii și s-au înregistrat coordonatele GPS; datele vor fi valorificate editorial (articole științifice).
- **Herghelia, comuna Ceuașu de Câmpie** (dr. Mihaela SĂMĂRGHIȚAN)
- *rezultate*: au fost identificate populații de *Galanthus nivalis* L. (specie ocrotită la nivel european, prezentă în Anexa II, Directiva Habitate), au fost realizate fotografii și s-au înregistrat coordonatele GPS; datele vor fi valorificate editorial (articole științifice).
- **Lacul Fărăgău și împrejurimi** (dr. Mihaela SĂMĂRGHIȚAN) – 2 expediții
-*rezultate*: s-au efectuat studii fitosociologice (pajiști din Clasa Festuco-Brometea); au fost realizate fotografii s-au înregistrat coordonatele GPS.
- **Parcul Natural Defileul Mureșului Superior (Lunca Bradului)** (dr. Mihaela SĂMĂRGHIȚAN)
-*rezultate*: s-au efectuat studii fitosociologice asupra vegetației de stâncării; au fost realizate fotografii s-au înregistrat coordonatele GPS și s-au efectuat relevee fitosociologice.
- **Valea Sadului** (dr. Mihaela SĂMĂRGHIȚAN)
-*rezultate*: s-au efectuat relevee fitosociologice (vegetația chasmofitică); au fost realizate fotografii, s-au înregistrat coordonatele GPS, s-a colectat material biologic; datele vor fi valorificate editorial (articole științifice).
- **Zona „Insulei Hațeg”** (dr. Alexandru-Adrian SOLOMON)

- 6 expediții în vederea monitorizării siturilor și recuperării de resturi fosile, în principal, vertebrate continentale maastrichtiene.

- **Zona localității Morlaca (județul Cluj) (dr. Alexandru-Adrian SOLOMON)**
- expediție în vederea monitorizării siturilor și recuperării de resturi fosile, în principal, vertebrate continentale paleogene.

E7.2.1.2. Cercetări individuale

- ***The Celtic Cemetery in Fântânele, Romania. Late Iron Age Connections in the Carpathian Basin*** (BERECKI Sándor)
În al doilea an al bursei de cercetare János Bolyai, m-am concentrat asupra catalogului de morminte al cimitirului celtic de la Fântânele. Descrierea celor 84 de morminte din epoca târzie a fierului s-a bazat pe notele de săpătură, jurnalele, fotografiile și desenele lui Ion Horațiu Crișan, precum și pe artefactele din depozitul arheologic. Cunoașterea fenomenelor arheologice și a descoperirilor ne-a permis să elaborăm cuprinsul monografiei, care a fost concepută pentru a fi tradusă în limba engleză.
- ***Cercetări arheologice la situl antic din Apollonia, Albania*** (PÁNCZÉL Szilamér Péter)
În luna septembrie timp de două săptămâni a coordonat săpăturile sistematice în la templul Shtyllas din Apollonia, Albania, proiect realizat în parteneriat dintre Universitatea Humboldt din Berlin, Academia de Științe din Albania și Muzeul Județean Mureș.
- ***Obiceiuri calendaristice în zona Târnavelor*** (Laura POP)
Documentare bibliografică și de arhivă cu privire la obiceiurile calendaristice și obiceiurile de familie din comunele: Albești, Apold, Daneș, Nadeș, Saschiz, Vânători, județul Mureș.

- ***Inventarierea patrimoniului bisericesc din Ardeal*** (KOVÁCS Mária-Márta)
Cercetările au ca scop inventarierea obiectelor de împărtășanie, a arhivelor și a imobilelor eclesiastice în parohiile reformată păstrate până în prezent. S-au inventariat din Dieceza Reformată Odorheiu-Secuiesc parohiile: Șoimușu Mare, Goagiu, Cechești, Porumbenii Mari, Praid, Ocna de Sus, Ocna de Jos, Atid, Cușmed, Crișeni, Șiclod., iar din Dieceza Reformată Brașov parohiile: Bod, Ghimbav, Zernești, Codlea, Râșnov, Sânpetru.
- ***Elementele de fierărie decorativă ale clădirii vechi a Primăriei și ale Palatului Culturii din Târgu Mureș*** (ONIGA Erika)
Cercetări la Serviciul Județean Mureș al Arhivelor Naționale ale României, în presa de epocă și în bibliografia de specialitate. Scopul acestei documentări a fost susținerea unei prezentări la o conferință și realizarea unui studiu.
- ***Topografia monumentelor istorice din Târgu Mureș*** (ORBÁN János)
Cercetări în cadrul proiectului de cercetare a monumentelor istorice locale. Au fost parcurse instrumentele contemporane de evidență, conscripții și recensăminte, au fost digitalizate autorizații de construcție, respectiv documente referitoare la constructori.
- ***Istoria Muzeului Județean Mureș*** (sec. XX) (SÁRÁNDI Tamás)
Cercetare de surse arhivistice privind istoria Muzeului Județean Mureș. Documentarea arhivistică va fi valorificată într-o expoziție temporară.
- ***Educația medicală în Târgu Mureș. Texte biografice și memorii*** (TATAI Orsolya)
Obiectiv: Prezentarea culturii medicilor dintr-o perspectivă antropologică. Cercetarea oferă cunoașterea structurii puterii politice, cariera absolvenților, migrația medicilor în perioada comunistă prin istoria Universității de Medicină și Farmacie din Târgu Mureș.

E7.2.1.3. Cercetări de colecție

- ***Cercetarea colecției de preistorie: depozitele de bronzuri*** (REZI Botond)
Documentarea depozitelor de bronzuri din colecția muzeului. Pornind de la bine cunoscuta descoperire de lângă Suseni proiectul are ca obiectiv evaluarea mai multor depozite de bronzuri din spațiul transilvan, folosind pe lângă tradiționalele abordări clasice tipo-cronologice și metode interdisciplinare și statistice. Rezultatele vor fi integrate într-un context mai larg, profitând de noile publicații din zona Bazinului Carpatic.

- **Cercetarea colecției de arheologie romană: materialul arheologic de la Sângeorgiu de Mureș – Sit 4 (Centura ocolitoare Est Tg. Mureș)** (Diana ANGYUS)
Cercetarea sitului arheologic cu 70 de complexe (din care 17 sunt locuințe, 5 cuptoare sau vetre, 10 gropi de provizii sau menajere, 5 gropi de par, 3 morminte) a rezultat mult material ceramic (în principal ceramică romană și post-romană), material osteologic animal, material osteologic uman și foarte puțină zgură, piese de metal și chirpic.
- **Cercetarea colecției de fibule romane** (PÁNCZÉL Szilamér Péter)
Cercetarea și prelucrarea fibulelor de pe limesul estic în colaborare cu S. Cociș (Institutul de Arheologie și Istoria Artei din Cluj Napoca). Fibula, ca accesoriu de îmbrăcăminte, confecționată din metal (fier, bronz) este extrem de variată tipologic drept urmare are o importantă valoare cronologică. Pe lângă rolul de podoabă, fibula are un rol utilitar, acela de a prinde veșminte, printr-o construcție comparabilă cu cea a acului de siguranță din zilele noastre.
- **Cercetarea râșnițelor din epoca romană** (SZEKERNYÉS László)
Scopul cercetării este de a determina modul de folosință a acestor ustensile, eficiența în procesarea cerealelor, gradul de tehnicitate a acestora raportat la epocă, tipurile de rocă folosite ca materie primă. De asemenea studiul cuprinde și o tipologizare și o catalogare a râșnițelor romane aflate în colecție. Obiectivul final al cercetării este valorificarea editorială a rezultatelor obținute.
- **Prelucrarea echipamentului militar de la Călugăreni** (PÁNCZÉL Szilamér Péter)
Prelucrarea echipamentului militar de la Călugăreni (elemente de arc reflex, vârfuri de săgeată, elementele de armură romană, catarama etc.) și realizarea de *analize XRF* pe materialul metalic al soldaților de la Călugăreni se realizează în colaborare cu specialiști de la Universitatea Babeș-Bolyai și Asociația Muzeului Transilvan.
- **Documentare privind viața și creația artistului Ion Vlasiu** (Cora FODOR)
Cercetarea lucrărilor aparținând acestui artist, lucrări existente în colecția Secției de Artă, în vederea organizării expoziției de la MNAR - *Ion Vlasiu. Omul printre arbori*, și de la Muzeul Județean Mureș - *Ion Vlasiu. În fața timpului* / Redeschiderea galeriei Vlasiu.
- **Documentare privind viața și creația artistului Adrian Chira** (Cora FODOR)
Documentare privind viața și creația artistului Adrian Chira, cercetarea lucrărilor aparținând acestuia, identificarea lucrărilor existente în colecția

Secției de Artă și în colecții particulare în vederea organizării expoziției *Adrian Chira. Urme și semne*.

- **Cercetarea colecției de icoane pe sticlă (Dorel MARC)**
Cercetarea obiectelor de cult reprezentând icoane pe sticlă din colecția fam. Matei, provenită din donație și a colecției anterioare constituite de-a lungul timpului a Secției de Etnografie a MJM, în vederea editării unui catalog, în colaborare cu cadru didactic de la Universitatea Lucian Blaga din Sibiu, muzeografi de la Muzeul ASTRA Sibiu, restaurator expert de icoane.
- **Cercetarea colecției de Fototecă a MJM (ÚJVÁRI Dorottya)**
Au fost identificate pozele aparținând Filmotecii muzeului, din care s-au selectat fotografiile referitoare la expozițiile muzeului din perioada socialistă. Au fost digitalizate și prelucrate cca 600 de imagini.
- **Studiul colecțiilor de Zoologie a vertebratelor (Daniela Ramona BOTOȘ)**
Colecția menționată a fost studiată în vederea realizării expoziției temporare *Din lumea păsărilor*. a activităților de pedagogie muzeală.
- **Studiul colecțiilor de Zoologie a nevertebratelor (Daniela Ramona BOTOȘ)**
Colecția menționată a fost studiată în vederea realizării activităților de pedagogie muzeală.
- **Studiul colecției de Botanică/Plante superioare a Secției de Științele Naturii (Mihaela SĂMĂRGIȚAN)**
- identificarea, actualizarea denumirilor științifice și încadrarea sistematică a speciilor din: Ordinul Boraginales – Familia Boraginaceae; Ordinul Liliales, Ordinul Iridales, Ordinul Asparagales: identificarea, actualizarea denumirilor științifice și încadrarea sistematică a speciilor; identificarea speciilor de interes științific (specii rare, vulnerabile).
- **Studiul colecției de Paleontologie a Secției de Științele Naturii (Alexandru-Adrian SOLOMON)**
- clarificarea unor detalii cu privire la diverse piese aflate în colecțiile Secției în vederea posibilității valorificării editoriale sau expoziționale a acestora; verificarea stării de conservare a pieselor și necesarul unor activități de conservare/ restaurare a acestora.

E7.2.2. Participări în proiecte de cercetare organizate de alte instituții

- Daniel CIOATĂ
1. Participarea la săpăturile arheologice sistematice de la Sarmizegetusa Regia/ Grădiștea de Munte, timp de două săptămâni, pe baza protocolului de colaborare dintre MJM și MNIT Cluj Napoca, MCDR Deva. Sectorul de care am fost responsabil avea în cercetare o parte a drumului antic dacic.

2. Participarea, ca membru al colectivului de cercetare, la cercetările arheologice preventive de la Sarmizegetusa Regia/ Grădiștea de Munte, în baza protocolului de colaborare dintre MJM și MNIT Cluj Napoca, MCDR Deva.

- GÁL Szilárd Sándor

În perioada 23–25 august a participat la o cercetare speologică-antropologică la peștera Izbulul Topliței pe Vida din județul Bihor în coordonarea Universității Babeș-Bolyai, Institutul Emil Racoviță și Muzeul Național de Istorie al Transilvaniei.

- LÁSZLÓ Keve

Participare, ca membru de colectiv, în cercetarea arheologică a sitului arheologic *Mănăstirea Dienus*, în colaborare cu Complexul Muzeal Arad, în vederea identificării prin diagnostic arheologic al mănăstirii Dienus în punctul Ineu–*Pusta Bălucana*.

- Dorel MARC

Coordonator echipă de cercetare etnografică în proiectul *Promovarea patrimoniului cultural din teritoriul GAL Defileul Mureșului Superior*. Cercetare și documentare de teren în vederea redactării unui studiu etnografic privind dinamica tradițiilor și obiceiurilor din arealul Mureșului Superior, în localități componente ale GAL Defileul Mureșului Superior: Deda, Vătava, Dumbrava, Aluniș, Ideciu de Jos, Brâncovenești Idicel, Deleni, Suseni, Stânceni. Scopul și obiectivele proiectului au vizat o radiografiere a sistemului de tradiții și obiceiuri din zonă care să se observe situația obiceiurilor încă active, vii, a obiceiurilor pe cale de dispariție și a obiceiurilor dispărute dar rămase în memoria colectivă a satelor investigate.

- Livia MARC

Participare în proiectul *Promovarea patrimoniului cultural din teritoriul GAL Defileul Mureșului Superior*. Cercetare și documentare de teren în vederea redactării unui studiu etnografic privind dinamica tradițiilor și obiceiurilor din arealul Mureșului Superior, în localități componente ale GAL Defileul Mureșului Superior.

- Laura POP

Coordonator echipă de cercetare etnografică în proiectul *Promovarea patrimoniului cultural din teritoriul GAL Dealurile Târnavelor*. Proiectul de cercetare a presupus documentare, deplasări de teren, participări la evenimentele din cadrul proiectului și elaborarea studiului etnografic. Documentare etnografică în sate din zona Târnavelor (Nadeș, Daneș,

Albești, Mălâncrav Albești, Saschiz, Vânători Biertan, Copșa Mare, Richiș) cu privire la obiceiurile calendaristice și de familie ale românilor și sașilor din localitățile respective, în vederea alcătuirii unui studiu etnografic.

- REZI Botond

Participare în proiectul *Metal exchange networks and hoard biographies in Late Bronze Age Romania – First archaeometallurgical studies on the metal hoard from Bandul de Câmpie, jud. Mureș/Rețele de schimb ale metalelor și biografia depozitelor din epoca bronzului târziu din România – Primele analize archeometalografice din cadrul depozitului de bronzuri de la Bandul de Câmpie, județul Mureș*, sub coordonarea lui Dr. Ing. Mathias Mehofer (Historisch-Kulturwissenschaftliche Fakultät der Universität Wien), alături de Dr. Laura Dietrich (Österreichisches Archäologisches Institut – Österreichische Akademie der Wissenschaften) și Dr. Oliver Dietrich (Landesamt für Denkmalpflege und Archäologie Sachsen-Anhalt). Proiectul își propune analiza chimică a mai multor piese din cadrul depozitului de la Bandul de Câmpie, pentru a compara compoziția produselor finite și a lingourilor, respectiv relația celor două categorii de piese.

- Alexandru-Adrian SOLOMON

1. Participare în proiectul de monitorizare a siturilor Cretacic Superioare din România *Mesozoic vertebrate fauna from Romania*, coordonator general fiind prof. univ. dr. Vlad Andrei Codrea – Universitatea Babeș-Bolyai Cluj-Napoca. Scopul proiectului este monitorizarea siturilor Cretacic Superioare continentale din România și colectarea de noi piese de patrimoniu cultural.

2. Participare în proiectul *Zorii schimbărilor climatice din Cenozoic: Bio-evenimentele continentale Eocen-Oligocene din România, parte a patrimoniului geologic European*, coordonator general fiind prof. univ. dr. Vlad Andrei Codrea – Universitatea Babeș-Bolyai Cluj-Napoca. Scopul principal al proiectului este de a investiga toate schimbările din ecosistemele terestre care au avut loc în Paleogen pe teritoriul României, încercând să contureze cauzele și efectele specifice. Obiectivele concrete ale acestui proiect sunt de a îmbogăți eșantionajul de fosile terestre specifice, în special de vertebrate, datorită impactului științific ridicat al acestora, extragerea, pregătirea, consolidarea și studierea acestora, precum și depozitarea lor în colecții instituționale. Proiectul cuprinde diverse studii (geologie, paleontologie, stratigrafie, sedimentologie, mineralogie etc.).

- TATAI Orsolya
Participare în proiectul *Promovarea patrimoniului cultural din teritoriul GAL Dealurile Târnavelor*. Proiectul de cercetare a presupus documentare, deplasări de teren, participări la evenimentele din cadrul proiectului și elaborarea studiului etnografic.
- VIRGINÁS-TAR Emese
Participare în proiectul *Promovarea patrimoniului cultural din teritoriul GAL Defileul Mureșului Superior*. Cercetare și documentare de teren în vederea redactării unui studiu etnografic privind dinamica tradițiilor și obiceiurilor din arealul Mureșului Superior, în localități componente ale GAL Defileul Mureșului Superior.

Proiecte realizate în cadrul programului *Valorificarea patrimoniului*:

E7.3. EXPOZIȚII

E7.3.1. Expoziții organizate de MJM la sediul propriu

E7.3.1.1. Expoziții permanente organizate de MJM la sediul propriu

- **Bernády György. Legături sociale și rețele de relații** (Secția de Istorie, Palatul Culturii)

Curator principal: Orbán János; *Curator:* Újvári Dorottya

Vernisaj: 12 iulie 2024.

Bernády György (1864–1938), figura emblematică a dezvoltării moderne a Târgu Mureșului, este considerat un primar cu voință de fier, sub a cărui îndrumare neobosită s-au construit clădirile emblematicale ale orașului, inclusiv Primăria Veche, Palatul Culturii și cele mai reprezentative școli ale orașului, precum și infrastructura modernă a unui oraș european: apeductul, canalizarea și asfaltarea. Cine a fost, însă, Bernády György cu adevărat? Care au fost factorii care au contribuit la realizările sale spectaculoase? Expoziția organizată de Secția de Istorie a Muzeului Județean Mureș își propune să răspundă acestor întrebări prin prezentarea rețelelor sale de relații și a conexiunilor sociale, subliniind că activitatea sa a avut un impact semnificativ nu doar la nivel local. Expoziția prezintă politicianul din perioada Monarhiei Austro-Ungare, relațiile sale cu arhitecții și artiștii care au realizat marile opere din oraș, călătoria sa în America, implicarea sa în francmasonerie și activitatea sa de politician la

nivel național din perioada interbelică. De asemenea, vizitatorii vor avea ocazia să descopere și aspecte din viața personală a lui Bernády. Realizarea expoziției a fost posibilă cu sprijinul finanțărilor prin Programul „Geniul Maghiar” al Fondului Cultural Maghiar și a Consiliului Județean Mureș. Principalele instituții partenere ale expoziției sunt: Serviciul Județean Mureș al Arhivelor Naționale Române, Universitatea din Óbuda (Facultatea de Arhitectură și Inginerie Civilă Ybl Miklós), Muzeul Maghiar al Arhitecturii și Centrul de Documentare a Monumentelor Istorice, Asociația Muzeelor Regionale din Ungaria.

În urma finalizării lucrărilor de restaurare a Palatului Culturii s-au redeschis expozițiile permanente ale Secției de Artă

În cadrul evenimentului Noaptea Muzeelor 2024 s-a deschis Galeria de Artă Românească Modernă și Galeria de Artă Maghiară.

Pe data de 14 noiembrie s-a deschis Galeria Ion Vlasiu, care s-a întregit cu noi lucrări donate de fiica lui Ion Vlasiu, dr. Ioana Vlasiu, istoric de artă.

E7.3.1.2. Expoziții temporare organizate de MJM la sediul propriu

- **Dan Perjovschi - Muzeu / Múzeum / Museum** (Secția de Artă)
Vernisaj: 31 mai 2024; perioada de vizitare: 31.05.2024–14.07.2024
Curator: Eliodor Moldovan

Lipsit de orice ambiguitate, titlul ne introduce direct în tema propusă de expoziția lui Dan Perjovschi de la Târgu Mureș. Comentator acerb al tensiunilor și bulversărilor sociale, culturale, politice, Perjovschi reia și amplifică, cu această ocazie, o temă recurentă în practica sa artistică: muzeul contemporan.

Conectat de peste 30 de ani la circuitul global al muzeelor importante de artă, Dan Perjovschi nu putea ignora acest prim strat al realității lui imediate pentru a-l comenta, ilustra, chestiona sau, uneori, a-l critica direct. Având ca punct de reper cartea "Muzeologie radicală" a autoarei britanice Claire Bishop, pe care Dan Perjovschi a ilustrat-o cu desene incisive despre contextul muzeal internațional, expoziția de la Palatul Culturii se adresează

și scenei muzeale românești și locale, aflate într-o nevoie evidentă de reinventare și adaptare, dar mai ales publicului larg, celor ce îndrăgesc acest microunivers menit să încapsuleze "mărturii materiale și spirituale ale existenței și evoluției comunităților umane".

Este prima expoziție dintr-o serie pe care ne-o propunem, Muzeul în oglindă, care să abordeze (auto)critic staze și dinamici din circuitul muzeal.

- ***Oratio, studio et collectio. 400 ani de existență a colegiilor reformatice din Trabsilvania***

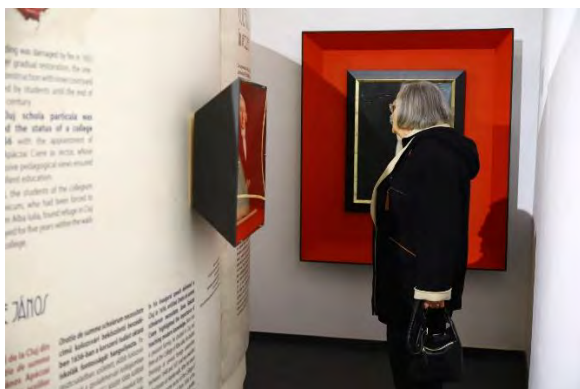
Curatori: Kovács Mária Márta (Muzeul Județean Mureș), Tamás Iringó (Muzeul Reformat din Ardeal), Szász Hunor (Muzeul Haáz Rezső, Odorheiul Secuiesc); perioada de vizitare: 29.01.2024–30.09.2024

Vernisaj: 29 ianuarie 2024

Cel mai înalt nivel al educației reformatice din Transilvania a fost reprezentat de colegiile întemeiate succesiv în cursul secolelor XVII–XIX. Primii pași spre înființarea învățământului superior au fost făcuți de principele Gabriel Bethlen, care a adus în fața Dietei din 1622 problema înființării unui colegiu. Acest demers a fost urmat de deschiderea primului colegiu reformat în Transilvania, la Alba Iulia. Expoziția temporară „ORATIO, STUDIO ET COLLECTIO. 400 de ani de existență a colegiilor reformatice din Transilvania”

și-a propus să sintetizeze 4 secole de schimbări și procese derulate în istoria colegiilor, cu un accent special pe cultura transilvăneană de colecționare.

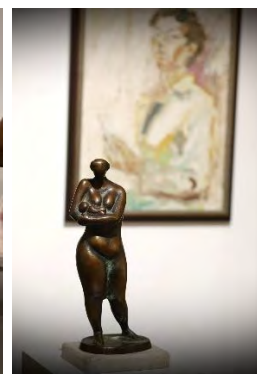

Mijlocul sec. al XIX-lea marchează un punct de turnură în colecționismul transilvănean. După căderea revoluției pașoptiste muzeele au preluat obligația de a colecta și conserva obiecte cu valoare istorică de la colegii. Din acest motiv am stabilit mijlocul sec. XIX ca limită cronologică superioară a expoziției. Expoziția prezintă structura, viața și colecțiile colegiilor reformate din Alba Iulia, Aiud, Târgu Mureș, Cluj-Napoca, Odorheiu Secuiesc.

- **Sánta Csaba 60. Expoziție de sculptură** (Secția de Artă/Secția de Istorie, Cetatea Târgu Mureș)

Vernisaj: 12 octombrie 2024; perioada de vizitare: 12.10.2024–24.11.2024

„Selectez elementele sculpturilor mele nu din trecutul recent, ci din straturile profunde ale culturii și mitului”, explică Sánta Csaba, dezvăluind sursa inspirației sale.

Expoziția, cu nuanță aniversară, este o recunoaștere a contribuției artistului Sánta Csaba atât la cultura transilvăneană contemporană cât și la cea națională și internațională.

- **Cotidianul reîncadrat. Arhiva fotografică a lui Török Gáspár** (Secția de istorie, Cetatea Târgu Mureș)

Vernisaj: 12 decembrie 2024; perioada de vizitare: 12.12.2024–13.04.2025

Curatori: Blos-Jáni Melinda, Mira Marinceș, Újvári Dorottya

Parteneri: Asociația Audiovizuală Transilvană, Universitatea Sapientia; Asociația Atrium Musei

Cotidianul reîncadrat
Arhiva fotografică a lui TÖRÖK GÁSPÁR

12. 12. 2024. / 13. 04. 2025.

Átkeretezett hétköznapiak / **Secția de istorie** / **Történeti osztály**
TÖRÖK GÁSPÁR fotóhagyatéka (Cetatea Târgu Mureș) (Marosvásárhelyi vár)

Expoziția aduce în atenția publicului colecția remarcabilă de fotografii realizate de Gáspár Török (1934–2019), un fotograf autodidact care a documentat lumea din jurul său cu pasiune și originalitate. A fost un pionier al fotografiei amatoare, implicându-se activ în Clubul de Fotografie Marx József și participând la saloanele internaționale de fotografie încă din perioada socialismului. Moștenirea sa fotografică bogată constituie o

resursă valoroasă pentru cercetarea istoriei fotografiei, iar expoziția dezvăluie atât operele sale, cât și contextul în care acestea au fost realizate. Termenul „cotidian reîncadrat” reflectă filozofia fotografică a lui Gáspár Török, care obișnuia să afirme că „orice lucru obișnuit pe lângă care alții trec poate fi interesant pentru mine. Trebuie să descopăr unicul din el”. Prin această abordare, Török a transformat momentele banale în compoziții artistice, captând frumusețea subtilă a vieții de zi cu zi.

Expoziția reîncadrează moștenirea fotografică a lui Gáspár Török printr-o explorare a contextului istoric și social al creației sale. Vizitatorii vor putea descoperi instituțiile, genurile și tendințele picturale care au influențat realizarea fotografiilor și participarea artiștilor români la „marea” istorie a fotografiei în anii socialismului.

- ***Ultimii dinozauri din Transilvania*** (Secția de Științele Naturii)

Curatori: Vlad A. Codrea, Alexandru-Adrian Solomon

Vernisaj: 18 aprilie 2024; perioada de vizitare: 18.04.2024–30.09.2024

Expoziția, realizată de Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca, prin Direcția Patrimoniu Cultural Universitar și Laboratorul de Paleotheriologie și Geologia Cuaternarului - Institutul STAR și Muzeul Județean Mureș – Secția de Științele Naturii Târgu Mureș, cuprinde patru reconstituiri în mărime naturală ale reptilelor care populau Transilvania la sfârșitul Cretacicului. De asemenea, publicul va putea afla informații despre mezozoica „Insulă Hațeg” care a existat în spațiul actualei Transilvanii. Aceasta este cunoscută la nivel mondial datorită faunei endemice care a populat-o. Bineînțeles, dintre viețuitoarele acesteia se remarcă dinozaurii „pitici” descriși pentru prima dată la sfârșitul secolului XIX de către Baronul Francisc Nopcsa. Fauna prezentată, popula în urmă cu circa 70 de milioane de ani acest teritoriu (probabil) insular. În zilele noastre, acest teritoriu corespunde Depresiunii Hațeg (în limbaj geologic, Bazinul Hațeg) sau Țării Hațegului, precum și altor zone din Transilvania.

Epoci, elite și arme (Secția de Arheologie, Cetatea Târgu Mureș)

Curator: Nicoleta Man, perioada de vizitare: 11.05.2023–25.02.2024

Vernisaj: 11 mai 2023

Expoziția este inedită prin tematica abordată până în prezent de Secția de Arheologie, oferind vizitatorilor o incursiune prin universul armelor care cuprinde peste 500 de piese din Colecțiile Muzeului Județean Mureș.

Expoziția ilustrează evoluția armelor și a echipamentului militar de-a lungul epocilor istorice, din preistorie până în epoca contemporană. În legătură directă cu aceste piese, expoziția evidențiază poziția războinicului în societate, elitele războinice fiind recrutate din rândul elitelor aristocratice.

E7.3.1.3. Mini-expoziții organizate de MJM la sediul propriu

- **Gepidae. Valea Mureșului în epoca migrațiilor timpurii** (Secția de Arheologie, Cetatea Tg. Mureș)

Vernisaj: 16 noiembrie 2023; perioada de vizitare: 16.11.2023–30.06.2024

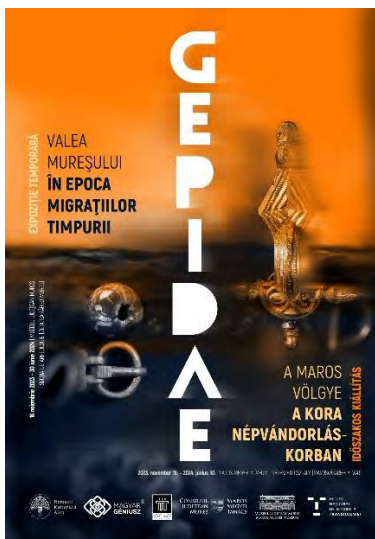
Curatori: Sándor Berecki, Alpár Dobos, Szilárd Sándor Gál

Design: István Karácsony

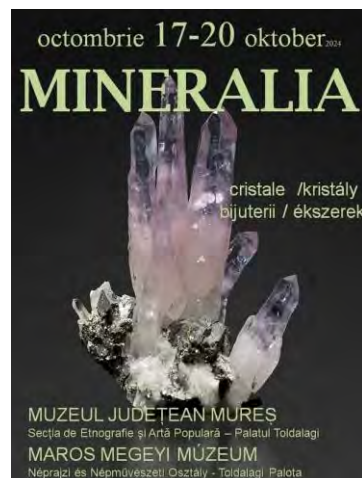
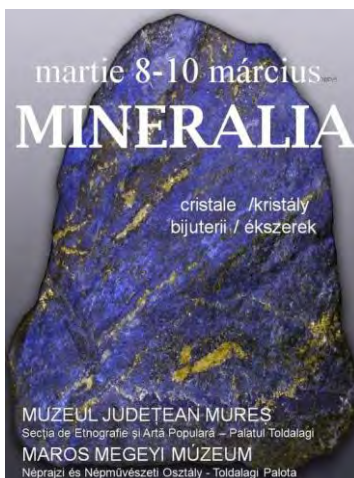
Expoziția aduce în atenția publicului aproximativ 100 de piese excepționale, vestigii remarcabile din secolele IV-VII, descoperite pe Valea Mureșului, în timpul săpăturilor de la Ernei, coordonate de colegul nostru, dr. Sándor Berecki. Cercetările au avut loc în 2015. Expoziția vernisată este însoțită de catalogul expoziției.

Expoziția de cameră este realizată cu sprijinul Programului NKA Géniusz.

Partener: Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei

- **Arheologia în Cutie – Arcași la Orizont** (Centrul de Cercetare a Limesului Roman)
Deschidere: 20 aprilie 2024, Călugăreni
 În cadrul evenimentului *Ziua Internațională a Monumentelor și Siturilor* a fost organizată o mini-expoziție, tematica fiind lumea arcașilor din armata romană. Au fost alese și expuse piese care atestă și reflectă prezența *iturei* la Călugăreni.
- **Arheologia în Cutie – Ziua Europeană a Arheologiei** (Centrul de Cercetare a Limesului Roman)
Deschidere: 17 iunie 2024, Brâncovenești
 Cu ocazia Zilei Europene a Arheologiei a fost organizată o mini-expoziție Arheologia în Cutie la Brâncovenești. Tematica a fost legată de viața militară și cotidiană romană la Brâncovenești. Obiectele expuse erau diferite materiale arheologice, descoperite în cadrul săpăturilor de salvare de la Brâncovenești.
- **Arheologia în Cutie – Ziua Arheologiei la Călugăreni** (Centrul de Cercetare a Limesului Roman)
Deschidere: 17 august 2024, Călugăreni
 Legat de săpăturile recente a fost organizată o mini-expoziție Arheologie în Cutie în cadrul căruia au fost expuse cele mai recente și speciale vestigii arheologice de la Călugăreni.
- **Mineralia 2024** (Centrul de Cercetare a Limesului Roman, Secția de Etnografie și Artă Populară)

Ediția de primăvară: 08–10 martie, tema ediției: **Cristale**; Ediția de vară: 16–17 iulie, tema ediției: **Verde natural-Amazonit; Malachit; Aventurin;**

Smarald; Ediția de toamnă: 20–22 octombrie, tema ediției: **Cuarțul, regele mineralelor**.

Organizarea Târgului-Expoziție, constând din stabilirea unei teme, a unor eșantioane brute din țară și străinătate care vor fi prezentate într-o mini expoziție, dar și a unor bijuterii cu metale prețioase prelucrate manual sau mecanic, pentru ilustrarea unora dintre utilizările mineralelor alese pentru fiecare ediție. Grupa mineralogică prezentată este descrisă pe panouri și cuprinde informații despre geneză, istoricul descoperirii, ocurențele mai importante și utilizarea lor.

E7.3.1.4. Expoziții organizate de MJM la alte instituții din țară

- ***Ion Vlasiu. Omul printre arbori*** (Secția de Artă)

Expoziție deschisă la **Muzeul Național de Artă a României**, București; perioada de vizitare: 08.05.2024–28.07.2024

Parteneri: Muzeul Național de Artă a României; Muzeul de Artă Cluj-Napoca; Muzeul Național Brukenthal, Sibiu; Colecția fam. Vlasiu

Vernisaj: 28 aprilie 2024

Curator: Cora Fodor, Daniel David Morar

Cu acest proiect Muzeul Național de Artă al României continuă seria de expoziții dedicate prezentării operei și biografiei unor sculptori care au marcat în mod înnoitor parcursul artelor românești în secolul XX. Ion Vlasiu (1908-1997) a fost profund preocupat de condiția și limitele sculpturii, iar limbajul lui artistic viguros și original s-a afirmat printr-un modernism puternic ancorat în tradiția cioplitorilor anonimi.

- ***Oratio, studio et collectio. 400 de ani de existență a Colegiilor Reformate din Transilvania***

Expoziție deschisă la **Muzeul Reformat din Ardeal – Cluj-Napoca**; perioada de vizitare: 31.10.2024–25.10.2025

Curatori: Kovács Mária Márta (Muzeul Județean Mureș), Tamás Iringó (Muzeul Reformat din Ardeal), Szász Hunor (Muzeul Haáz Rezső, Odorheiul Secuiesc)

Vernisaj: 31 octombrie 2024

Cel mai înalt nivel al educației reformatice din Transilvania a fost reprezentat de colegiile întemeiate succesiv în cursul secolelor XVII–XIX. Primii pași spre înființarea învățământului superior au fost făcuți de principele Gabriel Bethlen, care a adus în fața Dietei din 1622 problema înființării unui colegiu. Acest demers a fost urmat de deschiderea primului colegiu reformat în Transilvania, la Alba Iulia. Expoziția temporară „ORATIO, STUDIO ET COLLECTIO. 400 de ani de existență a colegiilor reformatice din Transilvania” și-a propus să sintetizeze 4 secole de schimbări și procese derulate în istoria colegiilor, cu un accent special pe cultura transilvăneană de colecționare. Mijlocul sec. al XIX-lea marchează un punct de turnură în colecționismul transilvănean. După căderea revoluției pașoptiste muzeele au preluat obligația de a colecta și conserva obiecte cu valoare istorică de la colegii. Din acest motiv am stabilit mijlocul sec. XIX ca limită cronologică superioară a expoziției. Expoziția prezintă structura, viața și colecțiile colegiilor reformatice din Alba Iulia, Aiud, Târgu Mureș, Cluj-Napoca, Odorheiul Secuiesc, Orăștie.

E7.3.2. Expoziții temporare / itinerante găzduite de MJM

- ***Pallady. Jurnal Intim*** (Secția de Artă, Palatul Culturii)

Vernisaj: 20 noiembrie 2023, perioadă de vizitare: 20.11.2023–19.05.2024

Curator: Călin-Alexiu Stegerea

Organizată la Muzeul Național de Artă al României (MNAR) în anul 2021, expoziția „Jurnal intim” s-a deschis la MJM – Secția de Artă cu o nouă selecție de lucrări din colecția MNAR la care se adaugă câteva lucrări semnate de Pallady din colecția muzeului mureșean și două din caietele-jurnale aflate la Biblioteca Națională a României. Titlul expoziției, „Jurnal intim” reflectă mărturisirea lui Pallady cu privire la pictura sa ca jurnal al existenței sale cotidiene și prezintă una dintre temele predilecte ale pictorului, femeia în intimitatea sa. Expoziția oferă și un parcurs al evoluției stilistice a artistului, de la reprezentări în rafinate raporturi de clar-obscur la lucrări ulterioare caracterizate de reprezentări angulare, culori în aplat și edificarea unui definitiv stil propriu. Este un demers exclusiv curatorial al cărui scop este de a releva complexitatea operei palladiene prin corelarea scrierilor și lucrărilor artistului.

Organizator: Muzeul Național de Artă a României, București

- **Aurul principilor. Reprezentarea suveranilor în Transilvania** (Secția de Arheologie/Secția de Istorie, Palatul Culturii)
Vernisaj: 22 iulie 2024, perioadă de vizitare: 22.07.2024–12.01.2025

Expoziția transfrontalieră intitulată „Aurul principilor. Reprezentarea suveranilor în Transilvania” prezintă câteva dintre obiectele din colecția Băncii Naționale Maghiare, însoțite de instrumentele de bătut monede ale epocii. Expoziția nu prezintă însă doar un tezaur numismatic, ci merge mult mai departe, cu o serie de obiecte unice de orfevrărie, arme decorative, haine și accesorii, care nu numai că reflectă moda vremii și nevoia de reprezentare a principilor, ci și cultura princiară transilvăneană modernă timpurie.

Organizator: Muzeul Național Maghiar, Muzeul Banilor și Centrul de Vizitatori din Ungaria, Muzeul Secuiesc al Ciucului, Muzeul Județean Mureș
Parteneri: Muzeul de Arte Aplicate din Budapesta, Muzeul Național de Istorie al Transilvaniei, Primăria Municipiului Târgu Mureș, Asociația Atrium Musei

- **Jandarmeria română 1850–2020** (Secția de Etnografie/Secția de Istorie, Cetatea Târgu Mureș)
Vernisaj: 25 martie 2024; perioadă de vizitare: 25.03.2024–30.04.2024

Organizată cu ocazia aniversării a 170 de ani de la înființarea Jandarmeriei Române, expoziția și-a propus să aducă în atenția publicului istoria acestei instituții, care a îndeplinit un rol semnificativ în istoria modernă și contemporană a României. În cadrul expoziției au putut fi admirate o serie de piese de patrimoniu și obiecte cu valoare istorică, distincții, brevete, documente, fotografii, publicații de specialitate, elemente de echipament care provin din patrimoniul Muzeului Național de Istorie a României și al Muzeului Jandarmeriei Române alături de numeroase replici de uniforme.

Organizator: Muzeul Național de Istorie a României

Parteneri: Complexul Național Muzeal ASTRA, Sibiu; Inspectoratul General al Jandarmeriei Române; Muzeul Județean Mureș (Secția Etnografie)

Coordonator: Dorel Marc

- **Polcz Elaine 100 - Lumea prin joc** (Secția de Istorie, Cetatea Târgu Mureș)
Vernisaj: 17 mai 2024; perioadă de vizitare: 17.05.2024–31.10.2024

Realizată la Muzeul Literaturii Petőfi din Budapesta în 2023, pentru a marca centenarul nașterii lui Polcz Alaine (1922-2007), expoziția intitulată „Polcz Alaine 100 - Lumea prin joc”, bogată în mărturii și manuscrise, prezintă complexa și tumultuoasă viață a psihologului și scriitoarei maghiare Polcz Alaine.

Titlul expoziției evocă una dintre cele mai importante realizări profesionale ale lui Alaine Polcz, o metodă de diagnosticare în tratarea copiilor cu tulburări psihologice din Ungaria. „Lumea prin joc” a fost și sursa de inspirație pentru realizarea conceptului vizual al expoziției și maniera de organizare a acesteia, prin reconstituirea universului Polcz Alaine pe seama întrebărilor testului, într-o abordare muzeografică modernă și atractivă. La crearea acestei lumi au contribuit elemente ale patrimoniului material, precum și texte din activitatea sa științifică și literară.

Organizator: Muzeul Literaturii „Petőfi”, Budapesta

- **Expoziția de artă plastică a comitatului Zala** (Secția de Istorie, Cetatea Târgu Mureș)

Vernisaj: 08 noiembrie 2024; perioadă de vizitare: 08.11.2024–15.02.2025

În septembrie 2023, a fost organizată pentru prima dată la Zalaegerszeg cu scopul de a prezenta o selecție de lucrări ale artiștilor care trăiesc și creează în județ. Expoziția etalează lucrări de sculptură, pictură și grafică. Prima ediție a fost concepută ca o expoziție itinerantă, fiind prezentată în cadrul unui turneu în numeroase orașe din diferite țări. După Zalaegerszeg,

Nagykanizsa, Dunajska Streda, Lendava, Keszthely și Sárovar, următoarea oprire are loc la Târgu Mureș.

Organizator: Centrul Cultural „Keresztury Dezső”, Sala de Concerte și Expoziții din Zalaegerszeg (Ungaria)

- ***Lánc, Lánc, Eszterlánc... Am pierdut o batistuță*** (Secția de Etnografie /Secția de Istorie, Cetatea Târgu Mureș)

Expoziția s-a realizat cu ocazia Sărbătorii Meșteșugurilor Ardelenești, în două spații muzeale: în clădirea Muzeului de Istorie din Cetate, apoi la sediul Secției de Etnografie și Artă Populră, din Palatul Toldalagi.

Expoziția prezintă piese din faimoasa colecție de peste 3000 de jucării ale Muzeului Național Secuiesc din Sfântu Gheorghe, realizate sau colectate în majoritate de copii transilvăneni, pentru participare la un concurs organizat de revista „Jóbarát”. În 1971, revista Jóbarát a organizat un concurs la care au sosit jocuri și descrieri de jocuri din toate colțurile țării, iar materialele au fost incluse în colecția Muzeului Național Secuiesc.

Organizator: Asociația Casa Tradițiilor Ardelenești și Muzeul Național Secuiesc din Sfântu Gheorghe; Curator expoziție: Gazda Enikő.

E7.3.3.Participare în expoziții organizate de alte muzee / instituții

- ***Dacia! Rijk van goud en zilver***

Participare cu Tezaurul dacic de la Sângeru de Pădure la expoziția internațională organizată de Muzeul Național de Istorie a României: „Dacia, regatul aurului și argintului” organizată la Drents Museum din Assen (Olanda), în perioada: 07 iulie 2024–26 ianuarie 2025.

- ***Războinici uitați și podoabe eterne***

Participare cu mai multe exponate la expoziția internațională organizată în perioada noiembrie 2024 – octombrie 2025, de Muzeul Național de Istorie

a Transilvaniei (MNIT), sub patronajul Ministerului Finanțelor și al Ministerului Culturii, și cu sprijinul Primăriei Șimleu Silvaniei, în perioada . Expoziția reprezintă unul dintre cele mai semnificative evenimente organizate de MNIT, prezentând tezaure unice la nivel mondial, care includ bijuterii, medalioane, vase din aur și argint, împrumutate din colecțiile a peste zece muzee din țară și din străinătate.

- ***Secuii–Formele Patrimoniului / Székelyek – Örökség-mintázatok***

Participare la expoziția internațională organizată de Muzeul de Etnografie din Budapesta, deschisă în 14 octombrie 2024, cu 29 obiecte de patrimoniu din colecția MJM, Secția de Etnografie. Expoziția ilustrează diverse aspecte ale vieții sociale, culturale și economice ale secuilor din Transilvania. Acestea includ viața socială, cultura materială, obiceiurile gastronomice, religia și identitatea locală, în contextul tranziției de la îmburghezire la modernitate, în decursul secolelor XIX și XX.

- ***Eustațiu Stoenescu. Portretistul aristocrației”, curator: Angelica Iacob***

Participare cu două lucrări – *Eleganță* și *Armonie în roz* – în expoziția temporară organizată la Palatul Dacia-România de ArtSafari–Taine și Comori, București, în perioada 8 martie – 28 iunie 2024.

- ***Expoziție retrospectivă Haller József***

Participare cu 8 lucrări în expoziția temporară organizată de Muzeul de Artă din Cluj-Napoca, în perioada 3 iulie – 28 iulie 2024.

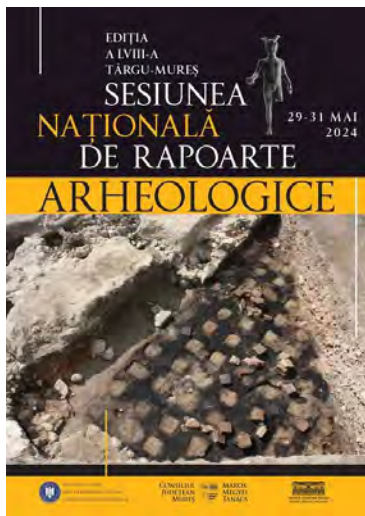

E7.4. SESIUNI/CONFERINȚE/SIMPOZIOANE

E7.4.1. Sesiuni/conferințe/simpozioane, workshopuri organizate de MJM

- ***Sesiunea Națională de Rapoarte Arheologice, ed. 58.***

Organizator: Ministerul Culturii, Muzeul Județean Mureș – Secția de Arheologie, 29–31 mai 2024, Târgu Mureș

Peste 140 de cercetători au răspuns invitației Muzeului Județean Mureș de a participa la cel mai important eveniment dedicat comunității științifice de arheologie din România. Comunicările s-au vor desfășurat pe următoarele secțiuni: Arheologie preistorică și a epocii dacice; Arheologia epocii greco-romane; Arheologie medievală

- ***Conferința Preocupări recente în cercetarea, conservarea și valorificarea patrimoniului cultural, ediția a XVIII-a***

Organizator: Muzeul Județean Mureș, Secția de Științele Naturii, 12–14 iunie 2024, Târgu Mureș

Conferința valorizează preocupările din ultimii ani în cercetarea, conservarea și valorificarea patrimoniului muzeal, pentru Secțiunea Științele naturii, precum și programele și proiectele educaționale care au la bază promovarea patrimoniului cultural, dedicate publicului larg, care s-au dovedit a fi de succes.

- **Workshop pentru restaurarea lemnului policrom și a icoanelor pe sticlă**
Organizator: Muzeul Județean Mureș, Laboratorul de restaurare-conservare
Acțiunea culturală a fost realizată, fiind luate în lucru un număr de 6 piese pentru lemnul policrom, respectiv 9 piese pentru icoanele pe sticlă, toate din colecțiile Secției de Etnografie și Artă Populară.

E7.4.2. Participări la sesiuni/conferințe/simpozioane

- BERECKI Sándor
 1. Participare la conferința *ΜΩΜΟΣ XIII. Mobilitás és határvonal. Mozgás, utazás, határ, átjáró, kapu – elkülönülés és együttműködés az őskorban*, 26–28 iunie 2024, Baja, Ungaria: *A késő vaskori temetők térhasználata a Kárpát-medencében*, [Peisajul necropolelor din a doua epocă a fierului în Bazinul Carpatic]
 2. Participare la conferința *The archaeology of Iron Age and Roman foodways. Interdisciplinary perspectives* (Alba Iulia, 24–26 octombrie 2024): *Afterlife Feasts. Food Offerings of Late Iron Age Graves in Transylvania*
- BERECKI Sándor, NÉMETH E. Rita, REZI Botond
 1. Participare la *Sesiunea Națională de Rapoarte Arheologice* (Muzeul Județean Mureș, Târgu Mureș, 29–31 mai 2024): *Cercetări recente în situl eneolitic târziu de la Șincai–Cetatea Păgânilor* (Fejér E., **Berecki S.**, **Németh R.**, **Rezi B.**)
- BERECKI Sándor, GÁL Szilárd Sándor
Participare la conferința *23rd International Conference Kelti / Die Kelten / The Celts*, 14–17 mai 2024, Žilina Slovacia: *Fântânele – Dâmbul Popii (Romania). Preliminary results of archaeometric researches* (A. Rustoiu, **S. Berecki**, **Sz. S. Gál**)
- Daniela-Ramona BOTOȘ
Participare la conferința „*Preocupări recente în cercetarea, conservarea și valorificarea patrimoniului cultural*” - ediția a XVIII-a, organizată de Secția de Științele Naturii a Muzeului Județean Mureș (Tg. Mureș, 12–14 iunie 2024): *Cicade - insecte cântătoare. Activitate de pedagogie muzeală pentru ciclul gimnazial*
- KOVÁCS Bernadett
Participare la *Sesiunea Noi cercetări pe limes-ul nord-estic al Provinciei Romane Dacia*, organizat de Complexul Muzeal Bistrița-Năsăud (Bistrița, 13–14 decembrie 2024): *Observații privind fragmentele de vase terra sigillata descoperite în vicus-ul de la Brâncovenеști*
- KOVÁCS Mária Márta
 1. Participare la conferința internațională *Protecția patrimoniului în Transilvania*. Ediția a X-a, organizat de Asociația Arcus, Asociația Asio, Fundația Entz Géza (Sovata, 08–10.03.2024): *Ötvöstárgyak a református kollégiumokban. Az Oratio, studio et collectio című kiállítás margójára*

Obiecte de argintărie în colecțiile colegiilor reformate [Pe marginea expoziției Oratio, studio et collection].

2. Participare la *Conferința internațională de Istoria bisericii*. Ediția a IX-a, organizat de Institutul Teologic Protestant și Eparhia Reformată din Ardeal (Cluj-Napoca, 7 mai 2024): *Árva Bethlen Kata klenódium- és textiladományai [Donațiile de clenodii și textile ale lui Kata Bethlen]*

3. Participare la *Conferința internațională Collegium Doctorum*, organizat de Colegiul Doctorilor din Biserica Reformată din Ungaria și Institutul Teologic Protestant din Ardeal (Cluj-Napoca, 22–24 august 2024): *Debreceni ötvöstárgyak [Piese de orfevrărie provenite din Debrecen]*

- Nicoleta MAN, Daniel CIOATĂ, ANGYUS Diana

Participare la *Sesiunea Națională de Rapoarte Arheologice* (Muzeul Județean Mureș, Târgu Mureș, 29–31 mai 2024): *Cercetări arheologice sistematice în termele castrului de la Călugăreni*

- Nicoleta MAN, Daniel CIOATĂ, Bianca TRĂILESCU, Anamaria MARCHIȘ, REZI Botond, Diana ANGYUS

Participare la sesiunea *Noi cercetări pe limesul nord-estic al Provinciei Dacia Romană* (Complexul Muzeal Bistrița-Năsăud, Bistrița, 13–14 decembrie 2024): *Cercetări arheologice preventive în castrul roman de la Sărățeni*

- Dorel MARC

1. Participare la *Zilele Miron Cristea* (Centrul Cultural Toplița, 19–20 iulie 2024): *Participanți la Primul Război Mondial din localitatea Sărmaș*

2. Participare la *Sesiunea Națională de Comunicări Științifice "Românii din Sud Estul Transilvaniei, Istorie-cultură-civilizație"* (Centrul European de Studii Covasna-Harghita - Academia Română, Sf. Gheorghe, 27–28 sept. 2024): *Gheorghe Șincai în cultura scrisă confesională și laică transivăneană. Noi abordări*

3. Participare la *Conferința "Dinamica tradiției. Realități culturale și reflecții teoretice"* organizată de *Asociația de Științe Etnologice din România* (Timișoara, 21–23 noi. 2024): *Din dinamica tradițiilor în arealul Mureșului Superior. O încercare de revigorare prin proiectele GAL*

- ONIGA Erika

Participare la conferința *II. Országos műkovács-iparművészeti konferencia* [A II-a Conferință Națională de Fierărie Decorativă și Artistică], desfășurată la Győr (Ungaria), organizată de Muzeul de Artă și Istorie Rómer Flóris din Győr: *Elementele de fierărie decorativă ale clădirii vechi a Primăriei și ale Palatului Culturii din Târgu Mureș*

- ORBÁN János
 1. Participare la conferința internațională *Protecția patrimoniului în Transilvania*. Ediția a X-a, organizat de Asociația Arcus, Asociația Asio, Fundația Entz Géza (Sovata, 08–10.03.2024): *Telekiek Marossárpatakon. Családtörténet és épített örökség* [Familia Teleki la Glodeni]
 2. Participare la conferința *Az erdélyi magyarság a XX. században / Maghiarii din Transilvania în secolul al XX-lea* (Odorheiu Secuiesc, 21–22 iunie 2024): *Múzeumlétesítési szándékok Marosvásárhelyen Bernády György idején* [Inițiativa de fundare de muzee la Tg. Mureș în timpul lui Bernády György]
- PÁNCZÉL Szilamér Péter

Participare la conferința *22nd International Congress on Ancient Bronzes*, Athena, Grecia (14-19 octombrie 2024): *Lone rider? Discovery, conservation, and interpretation of a bronze horseman from Babunjë, Albania* (coautor)
- PÁNCZÉL Szilamér Péter, SIDÓ Katalin
 1. Participare la conferința *126th Limes Congress 2024*, Batumi, Georgia (8–15 septembrie 2024): *Individual and group identity and their imprint on the material culture. Case study on the eastern Limes of Roman Dacia*
 2. Participare la Colocviul *Limes Forum XII* (București, 28–29 noiembrie 2024): *Dietă militară romană pe baza descoperirilor recente în castrul auxiliar de la Călugăreni*
 3. Participare la sesiunea *Noi cercetări pe limesul nord-estic al Provinciei Dacia Romană* (Complexul Muzeal Bistrița-Năsăud, Bistrița, 13–14 decembrie 2024): *Identități de grup pe limes-ul estic al Daciei romane*
- PÁNCZÉL Szilamér Péter, SIDÓ Katalin, SZEKERNYÉS László, SZILÁGYI Orsolya

Participare la *Sesiunea Națională de Rapoarte Arheologice* (Muzeul Județean Mureș, Târgu Mureș, 29–31 mai 2024), cu următoarele prezentări:

 - a. *Cercetări arheologice sistematice la clădirea comandamentului din castrul roman de la Călugăreni*
 - b. *Cercetări preventive în situl roman de la Brâncovenești*
- Laura POP

Participare la conferința *Dinamica tradiției. Realități culturale și reflecții teoretice*, organizată de Asociația de Științe Etnologice din România (Timișoara, 21–23 noiembrie 2024): *De la handklich la lichiou în zona Târnavelor. Tradiție culinară săsească păstrată de români*
- Mihaela SĂMĂRGHIȚAN
 1. Participare la conferința *Preocupări recente în cercetarea, conservarea și valorificarea patrimoniului cultural* - ediția a XVIII-a, organizată de Secția

de Științele Naturii a Muzeului Județean Mureș (Tg. Mureș, 12–14 iunie 2024): *Contribuții la studiul pajiștilor din clasa Festuco-Brometea din județul Mureș* (**M. Sămărghițan**, S. Oroian)

2. Participare la *Simpozionul Național „PETRODAVA”*, ediția a V-a, organizat de Complexul Muzeal Național Neamț (Piatra Neamț, 26–28 iunie 2024): *Diversitatea, distribuția și conservarea speciilor de plante de interes comunitar în județul Mureș* (**M. Sămărghițan**, S. Oroian).

3) Participare la *Simpozionul Internațional „DROBETA”*, organizat de Muzeul Regiunii Porților de Fier (Drobeta Turnu Severin, 10–11 octombrie 2024): *Distribuția, starea de conservare și impactul antropic asupra habitatelor de ape dulci identificate în arii protejate din județul Mureș*

- **SÁRÁNDI Tamás**

1. Participare la conferința *Az erdélyi magyarság a XX. században / Maghiarii din Transilvania în secolul al XX-lea* (Odorheiu Secuiesc, 21–22 iunie 2024): *A kommunista narratíva elbeszélhetősége. Példák a marosvásárhelyi Múzeumból [Modalitatea etalării narativei comuniste. Exemple din Muzeul de la Târgu Mureș]*

2. Participare la conferința internațională interdisciplinară *Köztörténet és egyháztörténet. Dimenziók, perspektívák és léptékek az egyházi tárgyú kutatásokban. VIII. Nemzetközi interdiszciplináris konferencia [Istorie bisericească. Dimensiile și perspectivele cercetărilor de istorie ecleziastică, ed. VIII]* (Oradea, 7–10 noiembrie 2024): *A romániai görögkatolikus egyház helyzetét és stratégiáit meghatározó tényezők a 20. század első felében. Hajdúdorog példája [Factorii determinanți ai situației și strategiilor Bisericii Greco-Catolice din România în prima jumătate a secolului XX. Exemplul Hajdúdorog]*

3. Participare la conferința de istorie locală *Maros megye és Marosvásárhely történetéből. 23. fórum [Din istoria județului Mureș și a orașului Tg. Mureș, ed. 23]*, organizat de Societatea Muzeului Ardelean – Filiala Tg. Mureș (Târgu Mureș, 16 noiembrie 2024): *Aurel Filimon, a megalkuvó nemzetépítő? [Aurel Filimon, edificatorul de națiune?]*

- **SIDÓ Katalin, PÁNCZÉL Szilamér Péter**

1. Participare la conferința *The archaeology of Iron Age and Roman foodways. Interdisciplinary perspectives* (Alba Iulia, 24–26 octombrie 2024): *Gastronomy and food consumption on the eastern limes of Roman Dacia in the light of the ceramic dishes*

2. Participare la sesiunea *Civilizații Preistorice și Antice pe Teritoriul Transilvaniei, In Memoriam Hadrian Daicoviciu* (Cluj-Napoca, 21 noiembrie

2024): *Ce se ascunde într-o fântână? Cercetări recente în castrul de la Călugăreni.*

- Alexandru-Adrian SOLOMON

1. Participare la conferința „*Preocupări recente în cercetarea, conservarea și valorificarea patrimoniului cultural*” - ediția a XVIII-a, organizată de Secția de Științele Naturii a Muzeului Județean Mureș (Tg. Mureș, 12–14 iunie 2024), cu următoarele comunicări:

a. *Completing the skeletal reconstruction of the Late Cretaceous crocodylian Allodaposuchus precedens* (Venczel M., Codrea V., **Solomon A. A.**, Bordeianu M.)

b. *Procese de migrație în Balkanatolia la limita Eocen-Oligocen ale tetrapodelor de talii mari: argumente din România* (Codrea V., Venczel M., **Solomon A. A.**, Bordeianu M., Fărcaș C.)

c. *Carbonați din colecția de mineralogie a Complexului Muzeal Bistrița-Năsăud* (Horga M., Codrea V., **Solomon A. A.**)

d. *Noi resturi postcraniene de teropode (Reptilia, Dinosauria) din depozitele continentale ale „Insulei Hațeg” (Transilvania, România)* (**Solomon A. A.**, Codrea V., Venczel M., Bordeianu M., Fărcaș C.)

2. Participare la *Sesiunea Internațională de comunicări științifice a Muzeului „Vasile Pârvan Bârlad”*, Ediția a 19-a (Bârlad, 10–11 mai 2024) cu următoarele prezentări:

a. *Amynodontidae priaboniene de la Morlaca (Depresiunea 2)*

b. *Noi resturi de hadrozauri (Reptilia, Dinosauria) din Bazinul Hațeg (Transilvania, România)* (Codrea V., **Solomon A. A.**, Venczel M., Fărcaș C.)

3. Participare la *Simpozionul Național PETRODAVA*, Ediția a V-a, Complexul Muzeal Național Neamț (Piatra Neamț, 26–28 iunie 2024) cu următoarele prezentări:

a. *Between the extinction of dinosaurs and Paleogene mammals: the K/T boundary* (Codrea V.A, Venczel M., **Solomon A. A.**, Bordeianu M., Grădianu I., Fărcaș C.)

b. *Small-sized multituberculate mammals from Pui (Hațeg Basin, Transylvania, Romania)* (Codrea V.A., **Solomon A. A.**, Venczel M., Fărcaș C.)

4. Participare la *The Scientific International Conference. Museum and Scientific Research*, 31st Edition (Craiova, 12–14th of September 2024): *New medium-sized multituberculate mammals remains from the Hațeg Basin (Transylvania, Romania)* (Codrea V., **Solomon A. A.**, Venczel M., Fărcaș C.)

5. Participare la *Simpozinoul Național al Muzeului Județean Gorj “Alexandru Ștefulescu” intitulat „Muzeul Județean al Gorjului – 130 de ani de existență.”*

(Târgu-Jiu, 2–6 octombrie 2024): *Noi descoperiri de sauropode (Reptilia, Dinosauria) din Cretacicul tardiv al Transilvaniei: date preliminare.*

6. Participare la *The International Symposium DROBETA*, 9th Edition (Drobeta Turnu Severin, 10–11 of October 2024), cu următoarele prezentări:

a. *Progrese în cunoașterea bio-evenimentelor terestre asociate Grande Coupure în România*

b. *Date inedite despre hadrozaurii (Reptilia, Dinosauria) din Cretaciul terminal al Transilvaniei (România)*

7. Participare la *ZOOLOGYCON 2024, National Museum of Natural History „Grigore Antipa”* (Bucharest, 6–9th of November 2024): *The Eocene-Oligocene boundary in Romania: main terrestrial vertebrate localities* (Codrea V.A., Venczel M., **Solomon A. A.**, Fărcaș C., Bordeianu M., Grădianu I., Veress L., Stoicescu B.)

8. Participare la *Annual session of scientific communications of the Bistrița-Năsăud Museum Complex*, the 30th edition, (Bistrița, 15–16th of November 2024), cu următoarele prezentări:

a. Două lumi: Cretacicul tardiv și Paleogenul timpuriu separate de un eveniment dramatic (Codrea V.A., Venczel M., **Solomon A. A.**, Bordeianu M., Grădianu I., Fărcaș C., Horga M.)

b. Mamifere multituberculate de dimensiuni mici din depozitele continentale Cretacic Superioare de pe Râul Mare (Bazinul Hațeg, România)”. (Codrea V.A., **Solomon A. A.**, Venczel M., Fărcaș C., Horga M.)

- **SZEKERNYÉS László**

1. Participare la conferința *Firokonf XVI*, Székesfehérvár, Ungaria (16-18 mai): *Jó malom mindent megőröl? Gabonafeldolgozás a római kori Kárpát-medencében* [Prelucrarea cerealelor în Bazinul Carpatic în epoca romană]

2. Participare la conferința *The archaeology of Iron Age and Roman foodways. Interdisciplinary perspectives* (Alba Iulia, 24–26 octombrie 2024): *Changes in the production and processing of grains in the Carpathian Basin after the Roman conquest*

3. Participare la sesiunea *Civilizații Preistorice și Antice pe Teritoriul Transilvaniei, In Memoriam Hadrian Daicoviciu* (Cluj-Napoca, 21 noiembrie 2024): *Moara “legionară” romană, exemple ale tehnicității și performanței în intențența armatei romane*

4. Participare la sesiunea *Noi cercetări pe limesul nord-estic al Provinciei Dacia Romană* (Complexul Muzeal Bistrița-Năsăud, Bistrița, 13–14 decembrie 2024): *Moara “legionară” romană, parte al tehnicii din dotare în intențența armatei romane*

- SZILÁGYI Orsolya
1. Participare la 126th Limes Congress 2024, Batumi, Georgia (8–15 septembrie): *Memories of Dacia. Private archaeological collections and the rise of antiquarianism in 19th century Transylvania*
- ÚJVÁRI Dorottya
Participare la Fiatal Művészettörténészek 9. Konferenciája [Conferința Tinerilor Istorici de Artă, ed. IX], organizată de Filiala din Cluj a Academiei Maghiare de Științe și Fundația de Istoria Artei Entz Géza (Târgu Mureș, 15–17 noiembrie 2024): *Kétszeres felfedezés: Kalotaszeg a festők fényképein [Dublă descoperire. Țara Călatei în fotografii de pictori]*
- VIRGINÁS TAR Emese
Participare la conferința *Patrimoniu, moștenire, cunoaștere*, organizată de Asociația Etnografică „Krizsa János” (Răscruci, 25–26 octombrie 2024): *A hatodik osztály irodalmi olvasókönyveinek néprajzi reprezentációi [Reprezentări etnografice în manualele de literatură pentru clasa a șasea]*

E7.5. PUBLICAȚII

E7.5.1. Volume editate

E7.5.1.1. Volume apărute în editarea sau co-editarea MJM

- Raluca Dumitrescu, *Icoane de secol XVI-XVII de pe teritoriul României. Restaurarea a trei icoane din categoria tezaur*, Editura MEGA, Cluj-Napoca, 2024.

E7.5.1.2. Volume apărute ale angajaților MJM la alte edituri

- Sárándi Tamás: *Függőben. A román kisebbség helyzete Észak-Erdélyben, 1940-1944. [În așteptare. Situația minorității române în Transilvania de Nord, 1940-1944]* Cluj-Napoca, Ed. Kriterion, 2023 (2024). 656. p.
- Dudás Csaba, Gál Szilárd Sándor, Kerekes Máthé Bernadette, Székely Melinda: *Fogmorfológia és craniometria az antropológia tükrében [Morfologia dentară și craniometria din punct de vedere al antropologiei]*. Târgu Mureș, Ed. University Press UMFST, 2024.

E7.5.1.3. Anuar științific

- *Marisia: Archaeologia, Historia, Patrimonium* 5/2024
- *Marisia: Natural Sciences* 4/2024
- *Pedagogie Muzeală* IX/ 2024

E7.5.2. Studii/articole publicate

Arheologie

BERECKI Sándor

- Natural environment of cultic activities in Late Iron Age Transylvania, In: A. Rustoiu – M. Egri (eds.), *The Archaeology of Communities and Landscapes in the Carpathian Basin. Interdisciplinary Perspectives*, Editura Mega, Cluj-Napoca, 143–151.
- Szabó Miklós 1940–2023 [necrolog], *Ephemeris Napocensis* XXXIII, 2024, 253–264.

BERECKI Sándor, NÉMETH E. Rita, REZI Botond

- Şincai, com. Şincai, jud. Mureş, punct: Cetatea Păgânilor, *Cronica Cercetărilor Arheologice–Campania 2023* (Bucureşti 2024), 381–383. (**S. Berecki – B. Rezi – R. E. Németh – E. Fejér**)

CIOATĂ Daniel

- Descoperiri arheologice, In P. Cioată–P. Popovici (coord.): *Vătava, satul de sub Poiana Tomii*
- Archebuză de vânătoare, In Csaba Tóth (ed.): *Aurul principilor. Reprezentarea suveranilor în Transilvania*. Catalog de expoziție (Cluj-Napoca 2024), 132.

LÁSZLÓ Keve

- Tezaurul monetar de la Roteni, In Csaba Tóth (ed.): *Aurul principilor. Reprezentarea suveranilor în Transilvania*. Catalog de expoziție (Cluj-Napoca 2024), 116–117.
- Tezaurul monetar de la Apold, In Csaba Tóth (ed.): *Aurul principilor. Reprezentarea suveranilor în Transilvania*. Catalog de expoziție (Cluj-Napoca 2024), 118–119.
- Tezaurul monetar fals de la Ozun, In Csaba Tóth (ed.): *Aurul principilor. Reprezentarea suveranilor în Transilvania*. Catalog de expoziție (Cluj-Napoca 2024), 120–121. (**K. László, S. J. Sztáncsuj**)
- Harasztkeréki éremlelet, In Tóth Csaba (szerk.): *Fejedelmek aranya. Uralkodói reprezentáció Erdélyben*. Kiállítási katalógus, Második, bővített kiadás (Kolozsvár 2024) 116–117.
- Apoldi éremlelet, In Tóth Csaba (szerk.): *Fejedelmek aranya. Uralkodói reprezentáció Erdélyben*. Kiállítási katalógus, Második, bővített kiadás (Kolozsvár 2024) 118–119.

- Uzoni hamis éremlelet, In Tóth Csaba (szerk.): *Fejedelmek aranya. Uralkodói reprezentáció Erdélyben*. Kiállítási katalógus, Második, bővített kiadás (Kolozsvár 2024) 116–117. (**László K.**, Sztáncsuj S. J.)

MAN Nicoleta, ANGYUS Diana, BONTA Coralia, CIOATĂ Daniel

- Călugăreni, jud. Mureș. Punct: Castrul roman, termæ și vicusul militar de la Călugăreni. In D. Aparaschivei et al. (ed.): *Cronica Cercetărilor Arheologice din România*, Campania 2023 (București 2024) 92–96. (**N. Man**, Sz.-P. Pánczél, M. Fiedler, **D. Cioată**, **D. Angyus**, **C. Bonta**, S. Mustață, D. Petruț, K. Sidó, O. Szilágyi, L. Bara-Balázsi, L. Szekernyész, O. Gyurka, P. Simon, Sz. Zs. Nagy, B. Kovács, L. Vass, C. Höpken, J. Wertz, Th. Martin, Ch. Merzenich)

NÉMETH E. Rita

- M. Michel, E. Skourtanioti, F. Pierini, **R. Németh** et al., Ancient Plasmodium genomes shed light on the history of human malaria, *Nature*, 631, 2024, 125–133. <https://doi.org/10.1038/s41586-024-07546-2>

REZI Botond

- The Dawn of Hoarding. Pre-Metallic and Non-Metallic Hoards in the Carpathian Basin, In S. Victor – Fl. Gogâltan, (ed.), *Epoca Bronzului de-o parte și de alta a Carpaților. Studii în onoarea lui Tudor Soroceanu la 80 de ani. The Bronze Age on Both Sides of the Carpathians. Studies in Honor of Tudor Soroceanu at 80 Years* (Cluj-Napoca 2024), 21–58.

REZI Botond, LÁSZLÓ Keve

- Saschiz, jud. Mures, Punct: Cetatea Saschiz In D. Aparaschivei et al. (ed.): *Cronica Cercetărilor Arheologice din România*, Campania 2023 (București 2024), 324–327. (D. Marcu-Istrate, Sz. S. Gál, Z. Györfi, **B. Rezi**, S. O. Dobrotă, **K. László**, I. Hobeau)

Centrul de cercetare a Limesului Roman

PÁNCZÉL Szilamér Péter, SIDÓ Katalin

- The typology and production of brooches on the eastern limes of Dacia Superior on the Brâncovenesti/Călugăreni sector, *Journal of Ancient History and Archeology*, 2024, 80–100. (S. Cociș, **Sz.-P. Pánczél**, **K. Sidó**)

SIDÓ Katalin, PÁNCZÉL Szilamér Péter

- The archaeological material from the porta principalis dextra and sinistra from the roman fort at Inlăceni/Énlaka, *Angustia* 2024.

PÁNCZÉL Szilamér Péter, SIDÓ Katalin, SZEKERNYÉS László, SZILÁGYI Orsolya

- Călugăreni, jud. Mureș. Punct: Castrul roman, termæ și vicusul militar de la Călugăreni. In D. Aparaschivei et al. (ed.): *Cronica Cercetărilor Arheologice din România*, Campania 2023 (București 2024) 92–96. (**N.**

Man, Sz.-P. Pánczél, M. Fiedler, D. Cioată, D. Angyus, C. Bonta, S. Mustață, D. Petruț, K. Sidó, O. Szilágyi, L. Bara-Balázsi, L. Szekernyés, O. Gyurka, P. Simon, Sz. Zs. Nagy, B. Kovács, L. Vass, C. Höpken, J. Wertz, Th. Martin, Ch. Merzenich)

Artă

Cora FODOR

- Activitatea lui Aurel Ciupe la Târgu Mureș. Profesor și custode, In: *Pictura transilvăneană interbelică*. Catalog
- Printre arbori și stihii, In: *Ion Vlasiu. Omul printre arbori*. Catalog, Muzeul Național de Artă al României (București, 2024)
- Tușe impresioniste. Samuel Mützner. Lucrări în colecția Muzeului de Artă din Târgu Mureș, In: Irina Cărbăș, Adriana Șotropa (coord.) *Modernitățile artei românești. Studii în onoarea Ioanei Vlasiu* (București, 2021), apărut în 2024
- Printre arbori și stihii, *Revista Vatra* 7–8, 2024, 154–162.

Etnografie

Dorel MARC

- Din odiseea tipăririi "Hronicii Românilor" de Gheorghe Șincai. Transcriere din chirilică după periodice de la mijl. sec. XIX, *Acta Carpatica* X, 2024, 68–86.
- Din cronică Revoluției de la 1848-1849 în scaunul Mureș și împrejurimi (4). Reghinul în flăcările evenimentelor. Transcrieri din chirilică, *Acta Carpatica* X, 2024, 87–96.
- Participanți din localitatea Sărmaș la Primul Război Mondial – după documente de arhivă, *Sangidava* 12 (XVIII), 2024, 108–119.
- Mureșenii și festivitățile încoronării suveranilor (15-17 octombrie 1922)- în documente de arhivă și presă. Discurs, atitudine, acțiune, *Marisia. Etnografie-Etnologie-Antropologie*, serie nouă, nr. 3/ 2023–2024.

Livia MARC

- Din cronică activităților culturale desfășurate la Secția de Etnografie și Artă Populară din Târgu-Mureș (2021-2023), *Marisia. Etnografie-Etnologie-Antropologie*, serie nouă, nr. 3/ 2023–2024.

Laura POP

- Batista brodată (năfrămuța) în obiceiurile populare mureșene, In Gabriel Moisa – Sorin Șipoș (coord.), *Interferențe. Trecut, Present, Viitor. Lucrările Sesiunii Internaționale de Comunicări Științifice a Muzeului*

Țării Crișurilor Oradea – Complex Muzeal, 12-13 octombrie 2023, Crisia LIII, Supliment nr. 1 (Oradea 2024), 509–519.

- Arhivă de familie într-un tablou de nuntă dintr-un sat mureșean, din preajma Primului Război Mondial, *Marisia. Etnografie-Etnologie-Antropologie*, serie nouă, nr. 3/ 2023–2024.

Istorie

GÁL Szilárd Sándor, GYÖRFI Zalán

- Saschiz, jud. Mures, Punct: Cetatea Saschiz In D. Aparaschivei et al. (ed.): *Cronica Cercetărilor Arheologice din România*, Campania 2023 (București 2024), 324–327. (D. Marcu-Istrate, **Sz. S. Gál**, **Z. Györfi**, B. Rezi, S. O. Dobrotă, K. László, I. Hobeau)

KOVÁCS Mária-Márta

- A tancsi református egyházközség klenódiumai [Clenodiile parohiei reformate din Tonciu]. In János Mihály (szerk.): "Jöjjetek mindnyájan, hívogatlak". Tancsi Breviárium (Barót/Baraolt 2024)

SÁRÁNDI Tamás

- Adalékok a Székelyföldi Görögkatolikus Külhelynökség történetéhez [Date privind Vicariatul greco-catolic al Secuimii], *Athanasiana* 57, 2024, 37–70.

ÚJVÁRI Dorottya

- A félig felismert kivételes gyűjtemény – Edvi Illés Aladár kalotaszegi fényképei [O expoziție de fotografii – Fotografiile lui Edvi Illés Aladár din Țara Călatei], *Helikon* XXXV/21 (899), 2024, 21–22.

Științele naturii

BOTOȘ Daniela-Ramona

- **Botoș Daniela-Ramona**, Bârsan Ovidiu, Maier Cătălin, Tabăra din curtea Bisericii, *Pedagogie muzeală. Științele naturii* IX, 2023,

SĂMĂRGIȚAN Mihaela-Niculina

- P. Anastasiu, I. Miu, A. Gavrilidis, C. Preda, L. Rozyłowicz, C. Sîrbu, A. Oprea, M. Urziceanu, P. Camen-Comănescu, E. Nagoda, D. Memedemin, M. Barbos, V. Boruz, A. Cislariu, I. Don, M. Fagaras, J. Frink, I. Georgescu, O. Haruta, B-I. Hurdu, A. Mătiș, S. Milanovici, S. Muncaciu, A. Neacșu, M. Neblea, A. Nicolin, M. Niculescu, S. Oroian, O. Pop, D. Răduțoiu, **M. Sămărghițan**, I. Simion, L. Soare, C. Steiu, E. Stoianov, D. Strat, A. Szabó, P. Sztármári, C. Tanase, M. Mirea, N. Manta, I. Sîrbu, Alien plant species distribution in Romania: a nationwide survey following the

implementation of the EU Regulation on Invasive Alien Species,
Biodiversity Data Journal 12: e119539.
<https://doi.org/10.3897/BDJ.12.e119539>

SOLOMON Alexandru-Adrian

- Stoicescu V., Codrea V., Bordeianu M., **Solomon A. A.**, 2024. *Elopteryx* at Nălaț-Vad: new theropod material described from the Hațeg Basin (Romania). *The North-Western Journal of Zoology* 20 (1): 73–80.
- Codrea V.A, Venczel M., **Solomon A. A.**, Bordeianu M., Grădianu I., Fărcaș C., Between the extinction of dinosaurs and Paleogene mammals: the K/T boundary, Simpozionul Național PETRODAVA, Ed. a V-a, Piatra Neamț, June 26–28, 2024, *Program și rezumate*, 41–42.
- Codrea V. A., **Solomon A. A.**, Venczel M., Fărcaș C., Small-sized multituberculate mammals from Pui (Hațeg Basin, Transylvania, Romania). Simpozionul Național PETRODAVA, Ed. a V-a, Piatra Neamț, June 26–28, 2024, *Program și rezumate*, 43–45.
- Codrea V. A., **Solomon A. A.**, Venczel M., Fărcaș C., New medium-sized multituberculate mammals remains from the Hațeg Basin (Transylvania, Romania). The Scientific International Conference. The Museum and Scientific Research, Craiova, 31st Edition, 7–9th of September 2023, *Book of Abstracts VI*, 38–39.

Laboratorul de restaurare

DUMITRESCU Raluca

- Cercetarea și restaurarea unei lăzi pictate din Transilvania, de secol XVII-XVIII, *ISIS* 23, 2024.

Lucrări în curs de apariție

- Botoș Daniela-Ramona, *Școala de vară la muzeu - studiu de caz C* [anuarul Pedagogie Muzeală].
- Berecki, Sándor. – Sztáncsuj, Sándor, *The Copper Age Settlement from „Shopping City Târgu Mureș”* [apare în Marisia].
- Berecki Sándor, *Late Iron Age Crouched Burials in the Carpathian Basin* [apare în Benediková – A. Bistáková – B. Kovár (eds.), *La Tène period in Europe – current research trends and methods. Essays in honour of Gertrúda Březinová on her 70th birthday*, Sidestone Press, Leiden]
- Berecki Sándor, *Késő vaskori kerítőárkos sírok a Kárpát-medencében* [apare în *ΜΩΜΟΣ XIII, Mobilitás és határvonal: mozgás, utazás, határ, átjáró, kapu – elkülönülés és együttműködés az őskorban*]

- Berecki Sándor, *Afterlife Feasts. Food Offerings in Late Iron Age Graves in Transylvania* [apare în: Rustoiu, A. – Egri, M. (eds.), *The archaeology of Iron Age and Roman foodways*]
- Berecki Sándor, *Teenagers of the Iron Age in the Eastern Part of the Carpathian Basin. Revisiting the Grave from Fântânele–Livadă, Transylvania* [apare în: Kysela, J. – Goláňová, P. – Mangel, T. – Mařík, J. (eds.), *Festschrift Natalie Venclová*]
- Berecki Sándor, *Changes of the habitations during the Iron Ages in the Aiud area and the Northern Lopadea Hills* [apare în: Rustoiu, A. – Egri, M. (eds.), *Lived lands. Communities, environment and land-use on the middle Mureș valley in the Late Iron Age and Roman provincial period*]
- Gál Szilárd Sándor, *Stories of teeth. A comparative research of human teeth from different archaeological ages in Transylvania* [apare în Marisia]
- Győrfi Zalán, *Colecția de antichități a preotului Ferenc Kovács în colecția arheologică și istorică a Muzeului Județean Mureș* [în curs de apariție]
- Kovács Mária-Márta, *Az egy Isten tiszteletére [În cinstea unui singur Dumnezeu]*, Editura Magyar Unitárius Egyház, 492 p. [în curs de apariție]
- Kovács Bernadett, *Preliminary study on the terra sigillata vessels from Mikháza/Călugăreni (jud. Mureș)* [apare în Marisia]
- Kovács Bernadett, *Notes on the historiography of terra sigillata research in Roman Dacia* [apare în Marisia]
- Nicoleta Man, Daniel Cioată, *Diploma militară romană de la Săcăreni* [apare în Marisia]
- Dorel Marc, *Frontiere naționale, frontiere identitare sau granițe culturale după Marele Război la românii din fosta Ungarie* [apare în Acta Musei Porolissensis]
- Németh E. Rita, Berecki Sándor, *The Late Bronze Age Cemetery from Ernei*
- Rezi Botond, *Fragmentation patterns in the eastern Carpathian Basin during the Bronze Age*
- Rezi Botond, Berecki Sándor, *A Late Bronze Age Hoard from Iceland* [apare în Marisia]
- Rezi Botond, Berecki Sándor, *An Early Iron Age Hoard from Iceland* [apare în Marisia]
- Rezi Botond, Berecki Sándor, *A Late Bronze Age Spearhead from Gornești* [apare în Marisia]

- Rezi Botond, Németh E. Rita, *A rare weapon from Mureș County* [apare în vol. *Epoca bronzului la fruntariile Bazinului Carpatic/The Bronze Age at the Edge of the Carpathian Basin*]
- Rezi Botond, Németh E. Rita, *Weapon out of Context. A Newly Discovered Spearhead from the Hills of Cornești* [apare în vol. *Epoca bronzului la fruntariile Bazinului Carpatic/The Bronze Age at the Edge of the Carpathian Basin*]
- Rezi Botond, Németh E. Rita, *A peculiar deposition near Lăureni*
- D. Marcu-Istrate – S. O. Drobotă – **B. Rezi** – **Sz. S. Gál**, *Noi cercetări arheologice la Cetatea Saschiz – I. Incinta exterioară (New Archaeological Research at Saschiz Fortress – I. The Outer Ward)*
- Sárándi Tamás, Győrfi Zsolt, Kovács Mária-Márta, Orașul întărit. Târgu Mureșul în secolul al XVII-lea / A kulcsos város. Marosvásárhely a 17. században. Catalog/Katalógus (Cluj-Napoca 2025), 155 p. [sub tipar]
- Răzvan Marian Melinte, **Mihaela Sămărghițan**, Silvia Oroian, *Plant species from the flora of Romania used in intra-articular treatment of osteoarthritis* [apare în Farmacia]
- **Mihaela Sămărghițan**, Dan Gafta, Silvia Oroian, *Species trait - environment relationships governing the assembly of two distinctive chasmophytic communities in Southern and Eastern Carpathians* [apare în Marisia]
- Márton Venczel, Vlad A. Codrea, **Alexandru Adrian Solomon**, C. Fărcaș, M. Bordeianu, *Lissamphibians from the late Eocene – early Oligocene transition of the Transylvanian Basin (Romania)*. [apare în Historical Biology].
- Vlad Stoicescu, Vlad A. Codrea, Márton Venczel, **Alexandru Adrian Solomon** et alii, *The record of Cricetidae (Mammalia, Rodentia) across the Eocene-Oligocene transition in Transylvania (Romania): implications for the “Grande Coupure” at European scale*

Proiecte realizate în cadrul programului **Programe educative/culturale destinate publicului:**

E7.6. PROGRAME CULTURALE / EDUCATIVE DESTINATE PUBLICULUI

E7.6.1. Programe muzeale culturale / educative

Noaptea Muzeelor 2024

Noaptea Muzeelor reprezintă cel mai important program al Muzeului în fiecare an. Evenimentul este organizat de MJM în parteneriat cu instituții de cultură, de învățământ, de cercetare, instituții publice, asociații și fundații culturale, organizații non-guvernamentale, galerii etc. din Târgu Mureș

Au fost organizate următoarele activități/programe de către colectivul MJM:

- ***Tezaure umane vii din județul Mureș***

Tezaur uman viu este titlul acordat de Ministerul Culturii ca o recunoaștere la nivel național a celor care sunt creatori și păstrători ai valorilor tradiționale, în cadrul comunităților din care fac parte.

La reuniunea de suflet am dorit să împărtășim cu publicul vizitator deopotrivă împliniri dar și așteptări din partea celor care duc mai departe

zestrea noastră culturală de-a lungul generațiilor, să-i cinstim și să-i onorăm pe: *Petruț Chirteș* din Ibănești-Dulcea și *Francisc Vasile Riza* din Valea Largă. În cadrul evenimentului s-a proiectat filmul documentar *Oloitul* din ciclul *Meșteșuguri străvechi*, realizat de Muzeul Etnografic "Anton Badea" din Reghin.

Organizator: *Secția de Etnografie și Artă Populară-MJM* în parteneriat cu *Centrul Județean pentru Cultură Tradițională și Educație Artistică Mureș* și Muzeul Etnografic "Anton Badea" din Reghin.

- **Lansare de carte** | Maria Dorina Pașca: *Banca de la poartă, element de comunicare*, Ed. Ardealul, Tg. Mureș, 2023. / Prezintă: dr. Valentin Marica
- **Bloom** | Videomapping / Magia naturii și a științei pe frontonul clădirii Secției de Științele Naturii
- **Sonar PROjeCT** | Proiecție film în Holul Mare al Palatului Culturii // producție audio-vizuală experimentală

Ghidaje speciale și curatoriale pentru toate categoriile de vizitatori:

Ghidaje în expozițiile temporare și permanente din Galeriile Palatului Culturii, respectiv în Palatul Culturii

Ghidaje în expozițiile de la Secția de Etnografie

Ghidaje în expozițiile Secției de Istorie și de Arheologie din Cetate

Ghidaje în expozițiile de la Secția de Științele Naturii

Activități de educație muzeală:

Dis manibus sacrum | Workshop despre credințe religioase și funerare romane, legat de expoziția *Lumea prin joc*. Polcz Alaine 100.

Motive, tehnici și decor | Atelier demonstrativ cu Beatrice Budea și membrele grupului *Târgu Mureș coase ie*

Pregătirea unei expoziții | Ghidaj în expoziția Bernády, aflată în plină construcție

Tir cu arcul cu Asociația Arcașii Mureșului legat de expoziția Gepidae

Activități de pedagogie muzeală pentru copii:

Reconstruim trecutul (atelier de creație pentru copii, organizate de Laboratorul de Conservare și Restaurare al Muzeului Județean Mureș): Modelaj cu lut (3+) / Mozaic 3D (4+) / Pictură pe sticlă (6+) / "Colțul micuților" - Fabrica de stickere (3+)

Al o nouă experiență artistică (artă și inteligență artificială pentru copii la Secția de Artă / Palatul Culturii)

Joaca la palat (activități interactive la Secția de Artă / Palatul Culturii)

Lumea dinozaurilor (atelier pentru copii de 4-12 ani, la sediul Secției de Științele Naturii)

Memoria războiului și a comunității, în monumente ale eroilor mureșeni (Punct interactiv / atelier de desen la Secția de Etnografie)

Atelier de cusut (punct interactiv la Secția de Etnografie)

Origami (atelier de creație la Secția de Istorie din Cetate)

Școala de arheologie (activitate la Secția de Arheologie din Cetate)

Atelier de confecționat mărgele legat de expoziția Gepidae la Secția de Arheologie din Cetate

Școala de altădată (activitate legată de expoziția Oratio, studio, collectio la Secția de Istorie din Cetate)

Jocuri

Explorează muzeul – Quiz/ Descoperă spațiile Muzeului Județean Mureș

În total au fost organizate **17** de activități educative.

- **Ziua mondială a monumentelor și a siturilor** (20 aprilie 2024)
a. Arcași la orizont – Ziua Mondială a Monumentelor și Siturilor la Călugăreni.

Scopul evenimentului din Parcul Arheologic de la Călugăreni a fost de a arăta publicului armele și echipamentul soldaților romani. Între orele 10.00 și 18.00 vizitatorii au avut ocazia să descopere arme romane și replicile lor, să participe la activități de pedagogie muzeală, să-și testeze abilitățile într-un concurs de tir cu arcul și să asiste la simularea unei săpături arheologice.

- b. Orașul imaginar** – Ziua Mondială a Monumentelor Istorice la Târgu-Mureș, ed. V.

Din program nu au lipsit tururile ghidate, prezentările de monumente și istoria urbană mai puțin cunoscută publicului larg, bazate pe noile cercetări realizate cu ocazia organizării noii expoziții legate de personalitatea primarului Bernády György. Participanții au fost ghidați în maratonul monumentelor de istoricul de artă Orbán János și Jeremiás István.

- **Zilele Europene ale Arheologiei 2024** (15 iunie 2024)

Ziua Europeană a Arheologiei anul acesta a fost organizat la Brâncovenești.

Tematica evenimentului a fost viața militară și cotidiană în castrul și vicusul roman de la Brâncovenești. Au fost expuse vestigii arheologice care provin de pe acest sit și care reflectă bogăția și varietatea materialului arheologic. Vizitatorii au avut șansa să participe la activități de pedagogie muzeală sau la prezentări despre situl roman de la Brâncovenești.

- **Ziua Arheologiei la Călugăreni** (17 august 2024)

Evenimentul Ziua Arheologiei la Călugăreni a deschis porțile Parcului Arheologic pentru cei interesați pentru a vizita săpăturile de la *principia*, din *vicus* și de la turnul de colț al castrului. Era o șansă unică pentru vizitatori de a vedea trei dintre cele mai importante obiective ale sitului, decopertate în același timp, de a sesiza monumentalitatea zidului și a sistemului defensiv, dimensiunile impresionante ale curții clădirii comandamentului și construcțiile complexe din așezarea civilă. Copii au avut șansa să participe la mai multe ateliere de pedagogie muzeală.

Experiența a fost mărită și de prezența trupei de reenactment Milites Marisensis. Legat de săpăturile recente a fost organizată o mini-expoziție

Arheologie în Cutie în cadrul căruia au fost expuse cele mai recente și speciale vestigii arheologice de la Călugăreni.

- **Muzeul la Vâltoarea Mureșeană 2024** (28 august – 01 septembrie 2024)
Pe perioada Vâltoarei au fost deschise cele trei expoziții în clădirea din Cetate a Muzeului Județean Mureș: *Oratio, studio et collectio-400 de ani de* ; *Lumea prin joc – Polcz Elaine 100* și *Orașul întărit*, și au fost organizate activități muzeale pentru toate categoriile de vârstă.

Polcz Elaine 100 – Lumea prin joc / Discuție tematică despre Polcz Elaine și contemporanii săi cu Szolláth Dávid și László Zsuzsa.

Povești noi despre poze vechi: fotografii în muzeu / Újvári Dorottya, istoric de artă, a vorbit despre dezvoltarea, prelucrarea și digitizarea colecțiilor din Fototecă și a prezentat, de asemenea, fotografii și albume mai neobișnuite.

S-au organizat **tururi ghidate în expoziții** în limbile română și maghiară: **8** ghidaje în limba română și **10** ghidaje în limba maghiară.

Între orele 10–18 au avut loc **activități educative** în corturile instalate în fața clădirii și în expoziții:

Ce se întâmplă cu fotografiile vechi? Ajutați-ne să strângem informații despre imagini din Fototeca Muzeului! / atelier pentru adulți, destinat identificării și datării unor fotografii descoperite în Fototeca MJM

Celelalte activități au vizat tematica expozițiilor, iar copiii au putut participa la activități diferite în fiecare zi:

1. a. *Olarul cetății* (atelier de olărit); *Am punguța găurită* (atelier de marochinărie); *Coase-l tu însuși!* (atelier de cusut încălțăminte) *Mi s-a blocat biciul* (confectionare de bice) / activități legate de expoziția *Orașul întărit*, modulul tematic referitor la breslele din oraș)

2. *Pune mâna pe pană!* (atelier de scriere/caligrafie) / activitate legată de expoziția *Oratio, studio et collectio. 400 de ani de existență a colegiilor reformate din Transilvania*

3. *Păpuși colorate* (atelier de pictat păpuși) / activitate legată de expoziția *Lumea prin joc. Polcz Elaine 100*

S-a organizat **tur ghidat** în Cetatea din Târgu Mureș, respectiv **tururi ghidate** în expoziția *Bernády György. Legături sociale și rețele de relații*.

- **Palatul CoolTouri** (19 octombrie 2024)

Sâmbătă, 19 octombrie, între orele 12:00 și 22:00, Palatul Culturii, bijuteria Art Nouveau a orașului, și-a deschis porțile pentru o zi plină de farmec și descoperiri, dedicată în special Generației Z. Cu ocazia împlinirii a 111 ani de la finalizarea construcției sale, Muzeul Județean Mureș a pregătit un eveniment inedit. În prima parte a programului, cei mici au putut explora tainele artei și istoriei prin intermediul unor activități interactive de pedagogie muzeală.

Tururi ghidate

1. 2 tururi ghidate în Palatul Culturii cu Jeremiás István
2. 2 ghidaje curatoriale în expoziția *Bernády György. Legături sociale și rețele de relații* cu Orbán János
3. Ghidaj în expoziția temporară *Aurul principilor* cu László Keve
4. Ghidaj în Galeria de Artă Românească Modernă cu Cora Fodor; Invitat: Mariana Șerban
5. Ghidaj în Galeria de Artă Maghiară cu Nagy Miklós Kund

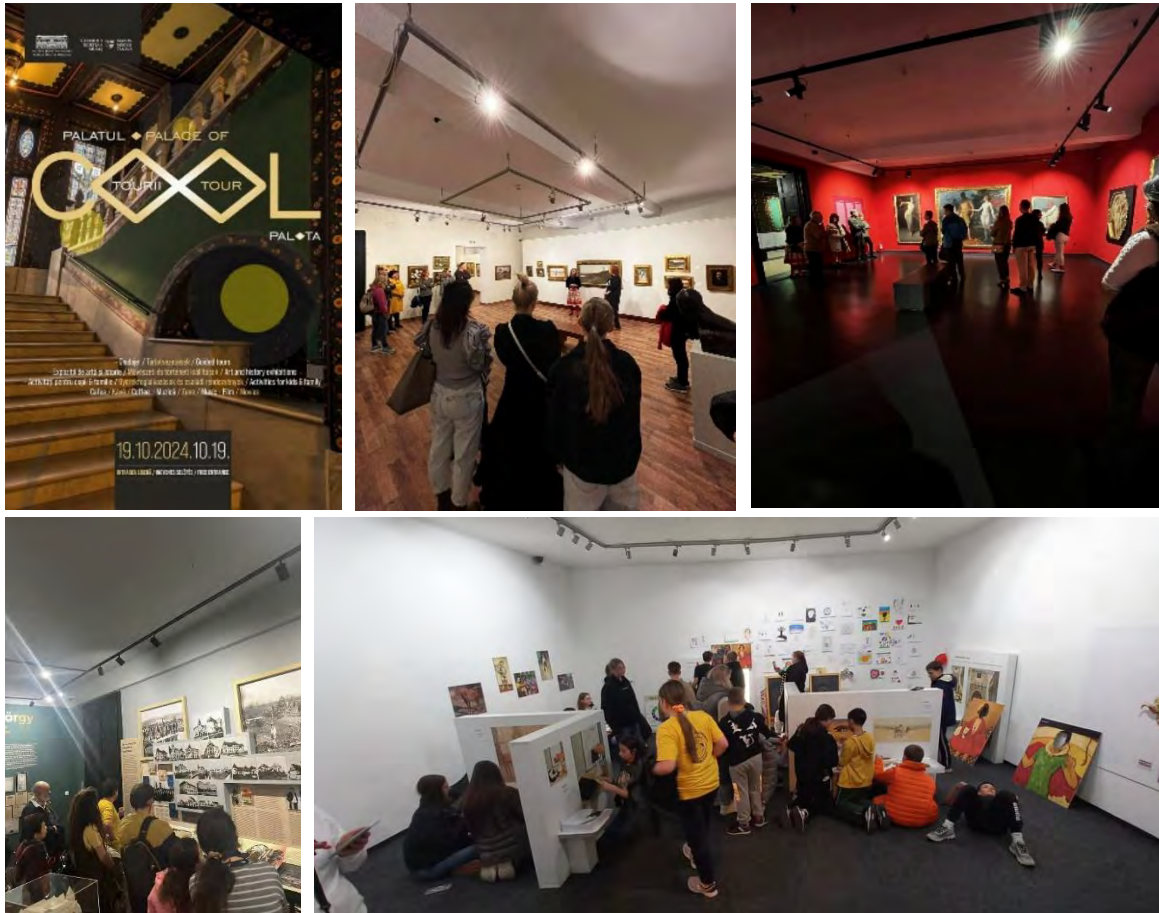
Filme documentare de artă

1. Peggy Guggenheim: Dependentă de artă
2. Colecționarul danez: De la Delacroix la Gauguin

Alte programe

1. Instalație interactivă: Szinergia

2. Demonstrație de creativitate cu elevii Colegiului Național de Artă
3. Music session cu DJ Brody

E7.6.2. Programe muzeale / culturale și dezvoltare de public

- **Joia Muzeală**

Publicul țintă vizat este format din tineri cu vârsta peste 14 ani și adulți, localnici și turiști, pasionați de istorie, artă și cultură în general. Muzeul Județean Mureș dorește să ofere acestui public țintă o alternativă de petrecere a timpului liber la muzeu – în afara orelor de vizitare.

Programul este menit să desfășoare cele mai îndrăgite activități ale muzeului și alte tipuri de activități recreative și educative care să sporească interesul vizitatorilor fideli și al celor care nu reușesc să ne viziteze din cauza programului cotidian încărcat.

Activitățile programului:

- **Ghidaje speciale, ghidaje curatoriale**

Expoziția *Pallady: Jurnal intim*. Vizită ghidată: Cora Fodor (27.01.2024)

Expoziția *Lumea prin joc. Polcz Elaine 100*. Ghidaj tematic în expoziție cu Orsolya Pál-Jakab, în cadrul căruia participanții au avut ocazia să afle mai multe despre îngrijirea paliativă.

- **Proiecții de filme**

Sauna secretelor / Cel mai bun documentar European (08.02.2024)

Sauna secretelor / Cel mai bun documentar European (07.03.2024)

Sauna secretelor / Cel mai bun documentar European (14.03.2024)

CASTRVM NOVIS. Vuietul Barbarilor / film documentar (12.06.2024)

- **Privește cerul de la Muzeu!** - Seară de astronomie cu Andrei Gusan

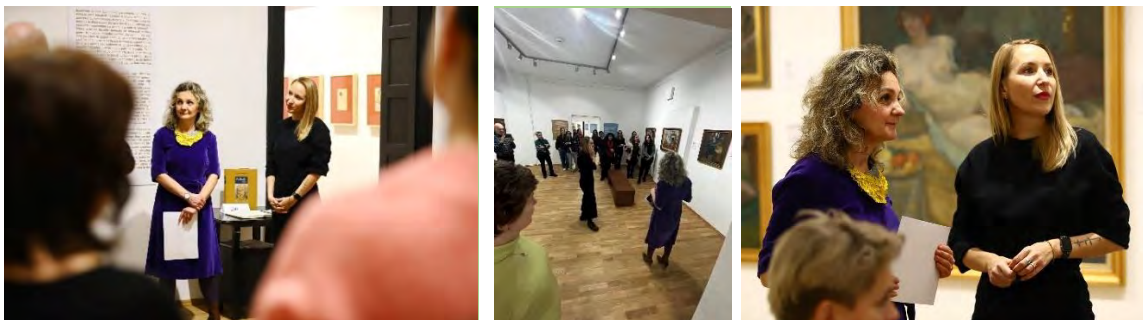
Scopul activității a fost explorarea unui segment științific mai puțin cunoscut de public precum și atragerea unui segment nou de public: familii cu copii; Obiectivul programului a fost observarea corpurilor cerești prin telescop și punerea la dispoziția publicului a unor informații referitoare la astronomie și astrofotografie. Organizatori: Muzeul Județean Mureș – Secția de Științele Naturii, Asociația Atrium Musei, Asociația AstROmania

S-au organizat **7** sesiuni în lunile noiembrie și decembrie 2024 (07.11, 14.11, 21.11, 28.11, 5.12, 12.12, 19.12)

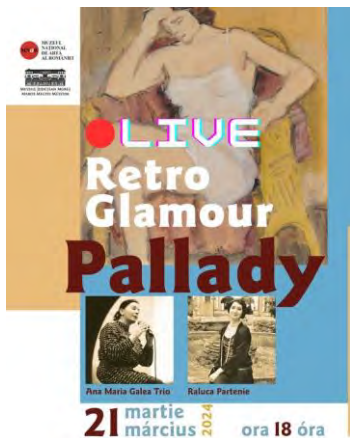
- **Alte evenimente**

Lumea interioară a lui Pallady: O călătorie în universul său.

O altfel de prelegere în expoziția *Pallady: Jurnal intim* cu psiholog dr. Sandra O'Connor (15.02.2024)

Pallady Retro Glamour: Modă și muzică interbelică în expoziția „Pallady. Jurnal intim”. La program au fost invitați colecționarul Raluca Maria Partenie din București, Muzeul Micul Paris, care a vorbit despre moda interbelică și Ana Maria Galea Trio care au completat discursul cu inserții de muzică interbelică (21.03.2024)

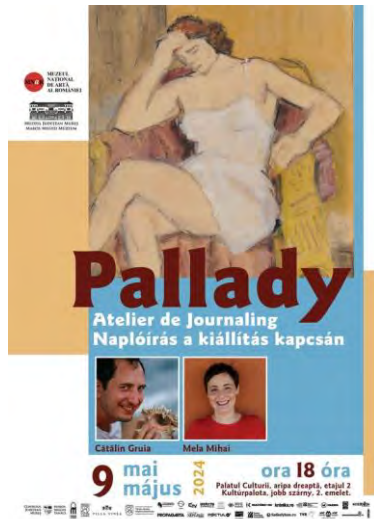

Dialoguri culturale: 400 de ani de colegii reformate în Transilvania. Invitat: episcopul reformat **Kató Béla**. În cadrul evenimentului special, episcopul Eparhiei Reformate din Ardeal, Ft. Béla Kató a oferit o perspectivă inspirată despre importanța colegiilor reformate în istoria și evoluția educației în Transilvania. (21.03.2024)

- ***Atelier de Journaling*** în cadrul expoziției „*Pallady. Jurnal Intim*”
Evenimentul a fost organizat în colaborare cu **Mela Mihai**, supraviețuitor, scriitor și actriță alături de **Cătălin Gruia**, jurnalist cu o experiență de 20 de ani la revista National Geographic, scriitor, psiholog și coach pe atașament. **Cora Fodor**, istoric de artă, ne-a introdus în atmosfera unică a

expoziției, pregătind terenul pentru explorarea personală prin artă și scriitură. În cadrul atelierului, participanții au învățat tehnici de bază ale jurnalingului, au explorat modalități prin care scrisul poate facilita introspecția, și au descoperit cum arta și jurnalingul se întrepătrund. (09.05.2024)

- **Terapia prin joc.** Invitat special: **Ramona Cociș, psiholog**

Eveniment special dedicat expoziției „Polcz Alaine. Lumea prin joc”. În cadrul evenimentului, Ramona Cociș a prezentat metoda Sandplay, o tehnică de terapie prin joc în tava cu nisip, utilizată atât pentru evaluarea cât și pentru terapia copiilor și adulților. Această metodă permite copiilor să-și exprime nevoile și problemele prin joc, oferindu-le libertatea de a găsi resurse și soluții adecvate. Metoda Sandplay a fost folosită cu succes de Polcz Alaine, celebru psiholog, inclusiv cu copiii suferinzi de cancer în faze terminale, demonstrând eficacitatea acestora în context non-directiv și oferindu-le copiilor multă libertate. (27.06.2024)

- **Ion Vlasiu. În fața timpului**

Evenimentul a dorit să sublinieze personalitatea maestrului Ion Vlasiu (1908–1997), sculptor, pictor și prozator, personaj complex din galeria artiștilor de seamă care au marcat și influențat puternic și benefic cursul artei și literaturii românești.

Invitații evenimentului au fost filosoful, scriitorul și profesorul dr. Eugeniu Nistor, unul dintre cei care l-au cunoscut pe Ion Vlasiu, Ana Maria Galea și Vitályos Lehel care au completat evocarea cu inserții de muzică. Gazdele evenimentului, istoricul de artă dr. Cora Fodor și sculptorul Dorel David Morar, au vorbit despre contextul creației artistului Ion Vlasiu prin

intermediul lucrărilor aflate în spațiile expoziționale ale Muzeului de Artă cu accent pe cele reintroduse acum în circuitul public de vizitare. (14.11.2024)

E7.6.3. Activități de educație muzeală, activități culturale și dezvoltare de public (în afara celor cuprinse în programele educative și culturale)

- ***Ziua Culturii Naționale în Laboratorul de conservare-restaurare***

Cu ocazia Zilei Culturii Naționale, am deschis porțile Laboratorului de Conservare și Restaurare. O zi plină de descoperiri în atelierul de restaurare a cărților vechi! Dr. Călin-Ovidiu Pop a oferit studenților de la specializarea *Istorie* a UMFST George Emil Palade din Tg. Mureș o privire retrospectivă asupra istoriei cărții și a cuvântului scris. Cum s-a schimbat suportul de-a lungul timpului? De ce hârtia a fost acceptată târziu în Europa creștină? Cum a evoluat forma cărții în funcție de necesitățile timpului? (15.01.2024)

- **Inaugurarea Palatului Culturii reabilitat**

- Ghidaje speciale în Palatul Culturii (28.02.2024, 03.03.2024)

- **Natură și poezie la muzeu.** Eveniment organizat de Secția de Științele Naturii și membrii Cenaclului „Aurel Filimon” al Ligii Scriitorilor din România - Filiala Mureș. Activitatea a avut 2 părți: prima parte a inclus un tur ghidat prin expozițiile muzeului (realizate de către: Daniela-Ramona Botoș, Alexandru Solomon și Mihaela Sămărghișan), iar partea a doua a fost dedicată poeziei despre natură, participanții citind versuri și texte de proză din creațiile proprii. (27.02.2024)

- **Artă și iubire fatală – Fragmente de jurnal epistolar de la începutul secolului.** Invitat: **Gergely Barki**, istoric de artă și curator din Budapesta. Ce poate fi fascinant în jurnalele și scrisorile unui artist? Poate faptul că ne ajută să-i înțelegem arta. Dar la fel de interesant este să-i cunoaștem caracterul, viața de zi cu zi, care uneori devin un roman demn de a fi ecranizat sau chiar o dramă. Acesta este cazul poveștii sfâșietoare a inseparabililor pictori Sándor Galimberti și Valéria Dénes, redată cel mai precis nu prin intermediul picturilor sau al altor documente, ci prin scrisorile lor. Publicul târgumureșean a fost primul, chiar înaintea

audienței din Budapesta, care a avut ocazia să afle detalii din culisele unui proiect complex de cercetare filologică și de istoria artei. (05.04.2024)

- **Ghidaj special** în expoziția *Oratio, studio et collectio. 400 de ani de existență a colegiilor reformatе în Transilvania* cu Dr. Ősz Sándor Előd, lector universitar la Institutul Teologic Protestant din Cluj-Napoca (30.04.2024)
- **Grigorescu. Lumină. Tradiție. Modernism**
Evenimentul a oferit publicului posibilitatea de a se conecta cu opera lui Grigorescu și cu spiritul artei românești moderne. Cu ocazia Zilei Naționale a pictorului Nicolae Grigorescu, Muzeul Județean Mureș – Secția de Artă a găzduit o seară dedicată celebrării unuia dintre cei mai importanți artiști români. Evenimentul desfășurat în Palatul Culturii a reunit iubitori de artă, specialiști, jurnaliști și invitați speciali care s-au bucurat de un program inedit. (16.05.2024)

- **Cum procesăm doliul?** Invitați: **Kádár Annamária** și **Bota Melinda**. Eveniment dedicat expoziției *Lumea prin joc. Polcz Elaine 100*, deschisă în clădirea muzeului din Cetate. La eveniment participanții au avut ocazia să afle mai multe despre cum îi putem ajuta pe copii să proceseze doliul. (22.10.2024)

E7.6.3.1. Alte programe culturale la care MJM a participat ca partener

- **Festivalul Filmului Francez (28–31.03.2023)**

Tema generală a festivalului în acest an a fost vertijul și variațiile sale în cinema. Epoca noastră este marcată de o accelerare continuă, de schimbare și de o pierdere a echilibrului, semne specifice vertijului. – Oare trebuie să se schimbe totul ca să nu se schimbe nimic? Sau se schimbă oare totul cu adevărat? Și dacă mâine e deja aici, ce ne poate spune cinemaul despre aceste schimbări? Programul Festivalul Filmului Francez la Târgu Mureș a cuprins 4 filme, capodopere cinematografice pentru toate gusturile: *Une année difficile*; *Vincent doit mourir*; *Le livre des solutions*; *Chronique d'une liaison passagère*

Organizator: Institutul Francez din România; Parteneri locali: Asociația K'Arte și Muzeul Județean Mureș

- **Festivalul Filmului European (16–18.05.2024)**

Festivalul Filmului European este organizat cu sprijinul Reprezentanței Comisiei Europene în România și EUNIC România, în parteneriat cu UCIN, ambasadele, centrele și institutele culturale europene: Ambasada Finlandei / Finnish Film Foundation, Goethe Institut, Ambasada Franței / Institutul Francez București, Parlamentul European / LUX Premiul Publicului.

Anul acesta au fost proiectate următoarele filme: *Când va fi în sfârșit din nou așa cum nu a fost niciodată / Wann wird es endlich wieder so, wie es nie war* – r. Sonja Heiss / Germania / 2023; *Pe Adamant / Sur l'Adamant* – r. Nicolas Philibert / Franța, Japonia / 2023; *Dincolo de granițe / Crossing* – r. Levan Akin / Suedia, Danemarca, Franța, Turcia, Georgia / 2024; *Faraonul, sălbaticul și prințesa / Le pharaon, le sauvage et la princesse* – r. Michel Ocelot / Franța, Belgia / 2022; *20.000 de specii de albine / 20.000 especies de abejas* – r. Estibaliz Urresola Solaguren / Spania / 2023; *Orbul care n-a vrut să vadă Titanic / Sokea mies joka ei halunnut nähdä Titanicia* – r. Teemu Nikki / Finlanda / 2021.

- **Muzică în Perimetru la Secția de Științele Naturii (13.07.2024)**

Conceptul acestui eveniment reunește o serie de concerte energice care să anime instituțiile cu încărcătură istorică. Atmosfera pe care o creează acest eveniment este menită să încânte publicul atât auditiv, cât și vizual prin iluminarea arhitecturală personalizată a zidurilor clădirilor alese. Acesta e felul în care se atrage atenția asupra potențialului turistic al unor clădiri de patrimoniu mai puțin promovate din județul Mureș - prin manifestare artistică de cea mai înaltă calitate.

Organizator: Asociația Facem

- **Zilele Bernády (15–17. octombrie 2024)**

În cadrul parteneriatului dintre Muzeul Județean Mureș și Fundația Bernády György s-a organizat un concurs / quiz dedicat personalității lui Bernády György și istoriei orașului Târgu Mureș. Quizul a fost completat cu entuziasm de mai multe echipe, contribuind la promovarea cunoștințelor despre moștenirea culturală locală. La concurs au participat 160 elevi din ciclul gimnazial.

E7.6.4. Programe de pedagogie muzeală (preșcolari + elevi cls. 0–VIII)

- **Muzeul la școală – Școala la muzeu** (410 particip.)

Activitate educativă desfășurată alternativ la muzeu, în Cetatea Tg-Mureș și la școală, prin parteneriate încheiate între MJM și școli gimnaziale și grădinițe din oraș. Tematica solicitată a fost diversă, cu precădere interdisciplinară, concepută în spiritul respectului față de valorile tezaurizate în muzee și corelat cu programa școlară. Dintre acestea se pot enumera: *Sistemul solar* (3); *Călătorie în spațiul cosmic* (7); *Forme de relief* (1); *Animalele domestice și puii lor* (1); *Albina* (4); *Ce fac animalele iarna* (1); *Plante* (1); *Apa* (2); *Energia* (1); *Fluviile și Delta Dunării* (1); *Toamna* (3); *Corpul uman – Organele de simț* (1); *Povestea lui Moș Nicolae* (1), *Școala: atunci și acum* (6); *Proprietăți și utilizări ale metalelor* (1).

Fiecare activitate are două etape, prima explicativă interactivă, iar a doua experimentală sau de bricolaj.

În perioada raportată s-au ținut activități pentru **37** de grupuri de elevi și preșcolari.

- **Să știm mai multe, să fim mai buni** (558 particip.)

Programul de educație muzeală se desfășoară în cadrul proiectului *Școala altfel*, desfășurată la sediul muzeului sau la școli și grădinițe, pe parcursul mai multor săptămâni, în funcție de data aleasă de fiecare instituție în parte. În 2024 s-au ținut următoarele activități tematice: *Zburăm în Cosmos*

(1); *Sistemul solar* (3); *Electricitatea - circuitul electric* (2); *Dinozaurii* (3); *Respirația la mamiferele acvatice și terestre* (1); *Armata romană* (1); *Armata în Imperiul Roman* (1); *Școala în Imperiul Roman* (1); *Școala atunci și acum* (2); *Poveștile orașului Tg. Mureș* (1); *Povestea lui Moș Crăciun* (2), *Acasă la Moș Crăciun* (4). În perioada raportată s-au ținut activități pentru **22** de grupuri de elevi și preșcolari.

- **Școala Verde – Muzeul Verde** (86 particip.)

În cadrul programului Școala verde, muzeul a organizat activități de educație muzeală desfășurate la sediul muzeului sau la școli și grădinițe, în funcție de data aleasă de fiecare instituție în parte. S-au organizat următoarele activități: *Natura primăvara-păsări, flori și ouă de Paște* (3); *Protejarea mediului* (1).

În perioada raportată s-au ținut activități pentru **4** grupuri de elevi și preșcolari.

- **Comorile Palatului** (1126 particip.)

Activitatea Comorile Palatului oferă un ghidaj interactiv pentru elevii din clasele 0-1, fără utilizarea tabletelor, iar la final aceștia realizează magneți de frigider din gips în forma Palatului Culturii. Pentru elevii din clasele 2-

4, ghidajul include un element digital, un quiz pe platforma Kahoot, care le pune la încercare cunoștințele. Activitatea creativă constă în realizarea unui vitraliu inspirat din detalii ale Palatului Culturii, pe care copiii îl creează în viziunea lor cu vopsea de sticlă. Participanții vor explora istoria și simbolismul Palatului Culturii printr-un proces de învățare activă și practică. Este o oportunitate de a învăța într-un mod plăcut și captivant, dezvoltând atât abilități de cunoaștere, cât și de creativitate. La program au participat în anul 2024 **49** de grupuri, numărul total al participanților fiind de **1126**.

- ***O aventură interactivă la muzeu*** (166 particip.)

Programul cuprinde oferta de pedagogie muzeală oferită de muzeu în Galeriile de Artă permanente, precum și în expozițiile temporare pentru elevii din ciclul primar, scopul fiind familiarizarea cu noțiuni elementare legate de Palatul Culturii, dezvoltarea interesului pentru cultură, lucrările de artă prin instrumente interactive și de joc. La program au participat **7** grupuri, în total **166** de școlari.

- ***Să descoperim lumea satului*** (359 particip.)

Secția de Etnografie și Artă Populară a organizat activități educative incluse în programul *Școala altfel* și programul *Școala verde*. Tematicile și atelierelor propuse pentru anul 2024 au fost:

Obiceiuri și tradiții pascale – Vopsim ouă cu coji de ceapă (11 act.); *Podoabe de Crăciun* (6 act.); *Mingi de rumeguș* (1 act.). La activități au participat **17** grupuri de elevi.

- ***Roata timpului*** (106 particip.)

Program derulat de Secția de Etnografie și Artă Populară în parteneriat cu Asociația "Világló". Tradițiile populare legate de sărbătorile calendaristice

sunt întotdeauna complexe: texte narative, cântece, dansuri, gesturi și obiceiuri. Dorim să transmitem această diversitate prin experiență, de aceea am povestit, am jucat, am dansat, și am creat împreună. S-au organizat următoarele programe în 2024:

1. *Culesul strugurilor*; 2. *Ziua Sfântului Martin*; 3. *Adventul*.

- **Muzeul – mai aproape de tine** (715 participanți)

Program derulat de Secția de Științele Naturii pe baza protocolului de colaborare încheiat cu Inspectoratul Școlar Județean Mureș, având ca scop promovarea patrimoniului muzeal în funcție de programa școlară, de nivelul de dezvoltare psihică și intelectuală a copiilor și elevilor, precum și în funcție de unele evenimente ecologice.

Programul a cuprins **32** de activități în perioada raportată.

Activități: Animale din pădure (12 act.); Animalele iarna (1 act.); Veverița (3 act.); Animale domestice (1 act.); Cicade (4 act.); Aripa în noapte: Bufnițele (2 act.); Păsări din curtea Muzeului (1 act.); Din lumea dinozaurilor (2 act.); Cercetător pentru o zi (1 act.); Recorduri botanice (1 act.); Legendele florilor – Ghiocelul (1 act.); Primăvara la muzeu (1 act.); Detectiv în muzeu (1 act.); Rezervații naturale din județul Mureș (1 act.)

- **Origami cu Raluca Dumitrescu** (150 particip.)

Atelierele creative oferă copiilor o modalitate distractivă de a învăța noțiuni din cultura niponă prin intermediul artelor plastice, dezvoltând în același timp și creativitatea, simțul estetic și curiozitatea pentru cultura japoneză. La activități au luat parte **150** de participanți.

În anul 2024 s-au desfășurat următoarele ateliere de origami: *Căsuța de la munte* (26 ian.); *Dragonul* (16 febr.); *Kimonoul japonez* (5 mart.); *Kimonouri pentru păpuși* (15 martie); *Iepurașul de paște* (26 apr.)

- **Istoria povestită la muzeu** (1141 particip.)

Programul cuprinde oferta de pedagogie muzeală a secției de istorie a muzeului pentru elevii din ciclul primar. Anul acesta activitățile s-au axat pe teme legate de expoziția permanentă *Orașul întărit*, respectiv expoziția temporară *Oratio, studio et collectio*. În cadrul acestora elevii s-au familiarizat cu aspecte legate de viața breslelor din orașul modern timpuriu, precum și cu atmosfera școlii de altădată și viața școlarilor în perioada secolului al XIX-lea, când la Tg. Mureș colegiul reformat reprezenta cea mai importantă instituție de învățământ.

În cadrul programului s-au ținut **60** de activități la care au participat **1141** de elevi.

- **Vacanța la muzeu** (331 particip.)

Muzeul Județean Mureș vine în întâmpinarea copiilor și părinților, ca în fiecare an, în luna iulie, cu noi modalități distractive și educative de petrecere a timpului liber, în perioada vacanței mari. Muzeul oferă spațiul și contextul propice pentru educația nonformală și un spațiu ideal de dialog, unde noile generații de vizitatori și prieteni ai muzeului pot să se manifeste liber și creativ.

La sediul muzeului din Cetate activitățile s-au desfășurat în zilele de marți cu teme la propunerea muzeului, iar în zilele de miercuri, joi și vineri ale săptămânii cu teme la cererea solicitanților. Activitatea de la sediul muzeului din Cetate a avut în acest an a fost legată de cele 3 expoziții deschise în acest moment la sediul muzeului. La activitățile organizate au luat parte **125** de participanți.

Programul de marți a avut următoarele teme: *Orașul întărit* (2 iulie); *Oratio, studio et collectio* (9 iulie); *Lumea prin joc* (16 iulie); *Sărbători în Imperiul roman* (23 iulie); *Meserii atunci și acum* (30 iulie).

Activități la cerere, organizate în zilele de miercuri, joi și vineri:

a. *Oratio, studio et collectio* (3 iulie)

b. *Sărbători în Imperiul roman* (18 iulie)

În cadrul programului s-au ținut activități pentru **7** grupuri.

Miercurea a fost rezervată celei mai frumoase clădiri din oraș – Palatul Culturii, locul unde găsim cele mai prețioase comori: de la arta românească

modernă și arta maghiară, până la emblematica sală a oglinzilor și sălile care vorbesc despre istoria orașului nostru. Programul a inclus activități diverse precum *Muzeu/Múzeum/Museum*; *Vitralii/Comic Book*; *Secretele Palatului*, *Atelier de modelaj*, și *Descoperă Galeriile de Artă* (Quiz + activități). Fiecare dintre aceste experiențe a fost concepută pentru a pune în valoare fie o expoziție, fie un element sau un spațiu reprezentativ din cadrul Palatului Culturii, oferind participanților o combinație captivantă de educație și creativitate. La activitățile organizate în Palatul Culturii au participat în total **131** de copii.

Ne vedem joi, așa cum spune cântecul, ne vedem joi în curtea Palatului Toldalagi să aflăm despre tradițiile, datinile și obiceiurile locale.

În 2024 la Secția de Etnografie s-au organizat patru activități tematice, toate axate pe meșteșuguri și meșteșugari:

Mi-am pierdut o batistuță (4 iulie); *De la meșter la meșteșug* – povești cu daltă și ciocan (11 iulie); *Pomul vieții – în pictura de pe mobilierul tradițional* (18 iulie); *Bărcuțul, o îndeletnicire dulce* (25 iulie)

La activitățile organizate au participat **75** de copii

- ***Școala de vară la muzeu, ed. XIV*** (102 part.)

În iulie, fiecare zi de vineri, tinerii naturaliști au fost așteptați la Secția de Științele Naturii să descopere proprietățile anumitor fructe, flori, păsări sau

mamifere și alte aspecte din complexitatea lumii înconjurătoare, presărate cu joacă și voie bună.

În 2024 s-au organizat 4 activități: *Cicade – Insecte cântătoare* (05 iulie); *Bizamul* (12 iulie); *Dinozauri din România* (19 iulie); *Aripi în noapte – Bufnițele* (26 iulie). La activitățile organizate au participat **102** de copii.

- **ArheoLogi / RégÉszek** (22 particip.)

La Călugăreni a fost organizat (15–19 iulie 2024) programul de pedagogie muzeală pentru cei între 6–12 ani. Fiecare zi avea o anumită tematică, precum: Egiptul antic și de cercetarea arheologică precum: prezentarea piramidelor, cultul faraonului, mumificarea etc. Pe parcursul evenimentului copiii au făcut cartușuri cu hieroglife din lut, piramide din carton, accesorii folosite de către faraon din carton etc. Zilnic s-a organizat joc de căutare de comori, legat de tema zilei. Tema ultimei zi era despre arheologie, unde

au învățat despre cercetarea arheologică, identificarea și procesarea materialului arheologic. Au participat **22** de copii.

- **Mărțișorul** (32 particip.)

Secția de Etnografie și Artă Populară a organizat în perioada de început a lunii martie atelier de confecționat mărțișoare. Au participat **32** de elevi de la Școala Gimnazială Alexandru I. Cuza.

- **Hai cu noi în șezătoare!** (44 particip.)

Programul cuprinde *ateliere de tors și țesut* pentru școlari. La activitățile propuse în anul 2024 au participat 2 grupuri de elevi (**44** de copii).

- **Ziua Națională a României la Muzeu**

- 1. Ziua Națională a României la Secția de Etnografie și Artă Populară**

În data de 27 noiembrie s-a organizat evenimentul dedicat Zilei Naționale a României, la care au participat **30** de preșcolari de la Grădinița *Dumbrava minunată*, activitate la care copiii au remarcat, în cadrul expozițiilor tematice, simboluri naționale: culorile de pe drapel, au interpretat o strofă din imnul național, au admirat costumele populare. În data de 27 noiembrie s-a organizat un alt eveniment pentru **27** elevi, din clasa a IV-a, de la Școala Gimnazială din Târnăveni, activitate la care elevii au avut posibilitatea să asiste la o lecție de istorie în expoziția *Mureșeni în tranșeele Marelui Război*, după care au confecționat cocarde tricolore. (57 particip.)

- 2. Tricolorul României în lumea vie, ed. XII**

Anul acesta s-au valorificat trei insecte exotice, colorate în culorile Tricolorului, prezentate în noua expoziție de bază a Secției de Științele Naturii: gândacul vioară (*Mormolyce sp.*) pentru culoarea roșie; insecta umbrelă galbenă (*Euryneuroscia nigrofasciata*), pentru culoarea galbenă; cicada cu aripi albastre (*Distantalna splendida*), pentru culoarea albastră. Evenimentul a fost structurat în 3 momente: 1. *momentul artistic*, în care elevii au interpretat cântece patriotice, coordonați de către doamna prof. Silvia-Alina Solomon; de asemenea, domnul Molnár Tibor de la Cvartetul Tiberius a interpretat părți din Partita de Bach pentru solo de vioară; 2. *videoproiecția „Culorile Tricolorului în lumea insectelor”*; 3. *atelierul de pedagogie muzeală*, structurat în 3 secvențe: atelierul de creație, incursiunea în expoziția de bază pentru descoperirea sectorului expozițional unde „locuiește” fiecare insectă prezentată și împodobirea brazilor de Crăciun în culorile Tricolorului. Au participat **30** de elevi.

- **Zilele Europene ale Patrimoniului în Palatul Culturii** (350 particip.)

Eveniment organizat în parteneriat cu Asociația Atrium Musei. Muzeul Județean Mureș a propus elevilor din învățământul primar în perioada 24–27 septembrie 2024 să descopere, într-un mod interactiv, informații inedite despre două clădiri emblematice din orașul nostru: Palatul Culturii și Palatul Administrativ din Târgu Mureș. Ghidajul prin Palatul Culturii s-a terminat cu vizitarea Galeriilor de Artă și cu un atelier creativ inspirat de această vizită. Programul din acest an a cuprins **15** activități la care au participat în total **350** de elevi.

- **Atelierul lui Moș Crăciun la Palatul Culturii – Decorațiuni de sărbători cu motive Art Nouveau** (72 particip.)

Proiect inițiat în anii trecuți la Palatul Culturii a revenit și în anul 2024 pentru a ne ajuta să intrăm cu stil în atmosfera de sărbătoare. Ne-am inspirat din abundența de simboluri Art Nouveau care ne înconjoară pentru a confecționa manual cele mai speciale decorațiuni de Crăciun. S-au ținut **4** activități, la care au participat **72** de elevi.

- **Prezentare interactivă de instrumente muzicale** (150 particip.)

Demeter Miklós confecționează jucării și instrumente muzicale de peste 20 de ani. În cadrul expoziției *Mi-am pierdut o batistuță*, dedicată jucăriilor populare, pot fi încercate trei obiecte realizate de el.

În cadrul prezentării interactive, Demeter Miklós a adus peste 30 de instrumente, fiecare cu o poveste fascinantă. El le-a dezvăluit istoria, le-a demonstrat sunetele autentice, iar unele dintre ele putea fi experimentate direct de către copii, oferindu-le o experiență captivantă și educativă. (4–5 decembrie 2024). Au participat **150** de școlari.

E7.6.5. Programe de pedagogie muzeală pentru liceeni (700 de participanți)

- **Istoria se învață (și) la muzeu**

Începând din anul 2022, Muzeul Județean Mureș desfășoară un nou program de pedagogie muzeală dedicat elevilor de liceu. Tema activităților a fost convenită în prealabil cu partenerii săi educaționali.

Tematicile programului propus de muzeu este legată de expoziția *Mureșeni în tranșeele Marelui Război*. Războiul ca temă de cercetare este doar un „pretext”, sesiunile concentrându-se mai puțin asupra evenimentelor războiului și a bătăliilor propriu-zise, ci asupra experiențelor soldaților de pe front (de exemplu, elevii vor putea scrie o scrisoare de pe front) și parțial, asupra vieții de zi cu zi, din spatele frontului (de exemplu, rechizițiile).

Cei care au vizitat expoziția cunosc faptul că ea nu prezintă războiul în sine și nici nu glorifică în vreun fel ideea de război. Muzeul, ca instituție de cultură, condamnă în mod firesc orice agresiune și conflict, manifestându-și solidaritatea față de victimele războiului. În cadrul programului s-a desfășurat 4 activități

- **Întâmplări în Orașul întărit**

Scopul programului este acela de a spori cunoștințele elevilor în materie de istorie/istorie locală, dincolo de sala de clasă. Acțiunea are la bază expoziția permanentă *Orașul întărit*, și își propune să exploreze și să reflecteze asupra temelor abordate în cadrul acesteia. Au fost abordate trei teme majore, adaptate la programele școlare ale elevilor: testamente și obiceiuri succesoriale pentru elevii de clasa a X-a, gastronomie și bucătăria Renașterii transilvănene pentru elevii de clasa a XI-a și norme și încălcări ale legii pentru elevii de clasa a XII-a. Exemplele și situațiile sunt reale sau fictive, dar toate au legătură cu legile și obiceiurile din Transilvania și Târgu

Mureș în secolele al XVII-lea și al XVIII-lea. Acțiunea constă în trei sesiuni pentru fiecare clasă, dintre care primele două au ca scop pregătirea elevilor și dobândirea abilităților necesare pentru a interpreta jocul de situație în mod autentic. Cea de-a treia sesiune constă dintr-un joc de situație cu participarea activă a elevilor. La sfârșit are loc evaluarea celei de-a treia sesiuni și a întregii acțiuni.

E7.6.6. Program pentru studenți – realizat în parteneriat cu UMFST – Tg. Mureș și UBB – Cluj-Napoca

1. Studenți de la Specializarea Pedagogia învățământului primar și preșcolar, Facultatea de Științe și Litere Petru Maior, din cadrul UMFST, îndrumați de conf. dr. Georgeta Fodor, au învățat despre Istorie și didactica predării Istoriei la Muzeul Județean Mureș. Cu ajutorul colegilor noștri, studenții au experimentat metodologia unică folosită în practica muzeală. Înțelegerea profundă a specificului pedagogiei muzeale a fost dezvăluită printr-o dezbatere deschisă și interactivă.

2. Studenți masteranzi de la Facultatea de Istorie și Filosofie, UBB – Cluj-Napoca și-au făcut stagiul de practică la Secția de Istorie al MJM

E7.7. COMUNICARE ȘI MARKETING MUZEAL

Pe toată durata perioadei de raportare de referință au fost susținute activitățile de promovare a instituției, a expozițiilor și acțiunilor culturale.

S-au realizat bannere pentru semnalarea expozițiilor permanente, precum și a celor mai importante expoziții temporare, la sediile muzeale. Expozițiile permanente, cele temporare, precum și acțiunile culturale de anvergură (Noaptea Muzeelor, Ziua Arheologiei la Călugăreni etc.) au fost semnalate prin bannere și meshuri amplasate în zonele cu trafic auto și pietonal cele mai intense (P-ța Teatrului, P-ța Victoriei, Zona Fortuna etc.). S-au editat clipuri video pentru evenimentele de anvergură ale instituției (Noaptea Muzeelor, Festivalul Roman), respectiv pentru expozițiile proprii ale MJM (etc.).

În perioada 15–18 februarie 2024, MJM a participat pentru prima dată la Târgul de Turism al României ROMEXPO. În cadrul standului Visit Mures ca o galerie de artă itinerantă, am prezentat oferta noastră muzeală dedicată turismului cultural în anul 2024.

Comunicare și promovare pe rețele sociale

- Evenimentele și activitățile organizate au fost comunicate intens pe pagina Facebook a instituției, care are peste 7000 de "prietenii virtuali".
- Cele mai importante programe și activități au fost mediatizate pe conturile Instagram și TikTok a MJM cu scopul de a ajunge mesajul muzeului și la adolescenți.

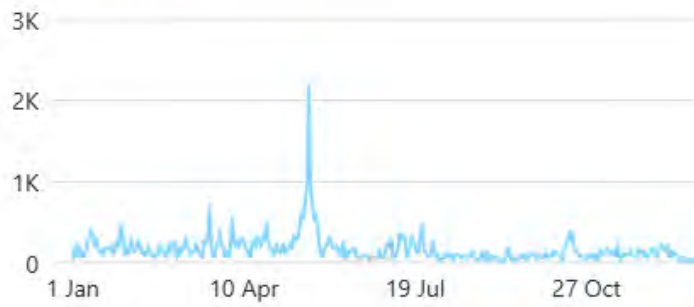
Facebook

- Total vizite în 2024 : 59486

- Valoarea medie a impactului postărilor a fost de 1840
- Aprecieri și urmăriri noi: 583

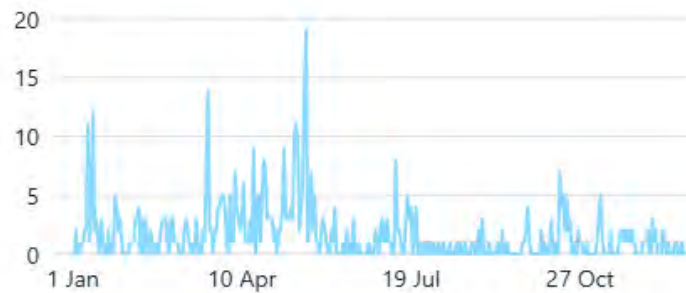
Visits ⓘ

60.7K ↑ 38.8%

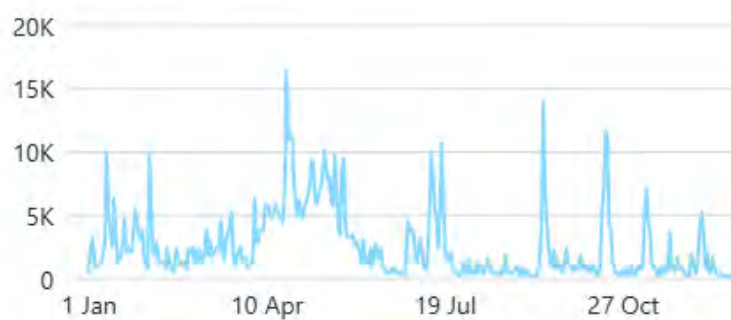
Follows ⓘ

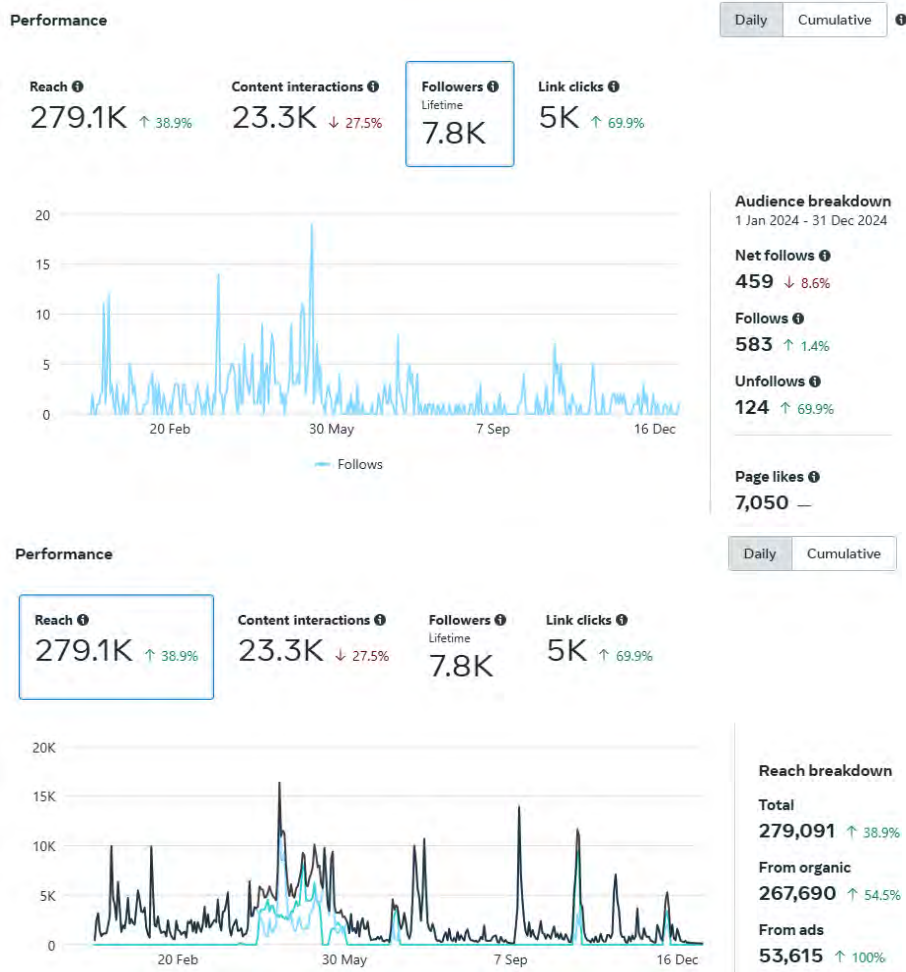
583 ↑ 1.4%

Reach ⓘ

279.1K ↑ 38.9%

Comunicarea în mass-media

Muzeul întreține relații bune cu presa locală, regională și națională. Colectivul de specialiști ai instituției au acordat o serie de interviuri legate de diferite aspecte ale activității instituției.

Au fost emise în total **49 de comunicate de presă** pentru promovarea expozițiilor și al activităților și programelor organizate de muzeu.

În cazul expozițiilor permanente și a celor temporare de anvergură, precum și cu ocazia programelor importante derulate de muzeu s-au organizat **4 conferințe de presă**, respectiv s-au elaborat dosare/mape de presă.

Cei mai importanți parteneri media:

Presă scrisă: Agerpres, Zi-de-Zi, Cuvântul Liber, Népujság, Maszol

Posturi radio: Radio Tg. Mureș, Marosvásárhelyi Rádió, Radio GaGa, Erdély FM

Posturi TV: TVR (Cultural), TVR-Tg. Mures, Erdély TV, City Tv, Antena 1

Pentru datele detaliate ale activității de promovare și comunicare a se vedea **ANEXA 3**.

E7.8. DEZVOLTAREA RESURSELOR UMANE

E7.8.1. Cursuri, workshopuri, sesiuni de perfecționare organizate în țară sau în străinătate

- ANDRÁS Tihamér
 1. Participare la Modulul de ateliere – *Relația dintre arhitectură și componentele artistice, la monumente*, organizat de Art Conservation Support în perioada martie–iunie 2024
 2. Participare la ediția a XXIV-a a *Conferinței de perfecționare a restauratorilor*, organizat la Muzeul Haáz Rezső Odorheiul Secuiesc în perioada 07–11 octombrie 2024.
- Raluca DUMITRESCU
 1. Participare la ediția a XXIV-a a *Conferinței de perfecționare a restauratorilor*, organizat la Muzeul Haáz Rezső Odorheiul Secuiesc în perioada 07–11 octombrie 2024.
 2. Participare la *Workshopul de restaurare lemn policrom*, organizat de Muzeul Secuiesc al Ciucului, Miercurea Ciuc, în perioada noiembrie 2024.
- GYARMATI Mátyás
 1. Participare la ediția a XXIV-a a *Conferinței de perfecționare a restauratorilor*, organizat la Muzeul Haáz Rezső Odorheiul Secuiesc în perioada 07–11 octombrie 2024.
- NEMES Erika
 1. Participare la ediția a XXIV-a a *Conferinței de perfecționare a restauratorilor*, organizat la Muzeul Haáz Rezső Odorheiul Secuiesc în perioada 07–11 octombrie 2024.
 2. Participare la *Workshopul de restaurare lemn policrom*, organizat de Muzeul Secuiesc al Ciucului, Miercurea Ciuc, în perioada noiembrie 2024.
- Călin POP
 1. Participare la ediția a XXIV-a a *Conferinței de perfecționare a restauratorilor*, organizat la Muzeul Haáz Rezső Odorheiul Secuiesc în perioada 07–11 octombrie 2024.
- TATAI Orsolya
 1. Participare la webinarul DT Film Scanning despre Scanarea Filmelor, organizat pe data de 29 februarie. Organizator: DT Heritage.
 2. Participare la webinarul organizat de NEMO (Network of European Museum Organisations), intitulat „NEMO Webinar: Rethinking Museum Accessibility Strategies”. Evenimentul s-a concentrat pe reconfigurarea strategiilor de accesibilitate ale muzeelor. În cadrul webinarului, am avut

ocazia să ascult prezentări și discuții susținute de experți în domeniul muzeologiei și accesibilității, care au abordat teme precum: a. implementarea de noi tehnologii pentru a îmbunătăți accesibilitatea muzeelor; strategii pentru a face expozițiile și programele muzeale mai inclusive; studii de caz despre succesul unor inițiative de accesibilitate în diverse muzee europene.

3. Participare la cursul de perfecționare *Transmiterea complexă a cunoștințelor muzeale: pedagogie, experiență, învățare pe tot parcursul vieții*, organizat de MOKK (Centrul de Educație și Metodologie Muzeală, Szentendre, Ungaria) în perioada 30.09.2024–21.10.2024. Codul cursului: KMT60B/2024; format: Blended (online și față în față)

Cursul a fost dedicat dezvoltării competențelor în transmiterea cunoștințelor către tineri și adulți. Cursul a reprezentat o oportunitate valoroasă pentru diversificarea programelor muzeale și îmbunătățirea experienței educative dedicate publicului.

- VERES Zsuzsanna

Participare la ediția a XXIV-a a *Conferinței de perfecționare a restauratorilor*, organizat la Muzeul Haáz Rezső Odorheiul Secuiesc în perioada 07–11 octombrie 2024.

- VIRGINÁS-TAR Emese

Participare la cursul de perfecționare *Transmiterea complexă a cunoștințelor muzeale: pedagogie, experiență, învățare pe tot parcursul vieții*, organizat de MOKK (Centrul de Educație și Metodologie Muzeală, Szentendre, Ungaria) în perioada 30.09.2024–21.10.2024. Codul cursului: KMT60B/2024; format: Blended (online și față în față)

Cursul a fost dedicat dezvoltării competențelor în transmiterea cunoștințelor către tineri și adulți. Cursul a reprezentat o oportunitate valoroasă pentru diversificarea programelor muzeale și îmbunătățirea experienței educative dedicate publicului.

Participarea specialistilor de la toate secțiile MJM la întâlnirea despre utilizarea programului DOCPAT 2024 (12–14 noiembrie), susținută de Alin Cîrstian (Institutul Național al Patrimoniului). În cadrul prezentării, au fost detaliate noile funcționalități ale programului, precum fișa de conservare, gestionarea bazelor de date multiuser și optimizarea proceselor pentru o administrare eficientă a colecțiilor muzeale.

E7.8.2. Burse

- Berecki Sándor
Bursa de cercetare *Bolyai János* a Academiei Maghiare de Științe de la Budapesta cu proiectul *The Celtic Cemetery in Fântânele, Romania. Late Iron Age Connections in the Carpathian Basin*. Proiectul are scopul de a prelucra și publica situl arheologic din a doua epocă a fierului de la Fântânele – *Dâmbul Popii*, jud. Bistrița-Năsăud.
- REZI Botond
Bursa de cercetare *Bolyai János* al Academiei Maghiare de Științe cu proiectul *Késő bronzkori erdélyi kincsleletek újraértelmezése Kárpát-medencei kontextusban [Reevaluarea depozitelor de metal transilvănene din Epoca Bronzului Târziu în contextul Bazinului Carpatic]*. Proiectul are ca obiectiv evaluarea mai multor depozite de bronzuri din spațiul transilvan, folosind metode interdisciplinare și statistice. Rezultatele vor fi integrate într-un context mai larg.
- SÁRÁNDI Tamás
Bursă de cercetare *Domus Hungarica* al Academiei Maghiare de Științe pentru cercetare de arhive, în perioada 28. 05. 2024–31. 06. 2024.

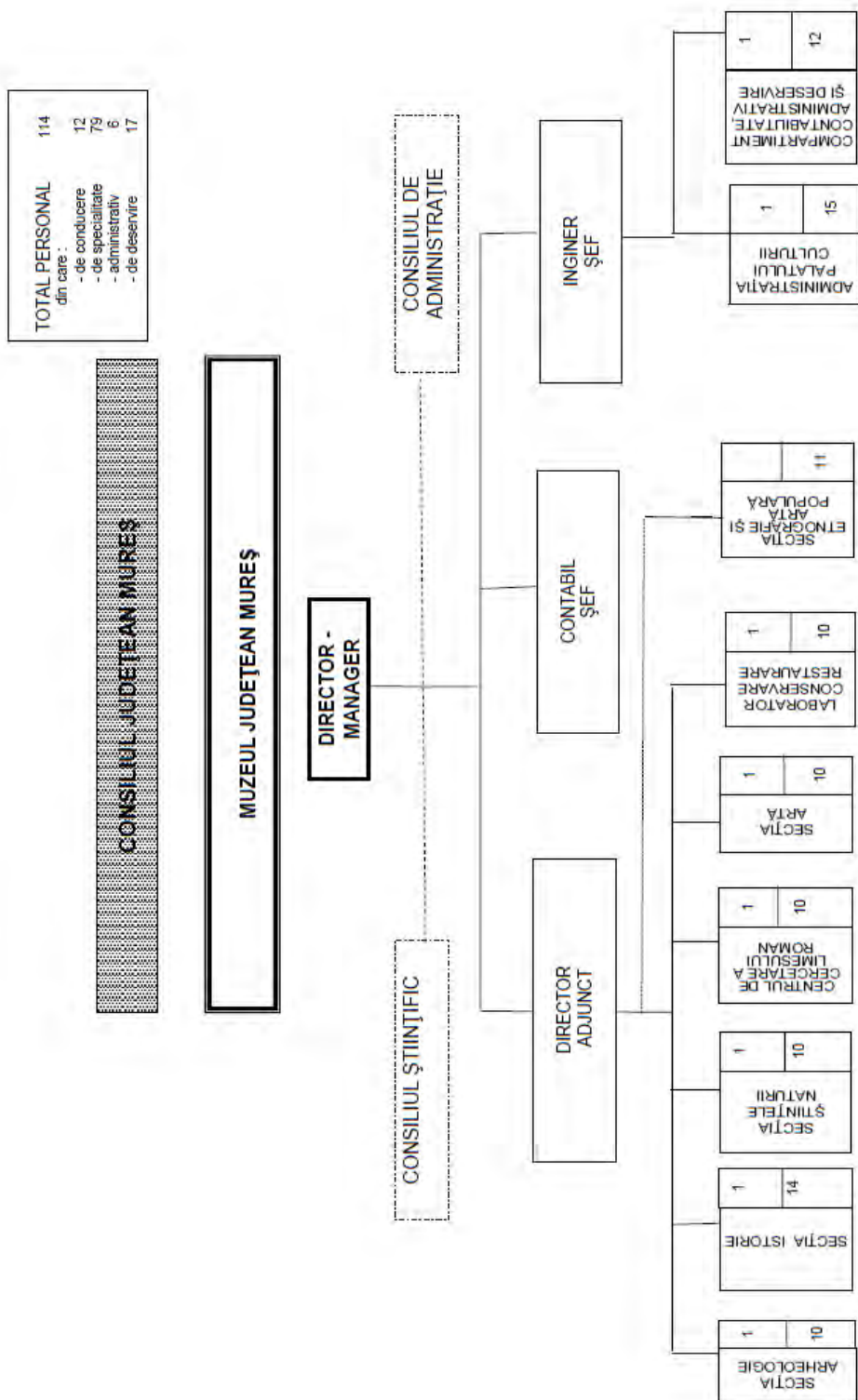
ANEXA 1

MUZEUL JUDETEAN MURES

STAT DE FUNCȚII

Nr. Crt.	Funcția	Nr. posturi
1.	Director - manager	1
2.	Director adjunct	1
3.	Contabil șef	1
4.	Inginer șef	1
5.	Sef secție	5
6.	Sef serviciu	1
7.	Șef laborator restaurare conservare	1
8.	Șef atelier	1
9.	Cercetător științific	9
10.	Muzeograf	26
11.	Restaurator, conservator	14
12.	Designer	1
13.	Bibliotecar	1
14.	Inspector PSI	1
15.	Supraveghetor muzeu	28
16.	Referent de specialitate	5
17.	Muncitor	16
18.	Șofer	1
	TOTAL	114

ORGANIGRAMA MJM

ANEXA 2A

RAPORT DE ANALIZĂ La data de 31.12.2024

CAP.I. ANALIZA VENITURILOR

Din analiza bugetului de venituri și cheltuieli pentru **trimestrul IV. 2024** rezultă un nivel total de venituri de:

VENITURI

	Plan – lei Buget trim.I–IV 2024	Realizat - lei
Sold începutul anului	0	0
Venituri proprii	1.600.000	1.457.889
Alte transferuri voluntare, altele decât subvențiile, din care	2.814.000	
- Vărsăminte din SF pentru finanțarea SD a bugetului local	-2.814.000	
- Vărsăminte din secțiunea de funcționare	2.814.000	
- Alte transferuri voluntare (fonduri proiecte Ungaria)	2.814.000	2.814.113
Transferuri din care	16.655.000	15.760.069
• Secțiunea funcționare	13.905.000	13.378.456
• Secțiunea dezvoltare	2.750.000	2.381.613
TOTAL venituri din care:	21.069.000	20.032.071
• Secțiunea funcționare	15.505.000	14.836.345
• Secțiunea dezvoltare	2.750.000	2.381.613
• Transferuri voluntare (fonduri proiecte Ungaria) SD	2.814.000	2.814.113
Plăți efectuate la 31.12.2024 din care:	21.069.000	17.944.590
• Cheltuieli curente	15.505.000	14.836.345
• Cheltuieli dezvoltare	2.750.000	2.381.614
• Transferuri voluntare (fonduri proiecte Ungaria) SD	2.814.000	726.631
Sold la sfârșitul trimestrului IV 2024, din care:		2.087.481
- Sold Secțiunea funcționare		0
- Sold Secțiunea dezvoltare	Venituri Ungaria	2.087.481

Veniturile proprii de 1.457.889 lei reprezintă 9,83% din totalul cheltuielilor de functionare și au fost realizate din următoarele surse:

Nr.crt.	Sursa de venituri	Valoarea – lei
1.	Vânzarea biletelor de intrare	349.541
2.	Bilete Noaptea muzeelor	36.026
3.	Vânzarea publicațiilor, ilustratelor	20.816
4.	Desc. sarcină arh., diagnostic arheologic	737.786
5.	Proiect cercetare arheologică Ministerul Culturii	37.500
6.	Proiect cercetare etnografică	14.848
7.	Închirieri Săli Palatul Culturii, tichete loc	182.904
8.	Închirieri Săli Cetate	1.350
9.	Închirieri spații Palatul Culturii	324
10.	Taxă ateliere ed. muzeală	43.043
11.	Taxă foto, taxa ghidaj	3.543
12.	Lucrări restaurare	0
13.	Alte venituri (mat. prom., deșeuri fier)	0
14.	Referate de specialitate	15.920
15.	Produse personalizate st. naturii	14.288
	Total :	1.457.889

CAP.II. ANALIZA CHELTUIELILOR DE FUNCTIONARE

Nivelul total al cheltuielilor a fost de:

- Plan **15.505.000 lei**
- Realizat **14.836.345 lei**

Cheltuielile se compun din:

1. CHELTUIELI DE PERSONAL

- plan **9.895.000 lei**
- realizat **9.496.538 lei**
- nr. posturi aprobate 113 persoane
- nr. posturi ocupate 105 persoane

– cheltuielile de personal reprezintă 66,70 % din totalul cheltuielilor curente.

Din cheltuielile de personal au fost suportate cheltuielile legate de salarii, sporuri, cheltuieli de deplasare și contribuțiile la bugetul statului pentru lunile decembrie 2023, ianuarie 2024 – noiembrie 2024, cheltuieli legate de deplasările în interes de serviciu a specialiștilor, pentru îndeplinirea atribuțiilor stabilite prin fișa postului, indemnizații doctorat, CFP, indemnizațiile de hrană, spor condiții de muncă, spor de noapte paznici.

2. CHELTUIELI MATERIALE

- plan **5.450.000 lei**
- realizat **5.200.934 lei**

- cheltuielile materiale reprezintă 35,06 din totalul cheltuielilor curente.

Situația pe articole se prezintă astfel:

Articol bugetar	Plan	Realizat	%
20.01	1.691.000	1.585.457	10,69
• 20.01.01	8.000	7.085	
• 20.01.02	44.000	42.435	
• 20.01.03	1.279.000	1.197.602	
• 20.01.04	30.000	28.020	
• 20.01.05	70.000	67.238	
• 20.01.06	30.000	22.465	
• 20.01.08	90.000	89.691	
• 20.01.09	70.000	66.957	
• 20.01.30	70.000	63.964	
20.02	360.000	350.695	2,37
20.05	10.000	8.701	0,06
20.05.30	10.000	8.701	
20.06	30.000	13.574	0,09
20.06.01	10.000	6.423	
20.06.02	20.000	7.151	
20.11	8.000	7.714	0,05
20.12	20.000	10.050	0,07
20.13	2.000	2.000	0,01
20.14	9.000	8.497	0,06
20.30	3.320.000	3.214.246	21,66
20.30.01	40.000	33.714	
20.30.30	3.280.000	3.180.532	
TOTAL	5.450.000	5.200.934	35,06

3. ALTE CHELTUIELI

- plan	160.000 lei
- realizat	159.997 lei

Cheltuielile reprezintă 1,08% din totalul cheltuielilor curente.

Situația pe articole se prezintă astfel:

Articol bugetar	Plan	Realizat	%
59.40	160.000	159.997	1,08

Ct. 85.01.01 - -21.129 lei – Plăți efectuate în anii precedenți și recuperate în anul curent (concedii medicale suportate din FNUSSS), reprezintă 2,84% din totalul cheltuielilor de funcționare.

Menționăm că activitatea instituției noastre se desfășoară în locații diferite, după cum urmează:

- Muzeul de Științele Naturii – strada Horea nr. 24 (3 clădiri)
- Muzeul de Etnografie și Artă Populară – P-ța Trandafirilor nr. 11
- Muzeul de Artă – strada G. Enescu nr. 2
- Muzeul de istorie (expoziții) – strada G. Enescu nr. 2
- Administrația Palatului Culturii – strada G. Enescu nr. 2
- Clădirea din strada Mărăști nr. 8, unde funcționează depozitele secției de istorie, arheologie, biblioteca instituției, direcțiunea, administrația, arhiva, birouri și laboratoare de conservare-restaurare
- Clădirea din Cetatea Tg. Mureș – strada Avram Iancu nr. 2
- Spațiu expozițional Time Box Călugăreni
- 2 case țărănești Călugăreni
- Castelul Bornemizsa din Gurghiu
- Imobil – Casa memorială Petőfi Sándor din com. Albesti
- Teren + construcție comuna Râciu, pentru construire casă în memoria Gheorghe Șincai

Fondurile utilizate la cheltuieli materiale au fost folosite pentru acoperirea cheltuielilor cu încălzirea și energia electrică, consumul de apă potabilă, canal menajer, apă meteorică pentru clădirile instituției, cheltuielilor cu carburanții și lubrifianții pentru cele șase autoturisme ale instituției, achiziționarea de piese de schimb pentru cele șase autoturisme ale instituției, acoperirea cheltuielilor legate de cheltuielile telefonice fixe (10 posturi telefonice), cheltuieli telefonie mobilă, cheltuieli pentru internet, radio, TV, cheltuieli poștale legate de expedierea adreselor oficiale, a coletelor poștale pentru schimb cărți specialitate, acoperirea cheltuielilor legate de procurarea de materiale pentru laboratoarele de restaurare-

conservare din cadrul instituției în vederea conservării-restaurării obiectelor muzeale din patrimoniul instituției. Totodată au fost folosite fonduri pentru procurarea de materiale funcționale pentru calculatoarele, imprimantele, xeroxurile instituției (6 buc), acoperirea cheltuielilor legate de asigurarea RCA, CASCO, întreținere clădiri

-fonduri necesare pentru cărți de specialitate pentru biblioteca instituției, realizarea acțiunilor culturale planificate pentru anul 2024 pentru cele șapte secții ale instituției, promovarea acțiunilor culturale etc.

-reparații curente cf. listei din **Anexa 2**.

4. CHELTUIELI DE CAPITAL

Plan	5.564.000 lei , din care 2.750.000 lei subvenții Secțiunea Dezvoltare și 2.814.113 lei Alte venituri voluntare (fonduri proiecte Ungaria)
Realizat	3.108.245 lei , din care: 2.381.614 lei subvenții Consiliul Județean Mureș și 726.631 lei venituri voluntare primite din Ungaria.

Fondurile de la acest capitol au fost utilizate cf. planului de investiții aprobat, vezi **Anexa 2B**.

DIRECTOR,
Ötvös Koppány Bulcsú

CONTABIL ȘEF,
Mihalte Marcela

ANEXA 2B

REPARAȚII CURENTE REALIZATE ÎN 2024 CF. PLANULUI ANNUAL

Denumirea lucrării	Program 2024	din care:		Realizat 31.12. 2024	din care:		%
		Buget local	Venituri proprii		Buget local	Venituri proprii	
MUZEUL JUDEȚEAN MUREȘ total, din care:	360	360	0	351	351	0	97.50%
Reparații sediu administrativ spații interioare Marasti nr. 8	30	30	0	25	25	0	83.33%
Întreținere sisteme de curenți slabi, curenți tari, verificări, înlocuiri componente defecte la toate clădirile	160	160	0	159	159	0	99.38%
Revizii instalații de încălzire, instalații apă/canal, înlocuire componente defecte la toate clădirile	100	100	0	100	100	0	100.00%
Revizii orgă Palatul Culturii	12	12	0	10	10	0	83.33%
Restaurare mobilier Palatul Culturii	10	10	0	10	10	0	100.00%
Reparații interior Palatul Culturii	20	20	0	20	20	0	100.00%
Înlocuire instalație electrică adăpost subteran Palatul Culturii	28	28	0	27	27	0	96.43%

Director,
Ötvös Koppány Bulcsú

Contabil șef,
Mihalte Marcela

INVESTIȚII REALIZATE ÎN 2024 CF. PLANULUI ANUAL

Nr. crt.	Denumirea obiectivului de investiție	Categorie de investiție	Program 2024	din care:		Realizat la 31.12.2024	din care:		%
				Buget local	Venituri proprii		Buget local	Venituri proprii	
67	MUZEUL JUDEȚEAN MUREȘ total, din care:		5,564	2,750	2,814	3,108.00	2,381.00	727.00	55.86%
	Sediul Administrativ		17	17	0	17.00	17.00	0.00	100.00%
1	Bicicletă electrică pentru Sediul Administrativ	67.C	7	7		7.00	7.00		100.00%
2	Multifuncțională color A3	67.C	10	10		10.00	10.00		100.00%
	Secția Etnografie		347	347	0	342.00	342.00	0.00	98.56%
3	Lucrări de reabilitare și amenajare depozite patrimoniu etnografic: pivnița (continuarea lucrărilor) și depozit lemn (2 săli) + shop muzeal	67.A	140	140		140.00	140.00		100.00%
4	Reamenajare expoziție etnografică Târguri - continuare lucrări	67.A	180	180		180.00	180.00		100.00%
5	Stație călcat profesională pt. colecția port si textile	67.C	3	3		3.00	3.00		100.00%
6	Dezumidificatoare 6 buc	67.C	24	24		19.00	19.00		79.17%
	Centrul de Cercetare al Limesului Roman		70	70	0	69.00	69.00	0.00	98.57%
7	Reamenajarea expozițiilor Time Box	67.C	70	70		69.00	69.00		98.57%
	Administrația Palatului Culturii		451	451	0	406.00	406.00	0.00	90.02%
8	Marcaje și indicatoare tactile pentru nevăzători	67.C	8	8		0.00	0.00		0.00%
9	Reamenajarea casei	67.B	300	300		298.00	298.00		99.33%
10	Renovare Sală de lectură, hol, baie	67.B	100	100		100.00	100.00		100.00%
11	Antiderapant protecție scenă (covor)	67.C	8	8		8.00	8.00		100.00%
12	Expertiză instalație de ventilație și climatizare existentă	67.C	35	35		0.00	0.00		0.00%
	Secția Artă		129	129		127.00	127.00	0.00	98.45%
13	Modernizarea spațiilor birourilor aparținând Secției de Artă	67.C	70	70		70.00	70.00		100.00%
14	Umidificatoare profesionale pentru spațiile expoziționale și pentru depozite - 1 buc.	67.C	5	5		4.00	4.00		80.00%
15	Set bariere distanțare față de lucrările dispuse în spațiile expoziționale	67.C	15	15		15.00	15.00		100.00%
16	Montare folie de protecție UV	67.C	39	39		38.00	38.00		97.44%
	Secția de Arheologie		106	106	0	67.00	67.00	0.00	63.21%
17	Recompensă detectoriști	67.C	61	61		26.00	26.00		42.62%
18	Evaluare și clasare bunuri de patrimoniu	67.C	45	45		41.00	41.00		91.11%
	Secția de Științele Naturii		56	56	0	55.00	55.00	0.00	98.21%
19	Amenajarea spațiului verde din curtea Secției de Științele Naturii	67.C	46	46	0	45.00	45.00		97.83%

20	Completarea Grădinii senzoriale a Secției de Științele Naturii	67.C	10	10		10.00	10.00		100.00%
	Secția de Istorie		512	297	215	328.00	114.00	214.00	64.06%
21	Amenajare expoziție "Bernády György	67.C	220	5	215	214.00	0.00	214.00	97.27%
22	Expoziție temporară: 90 de ani de la înființarea Muzeului Județean Mureș. Etapa II	67.C	163	163		0.00	0.00		0.00%
23	Restaurare sculpturi din gips din Colecția Muzeului Industrial Secuiesc	67.C	12	12		0.00	0.00		0.00%
24	Amenajare, modernizare spațiu bucătărie și sala de bilete	67.C	60	60		58.00	58.00		96.67%
25	Modernizare sistem de supraveghere cu cameră video și alarmă + sensori de incendiu	67.C	32	32		31.00	31.00		96.88%
26	Amenajare coridor acces pentru persoane cu dizabilități de la intrare spre sălile de expoziție în parter din Cetate	67.C	25	25		25.00	25.00		100.00%
	Laborator conservare restaurare		40	40	0	35.00	35.00	0.00	87.50%
27	Binocular cu lupă - 2 buc	67.C	37	37		35.00	35.00	0.00	94.59%
28	Inel adaptor Nikon	67.C	3	3		0.00	0.00		0.00%
	Castel Gurghiu Rákóczi-Bornemissza		237	237	0	236.00	236.00	0.00	99.58%
29	Reabilitarea acoperiș Corp C1, C8 de urgență	67.B	110	110		110.00	110.00		100.00%
30	Renovare gard etapa II, poartă vest, zid interior	67.C	127	127		126.00	126.00		99.21%
	Casă în memoria Gheorghe Șincai la Râciu		1,000	1,000	0	913.00	913.00	0.00	91.30%
31	Execuție lucrări Casă în memoria Gheorghe Șincai, inclusiv taxe, dirigenție, asistentă tehnică proiectant	67.A	1,000	1,000		913.00	913.00		91.30%
	Ansamblu în memoria Petőfi Sándor la Albesti		2,599	0	2,599	513.00	0.00	513.00	19.74%
32	DALI Ansamblu în memoria Petőfi Sándor	67.C	230		230	219.00		219.00	95.22%
33	PT și DTAC Ansamblu în memoria Petőfi Sándor	67.C	310		310	292.00		292.00	94.19%
34	Execuție lucrări Ansamblu în memoria Petőfi Sándor	67.B	1,260		1,260	2.00		2.00	0.16%
35	Amenajare expoziție în memoria Petőfi Sándor	67.C	799		799	0.00		0.00	0.00%

ANEXA 3

Dosar de presă și apariții media în 2024

Comunicate de presă:

În 2024 au fost emise 49 de comunicate de presă:

09.01.2024 Expoziție (CP + Invitație)

EXPOZIȚIE DE ISTORIE LA TÂRGU MUREȘ: ORATIO, STUDIO ET COLLECTIO

TÖRTÉNETI KIÁLLÍTÁS MAROSVÁSÁRHELYEN: ORATIO, STUDIO ET COLLECTIO

25.01.2024

Vizită ghidată în expoziția „Pallady. Jurnal intim” | 27.01.2024 18:00 - eveniment special în limba română

06.03.2024

Festivalul Filmului Francez la Târgu Mureș | 28-31 Martie 2024

Francia Filmek Fesztiválja @ Marosvásárhely | 2024.03.28-31.

18.03.2024 Expoziție (CP + Invitație)

EXPOZIȚIE DE ISTORIE LA TÂRGU MUREȘ: JANDARMERIA ROMÂNĂ 1850 - 2020

TÖRTÉNETI KIÁLLÍTÁS MAROSVÁSÁRHELYEN: A ROMÁN CSENDŐRSÉG 1850–2020

20.03.2024

Beszélgetés Kató Béla református püspökkel 29.03.2024 - eveniment special în limba maghiara

28.03.2024

Áldott húsvétot kíván a Maros Megyei Múzeum! - paștele catolic

06.04.2024 Expoziție (CP + Invitație)

EXPOZIȚIA ULTIMII DINOZAURI DIN TRANSILVANIA ÎN PREMIERĂ LA TÂRGU MUREȘ

ŐSLÉNYTANI KIÁLLÍTÁS ELŐSZÖR MAROSVÁSÁRHELYEN: AZ UTOLSÓ DINOSZAURUSZOK ERDÉLYBEN

16.04.2024

EVENIMENT: Arcași la orizont | Ziua Mondială a Monumentelor și Siturilor la Călugăreni, Mureș

RENDEZVÉNY: Íjászok a (lát)határon | Műemlékvédelmi Világnap Mikházán

EVENIMENT: Orașul imaginar | Ziua Monumentelor Istorice la Târgu Mureș 5.

RENDEZVÉNY: Az elképzelt város | Műemléki Világnap Marosvásárhelyen 5.

29.04.2024

Rendkívüli tárlarvezetés dr. Ősz Sándor Előd egyetemi adjunktussal -
eveniment în limba maghiară
Inscriere la atelierul de journaling 09.05.2024 - eveniment în limba română

04.05.2024

Muzeul Județean Mureș vă urează Sărbători fericite! - paștele ortodox

09.05.2024 Expoziție (CP + Invitație)

Expoziție itinerantă la Târgu Mureș: Polcz Elaine 100 – Lumea prin joc
Vándorkiállítás Marosvásárhelyen: Polcz Elaine 100 – Világjáték

10.05.2024

CONFERINȚA DE PRESĂ: NOAPTEA MUZEELOR 2024 - 18 mai 2024 | Târgu Mureș
- invitație

Sajtótájékoztató: MÚZEUMOK ÉJSZAKÁJA 2024 - 2024. május 18. |
Marosvásárhely

15.05.2024

Festivalul Filmului European (FFE) ajunge din nou la Târgu Mureș

22.05.2024 Expoziție (CP + Invitație)

CP_Vernisaj: Dan Perjovschi Muzeu / Múzeum / Museum

SK_Megnyitó: Dan Perjovschi Muzeu / Múzeum / Museum

11.06.2024

ZIUA ARHEOLOGIEI LA BRÂNCOVENEȘTI
A RÉGÉSZET NAPJA MAROSVÉCSEN

02.07.2024 - Expoziție (CP + Invitație)

CP_Vernisaj: Bernády György. Legături sociale și rețele de relații

SK_Megnyitó: Bernády György. Viszonyrendszerek és kapcsolati hálók

16.07.2024 - Expoziție (CP + Invitație)

CP_Vernisaj: Aurul principilor. Reprezentarea suveranilor în Transilvania

SK_Megnyitó: Fejedelmek aranya. Uralkodói reprezentáció Erdélyben

21.07.2024 - Eveniment (CP + Invitație)

30.CP_Depunerea pietrei de temelie a Ansamblului Memorial Petőfi Sándor din
Albești

31. SK_Meghívó a megújuló fehéregyházi Petőfi Emlékhely alapkövetételére

06.08.2024 Eveniment (CP + Invitație)

ZIUA ARHEOLOGIEI LA CĂLUGĂRENI
A RÉGÉSZET NAPJA MIKHÁZÁN

20.08.2024

Tur cu Presa - Igenizarea Candelabrelor din Sala Mare a Palatului Culturii din Târgu Mureș

Sajtónyilvános esemény - A marosvásárhelyi Kultúrpalota nagytermi csillárjainak takarítása

04.10.2024 - Expoziție (CP + Invitație)

CP_Sánta Csaba – 60: O retrospectivă a creației sale în bronz la Muzeul Județean Mureș

SK_Sánta Csaba 60 - Sánta Csaba kiállítása a Maros Megyei Múzeumban

07.10.2024

CP_Mineralia | Cuarțul - regele mineralelor | 17-20 Octombrie 2024

SK_Mineralia | A kvarc - az ásványok királya | 2024.10.17 - 20.

01.11.2024

CP: Privește cerul de la Muzeu - Seară de Astronomie cu Andrei Gusan

SK: Nézz az égre a múzeumból

05.09.2024 - Expoziție (Facebook event + website)

Expoziția de Artă Plastică a comitatului Zala

Zala Vármegyei Képzőművészeti Tárlat

11.11.2024

Eveniment: Ion Vlasiu. În fața timpului

29.11.2024

Muzeul Județean Mureș celebrează Ziua Națională a României cu proiectul educațional „Tricolorul României în lumea vie”

05.12.2024 - Parteneriat DAS

Târg de Crăciun cu decorațiuni realizate de copiii, tinerii și adulții aflați în asistență în cadrul ONG-urilor din Târgu Mureș

Karácsonyi vásár civil szervezetek által támogatott gyermekek, fiatalok és felnőttek alkotásaiból

09.12.2024 - Expoziție (CP + Invitație)

CP: Cotidianul reîncadrat. Arhiva fotografică a lui Török Gáspár

SK: Átkeretezett hétköznapiak. Török Gáspár fotóhagyatéka

19.12.2024 - Crăciun

Muzeul Județean Mureș vă urează Sărbători fericite!

A Maros Megyei Múzeum áldott ünnepeket kíván!

Apariții media (online, emisiuni televizate etc):

În 2024 muzeul a avut **303** apariții în mediul online: 200 în lb. română, 103 în lb. maghiară.

Apariții media – lb. română

1. <https://propagarta.ro/events/expozitie-de-istorie-la-targu-mures-oratio-studio-et-collectio/>
2. <https://forgatag.ro/ro/events/oratio-studio-et-collectio-expozitia-400-de-ani-de-existenta-a-colegiilor-reformate-transilvanene-2024-08-30/>
3. <https://www.amosnews.ro/vernisaajul-expozitiei-oratio-studio-et-collectio-400-de-ani-de-existenta-a-colegiilor-reformate-din-transilvania/>
4. <https://www.zi-de-zi.ro/2024/04/05/dr-sandor-elod-ghidaj-special-la-expozitia-oratio-studio-et-collectio/>
5. <https://stiriletransilvaniei.ro/2024/01/09/400-de-ani-de-existenta-a-colegiilor-reformate-din-transilvania-expozitia-oratio-studio-et-collectio-vernisata-la-muzeul-din-cetatea-targu-mures/>
6. <https://www.zi-de-zi.ro/2024/04/26/expozitie-temporara-in-cetatea-targu-mures/>
7. <https://agerpres.ro/cultura-media/2024/06/28/reportaj-mures-hotararea-dietei-de-la-cluj-din-1622-de-infiintare-a-colegiilor-reformate-expusa-in-o--1319924>
8. <https://zilesinopti.ro/evenimente/oratio-studio-et-collectio-muzeul/>
9. <https://ardealnews.ro/2024/05/15/noaptea-muzeelor-2024-la-targu-mures-vezi-programul/>
10. <https://refleqtmures.ro/expozitia-ultimii-dinozauri-din-transilvania-in-premiera-la-targu-mures/>
11. <https://cuvantul-liber.ro/491910/eveniment-expozitional-la-targu-mures-expozitie-de-istorie-la-targu-mures-oratio-studio-et-collectio/>
12. <https://www.modernism.ro/2024/07/16/expozitie-aurul-principilor-reprezentarea-suveranilor-in-transilvania-palatul-culturii-din-targu-mures/>
13. <https://glasulvailor.ro/2024/01/09/expozitie-de-istorie-la-targu-mures-oratio-studio-et-collectio/>
14. <https://refleqtmures.ro/expozitie-de-istorie-la-targu-mures-oratio-studio-et-collectio/>
15. <https://www.zi-de-zi.ro/2024/01/09/vernisaajul-expozitiei-oratio-studio-et-collectio/>
16. <https://www.stiri-mures.ro/2024/01/09/expozitie-de-istorie-la-targu-mures-oratio-studio-et-collectio/>
17. <https://visitmures.com/en/events/oratiostudioetcollectio>
18. <https://www.modernism.ro/2024/01/09/expozitia-temporara-oratio-studio-et-collectio-muzeul-judetean-mures-cetatea-targu-mures/>
19. <https://www.radiomures.ro/stiri/fii-si-tu-mos-craciun-232.html>

20. <https://cuvantul-liber.ro/499094/maine-18-mai-noaptea-muzeelor-la-targu-mures/>
21. <https://www.rador.ro/2024/01/29/previziunile-saptamanii-29-ianuarie-4-februarie-2024/>
22. <https://www.stiri-mures.ro/2024/01/25/vizita-ghidata-in-expozitia-pallady-jurnal-intim/>
23. <https://refleqtmures.ro/vizita-ghidata-in-expozitia-pallady-jurnal-intim/>
24. <https://cuvantul-liber.ro/492893/invitatie-la-muzeu-pallady-jurnal-intim/>
25. <https://glasulvailor.ro/tag/vizita-ghidata-in-expozitia-pallady/>
26. <https://www.punctul.ro/programe-culturale-la-muzeul-judetean-mures/>
27. <https://www.zi-de-zi.ro/2024/05/14/buget-de-120-000-de-lei-pentru-noaptea-muzeelor-2024-programul-complet-al-evenimentului/>
28. <https://refleqtmures.ro/santa-csaba-60-o-retrospectiva-a-creatiei-sale-in-bronz-la-muzeul-judetean-mures/>
29. <https://stiri.infomures.ro/stiri/programe-culturale-la-muzeul-judetean-mures/?noamp=mobile>
30. <https://www.zi-de-zi.ro/2024/03/06/programul-complet-al-festivalului-filmului-francez-editia-28/>
31. <https://ardealnews.ro/2024/03/22/festivalul-filmului-francez-la-targu-mures-program-28-31-martie-2024/>
32. <https://www.punctul.ro/festivalul-filmului-francez-la-targu-mures-2/>
33. <https://www.romaniaregional.ro/etichete/festivalul-filmului-francez/>
34. <https://propagarta.ro/events/expozitie-de-istorie-la-targu-mures-jandarmeria-romana-1850-2020/>
35. <https://www.agerpres.ro/cultura-media/2024/03/25/mures-medalii-din-razboiul-de-independenta-obiecte-si-uniforme-rare-in-expozitia-jandarmeria-romana-1850-2020--1270292>
36. <https://www.zi-de-zi.ro/2024/03/25/imagini-rare-la-la-expozitia-itineranta-jandarmeria-romana-1850-2020/>
37. <https://www.mihaeladanpress.ro/expozitia-itineranta-jandarmeria-romana-1850-2020-ajunge-la-braila-pe-8-octombrie/>
38. <https://cuvantul-liber.ro/496447/la-muzeul-de-istorie-din-cetatea-targu-mures-istoria-cainelui-calu-din-filmul-pistruiatul-in-expozitia-jandarmeria-romana-1850-2020/>
39. <https://www.radiomures.ro/stiri/expozitie-cu-tematica-militara-la-muzeul-judetean-mures-cu-ocazia-aniversarii-a-170-de-ani-de-la-infiintarea-jandarmeriei-romane.html>
40. <https://www.amosnews.ro/deschiderea-expozitiei-itinerante-jandarmeria-romana-1850-2020/>
41. <https://ardealtv.ro/jurnal-ardeal-tv-8-iulie-2024/>
42. <https://ardealtv.ro/jurnal-ardeal-tv-27-martie-2024-2/>
43. <https://ardealtv.ro/jurnal-ardeal-tv-4-noiembrie/>
44. <https://romanalibera.ro/cultura/expozitie-jandarmeria-romana-1850-2020-la-muzeul-judetean-mures/>

45. <https://cuvantul-liber.ro/496822/ziua-jandarmeriei-romane-marcata-la-targu-mures/>
46. <https://www.msnews.ro/expozitia-ultimii-dinozauri-din-transilvania-in-premiera-la-targu-mures/>
47. <https://www.agerpres.ro/comunicate/2024/04/06/comunicat-de-presa-muzeul-judetean-mures--1276843>
48. <https://www.zi-de-zi.ro/2024/04/06/expozitie-despre-ultimii-dinozauri-din-transilvania-la-targu-mures/>
49. <https://www.roevent.org/evenimente/eveniment/in/2024/09/08/>
50. <https://glasulvailor.ro/tag/ultimii-dinozauri-din-transilvania/>
51. <https://evenimentemuzeale.ro/eveniment-cultural/targu-mures-expozitia-ultimii-dinozauri-din-transilvania-18-aprilie-30-septembrie-2024/>
52. <https://stiriletransilvaniei.ro/2024/04/07/expozitia-ultimii-dinozauri-din-transilvania-in-premiera-la-targu-mures/>
53. <https://www.tirnaveni.ro/expozitia-ultimii-dinozauri-din-transilvania-in-premiera-la-targu-mures/>
54. <https://www.zi-de-zi.ro/2024/04/19/foto-video-in-umbra-gigantilor-expozitia-ultimii-dinozauri-din-transilvania-la-targu-mures/>
55. <https://www.punctul.ro/expozitia-ultimii-dinozauri-din-transilvania-in-premiera-la-targu-mures/>
56. <https://refleqtmures.ro/expozitia-ultimii-dinozauri-din-transilvania-in-premiera-la-targu-mures/>
57. <https://www.radiomures.ro/stiri/targ-de-craciun-la-muzeul-judetean-mures.html>
58. <https://www.radiomures.ro/stiri/muzeul-judetean-mures-pregateste-tricolorul-romaniei-in-lumea-vie.html>
59. <https://www.radiomures.ro/stiri/seri-de-astronomie-la-muzeul-judetean-mures.html>
60. <https://www.radiomures.ro/stiri/terapia-prin-joc-la-muzeul-judetean-mures.html>
61. <https://www.radiomures.ro/stiri/conferinta-despre-valorificarea-patrimoniului-cultural-la-muzeul-judetean-mures.html>
62. <https://www.radiomures.ro/stiri/zilele-europene-ale-arheologiei-la-muzeul-judetean-mures.html>
63. <https://www.radiomures.ro/stiri/muzeul-judetean-mures-participa-la-noaptea-muzeelor-si-nu-face-greva-pe-18-mai.html>
64. <https://www.radiomures.ro/stiri/polcz-alaine-100-lumea-prin-joc-o-noua-expozitie-la-muzeul-judetean-mures.html>
65. <https://www.radiomures.ro/stiri/la-muzeul-judetean-mures-atelier-de-journaling-pallady.html>
66. <https://www.radiomures.ro/stiri/expozitie-cu-tematica-militara-la-muzeul-judetean-mures-cu-ocazia-aniversarii-a-170-de-ani-de-la-infiintarea-jandarmeriei-romane.html>
67. <https://zilesinopti.ro/evenimente/ultimii-dinozauri-din-transilvania-m/>

68. <https://stiri.infomures.ro/cultura/expozitie-despre-ultimii-dinozauri-din-transilvania-la-targu-mures/>
69. <https://refleqtmures.ro/muzeul-judetean-mures-celebreaza-ziua-nationala-a-romaniei-cu-proiectul-educational-tricolorul-romaniei-in-lumea-vie/>
70. <https://www.radiovacanta.ro/evenimente/arcasi-la-ORIZONT-de-ziua-mondiala-a-monumentelor-si-siturilor-34574.html>
71. <https://www.zi-de-zi.ro/2024/04/15/arcasi-la-ORIZONT-concurs-de-tir-cu-arcul-si-sapaturi-arheologice-la-calugareni/>
72. <https://propagarta.ro/events/arcasi-la-ORIZONT-ziua-mondiala-a-monumentelor-si-siturilor-la-calugareni-mures/>
73. <https://stiri.infomures.ro/eveniment/arcasi-la-ORIZONT-concurs-de-tir-cu-arcul-si-sapaturi-arheologice-la-calugareni/>
74. https://www.mesagerul.ro/mures/2024_44/
75. <https://stiri.infomures.ro/cultura/arcasi-la-ORIZONT-de-ziua-mondiala-a-monumentelor-si-siturilor-la-calugareni/>
76. <https://www.msnews.ro/arcasi-la-ORIZONT-un-eveniment-inedit-la-calugareni/>
77. <https://www.radiomures.ro/stiri/ziua-monumentelor-istorice-marcata-in-judetul-mures.html>
78. <https://cuvantul-liber.ro/497636/muzeul-judetean-mures-ziua-monumentelor-istorice-la-targu-mures/>
79. <https://propagarta.ro/events/orasul-imaginar-ziua-monumentelor-istorice-la-targu-mures/>
80. <https://stiinta-pentru-toti.blogspot.com/2024/04/ziua-monumentelor-istorice-la-targu.html>
81. <https://www.radiovacanta.ro/evenimente/atelier-de-journaling-pallady-la-muzeul-judetean-mures-35535.html>
82. <https://www.zi-de-zi.ro/2024/05/02/atelier-de-journaling-la-muzeul-judetean-mures-journalingul-este-cea-mai-ieftina-forma-de-terapie/>
83. <https://agerpres.ro/2024/05/15/reportaj-sublimul-feminin-si-jurnalele-intime-ale-lui-pallady---expuse-la-targu-mures-pana-de-noapte--1295628>
84. <https://www.zi-de-zi.ro/2024/05/16/foto-expozitie-unica-despre-sublimul-feminin-la-targu-mures-pallady-jurnal-intim/>
85. <https://www.punctul.ro/restaurare-de-exceptie-a-unui-tablou-de-grigorescu-expus-la-palatul-culturii/>
86. <https://zilesinopti.ro/evenimente/grigorescu-lumina-traditie-modernism-p/>
87. <https://sanuuitam.blogspot.com/2024/05/grigorescu-lumina-traditie-modernism.html>
88. <https://www.msnews.ro/seara-de-arta-la-muzeul-judetean-mures-celebrandu-l-pe-nicolae-grigorescu/>
89. <https://stiri.infomures.ro/stiri/restaurare-de-exceptie-a-unui-tablou-de-grigorescu-expus-la-palatul-culturii/>

90. <https://www.zi-de-zi.ro/2024/12/17/programul-muzeului-judetean-mures-in-perioada-sarbatorilor-de-iarna/>
91. <https://www.zi-de-zi.ro/2024/12/25/foto-magia-craciunului-si-a-incluziunii-la-muzeul-judetean-mures/>
92. <https://zilesinopti.ro/evenimente/lumea-prin-joc-targu-mures/>
93. <https://glasulvailor.ro/tag/polcz-alaine-100-lumea-prin-joc/>
94. <https://www.agerpres.ro/comunicate/2024/05/09/comunicat-de-presa-muzeul-judetean-mures--1291971>
95. <http://centruldepresa.ro/stiri/12259093>
96. <https://www.zi-de-zi.ro/2024/05/09/expozitia-itineranta-dedicata-lui-polcz-alaine-la-targu-mures/>
97. <https://stiri.infomures.ro/cultura/polcz-alaine-100-lumea-prin-joc-o-noua-expozitie-la-muzeul-judetean-mures/>
98. <https://www.zi-de-zi.ro/2024/08/28/muzeul-judetean-mures-program-special-in-cadrul-valtorii-muresene/>
99. <https://www.modernism.ro/2024/05/09/expozitie-polcz-alaine-100-lumea-prin-joc-muzeul-judetean-mures-targu-mures/>
100. <https://cuvantul-liber.ro/498748/expozitie-itineranta-la-targu-mures-polcz-alaine-100-lumea-prin-joc/>
101. <https://www.punctul.ro/expozitie-itineranta-la-targu-mures-dedicata-scriitoarei-maghiare-plocz-alaine/>
102. <https://artfacts.net/exhibition/dan-perjovschi:-muzeu-museum-museum/1183212>
103. <https://www.newgenres.com/2024/06/dan-perjovschi-muzeu-museum-museum.html>
104. <https://curatorial.ro/arta/dan-perjovschi-despre-muzeul-contemporan-la-targu-mures/>
105. <https://www.modernism.ro/2024/05/23/expozitie-dan-perjovschi-muzeu-museum-museum-palatul-culturii-din-targu-mures/>
106. <https://www.radiomures.ro/stiri/dan-perjovschi-expune-la-targu-mures-muzeu-museum-museum.html>
107. <https://propagarta.ro/events/dan-perjovschi-muzeu-museum-museum-palatul-culturii-din-targu-mures/>
108. <https://portal.revistatimpul.ro/dan-perjovschi-despre-conditia-muzeului-contemporan-in-proiectul-artistic-muzeu-museum-museum/>
109. <https://www.zi-de-zi.ro/2024/05/22/expozitie-temporara-apartinand-artistului-dan-perjovschi-la-palatul-culturii/>
110. <https://www.amosnews.ro/vernisajul-expozitiei-dan-perjovschi-muzeu-museum-museum/>
111. <https://zilesinopti.ro/evenimente/dan-perjovschi-targu-mures/>
112. <https://luceafarul.net/dan-perjovschi-despre-conditia-muzeului-contemporan-in-proiectul-artistic-muzeu-museum-museum>
113. <https://evenimentemuzeale.ro/eveniment-cultural/targu-mures-expozitia-dan-perjovschi-muzeu-museum-museum-31-mai-14-iunie-2024/>

114. <https://video.agerpres.ro/comunicate/2024/05/22/comunicat-de-presa-muzeul-judetean-mures--1299369>
115. <https://www.facebook.com/share/v/UEednerpGuAL2BS5/>
116. <https://stiri.infomures.ro/cultura/noaptea-muzeelor-2024-la-incubator-13/>
117. <https://www.zi-de-zi.ro/2024/05/16/sarbatoarea-filmului-european-in-cetatea-targu-mures/>
118. <https://www.agerpres.ro/cultura-media/2024/05/15/mures-festivalul-filmului-european-inclus-in-programul-noaptea-muzeelor--1295298>
119. <https://glasulvailor.ro/2024/05/15/festivalul-filmului-european-ffe-ajunge-din-nou-la-targu-mures/>
120. <https://www.zi-de-zi.ro/2024/05/06/festivalul-filmului-european-desfasurat-si-la-targu-mures/>
121. <https://www.radiomures.ro/stiri/festivalul-filmului-european-incepe-astazi-la-targu-mures.html>
122. <https://www.radiomures.ro/stiri/festivalul-filmului-european-ajunge-in-mai-la-tg-mures-sibiu-si-brasov.html>
123. <https://www.agerpres.ro/cultura-media/2024/04/24/festivalul-filmului-european-din-9-mai-pana-pe-8-iunie-de-la-bucuresti-la-chisinau--1286364>
124. <https://www.punctul.ro/festivalul-filmului-european-la-targu-mures-2/>
125. <https://agenda.liternet.ro/articol/28653/Comunicat-de-presa/In-2024-alegem-filmul-european-Festivalul-Filmului-European-2024.html>
126. <https://www.modernism.ro/2024/04/25/festivalul-filmului-european-editia-a-28-a/>
127. <https://stiri.infomures.ro/stiri/ziua-arheologiei-la-brancovenesti/?noamp=mobile>
128. <https://www.zi-de-zi.ro/2024/08/07/ziua-arheologiei-la-calugareni/>
129. <https://www.zi-de-zi.ro/2024/07/03/vernisaajul-expozitiei-bernady-gyorgy-legaturi-sociale-si-retele-de-relatii-la-palatul-culturii-din-targu-mures/>
130. <https://glasulvailor.ro/2024/07/09/expozitia-bernady-gyorgy-legaturi-sociale-si-retele-de-relatii-la-targu-mures/>
131. <https://www.zi-de-zi.ro/2024/07/13/foto-expozitie-eveniment-despre-bernady-gyorgy-pilon-al-dezvoltarii-moderne-a-orasului-targu-mures/>
132. <https://stiri.infomures.ro/cultura/vernisaajul-expozitiei-bernady-gyorgy-legaturi-sociale-si-retele-de-relatii-la-palatul-culturii-din-targu-mures/>
133. <https://www.modernism.ro/2024/07/03/expozitie-bernady-gyorgy-legaturi-sociale-si-retele-de-relatii-la-palatul-culturii-din-targu-mures/>
134. <https://propagarta.ro/events/bernady-gyorgy-legaturi-sociale-si-retele-de-relatii/>
135. <https://glasulvailor.ro/2024/07/03/bernady-gyorgy-legaturi-sociale-si-retele-de-relatii/>
136. <https://evenimentemuzeale.ro/eventiment-cultural/targu-mures-expozitia-bernady-gyorgy-legaturi-sociale-si-retele-de-relatii/>

137. <https://www.stiri-mures.ro/2024/07/03/bernady-gyorgy-legaturi-sociale-si-retele-de-relatii/>
138. <https://zilesinopti.ro/evenimente/bernady-gyorgy-muzeul-judetean-mures/>
139. <https://www.zi-de-zi.ro/2024/11/18/expozitia-aurul-principilor-reprezentarea-suveranilor-in-transilvania-la-targu-mures/>
140. <https://www.msnews.ro/aurul-principilor-reprezentarea-suveranilor-in-transilvania-o-expozitie-itineranta-la-targu-mures/>
141. <https://www.zi-de-zi.ro/2024/07/28/video-expozitie-despre-aurul-principilor-transilvaneni-la-palatul-culturii-targu-mures/>
142. <https://www.modernism.ro/2024/07/16/expozitie-aurul-principilor-reprezentarea-suveranilor-in-transilvania-palatul-culturii-din-targu-mures/>
143. <https://www.msnews.ro/descoperiti-comoara-transilvaniei-expozitia-aurul-principilor-la-targu-mures/>
144. <https://www.msnews.ro/depunerea-pietrei-de-temelie-a-ansamblului-memorial-petofi-sandor-din-albesti/>
145. <https://www.punctul.ro/depunerea-pietrei-de-temelie-a-ansamblului-memorial-petofi-sandor-din-albesti/depunerea-pietrei-de-temelie-a-ansamblului-memorial-petofi-sandor-din-albesti/>
146. <https://www.agerpres.ro/agerpres/2024/07/23/comunicat-de-presa-muzeul-judetean-mures--1331525>
147. <https://www.radiomures.ro/stiri/in-localitatea-mureseana-albesti-se-pune-piatra-de-temelie-pentru-infiintarea-unui-nou-muzeu-petofi-sandor.html>
148. <https://cuvantul-liber.ro/502377/depunerea-pietrei-de-temelie-a-ansamblului-memorial-petofi-sandor-din-albesti/>
149. <https://stiri.infomures.ro/stiri/depunerea-pietrei-de-temelie-a-ansamblului-memorial-petofi-sandor-din-albesti/>
150. <https://stiriletransilvaniei.eu/2024/07/24/la-comemorarea-a-175-de-ani-de-la-moartea-poetului-petofi-sandor-va-fi-depusa-piatra-de-temelie-a-ansamblului-memorial-petofi-sandor-din-albesti/>
151. <https://stiri.infomures.ro/event/in-localitatea-mureseana-albesti-se-pune-piatra-de-temelie-pentru-infiintarea-unui-nou-muzeu-petofi-sandor/>
152. <https://agerpres.ro/social/2024/07/28/mures-ansamblul-memorial-petofi-sandor-din-albesti-extins-printr-o-investitie-de-6-4-milioane-de-lei--1333544>
153. <https://www.stiripesurse.ro/ansamblul-memorial-petofi-sandor-din-albesti-extins-printr-o-investitie-de-6-4-milioane-de-lei-3391135.html>
154. <https://www.punctul.ro/depunerea-pietrei-de-temelie-a-ansamblului-memorial-petofi-sandor-din-albesti/>
155. <https://propagarta.ro/events/depunerea-pietrei-de-temelie-a-ansamblului-memorial-petofi-sandor-din-albesti/>

156. <https://www.tirnaveni.ro/ziua-arheologiei-la-calugareni/>
157. <https://cuvantul-liber.ro/503270/ziua-arheologiei-marcata-la-calugareni/>
158. <https://www.radiomures.ro/stiri/includerea-sitului-de-la-calugareni-pe-lista-patrimoniului-mondial-unesco-marcata-de-ziua-arheologiei.html>
159. <https://www.msnews.ro/ziua-arheologiei-in-parcul-arheologic-de-la-calugareni-comuna-eremitu-judetul-mures/>
160. http://tvr3.tvr.ro/arheologie-i-relaxare-la-calugareni_47972.html
161. https://www.zi-de-zi.ro/2024/08/07/ziua-arheologiei-la-calugareni/afis_site/
162. <https://ardealtv.ro/jurnal-ardeal-tv-12-august-2024/>
163. <https://www.punctul.ro/arcasi-la-orient-zia-mondiala-a-monumentelor-si-siturilor-la-calugareni-mures/>
164. <https://www.modernism.ro/2024/08/06/ziua-arheologiei-la-calugareni/>
165. <https://www.punctul.ro/ziua-arheologiei-la-calugareni/>
166. <https://ezs.ro/ziua-arheologiei-marcata-la-calugareni/>
167. <https://www.agerpres.ro/cultura-media/2024/08/22/mures-impresionantul-candelabru-din-sala-mare-a-palatului-culturii-coborat-pentru-mentenanta--1344046>
168. <https://www.punctul.ro/joi-are-loc-igienizarea-candelabrelor-din-sala-mare-a-palatului-culturii-din-targu-mures/>
169. <https://stiri.infomures.ro/stiri/joi-are-loc-igienizarea-candelabrelor-din-sala-mare-a-palatului-culturii-din-targu-mures/>
170. <https://ardeal24.ro/eveniment-inedit-la-palatului-culturii-targu-mures-impresionantul-candelabru-din-sala-mare-a-fost-coborat-pentru-mentenanta-197325.html>
171. <https://www.modernism.ro/2024/10/08/santa-csaba-60-o-retrospectiva-a-creatiei-sale-in-bronz-la-muzeul-judetean-mures/>
172. https://ztb.ro/articol/santa-csaba-60-o-retrospectiva-a-creatiei-sale-in-bronz-la-muzeul-judetean-mures_1728370970
173. <https://www.stiri-mures.ro/category/cultura/>
174. <https://www.stiri-mures.ro/2024/12/09/muzeul-judetean-mures-aduce-in-prim-plan-mostenirea-fotografica-a-lui-gaspar-torok-printr-o-expozitie-inedita-cotidian-reincadrat/>
175. <https://www.punctul.ro/santa-csaba-60-o-retrospectiva-a-creatiei-sale-in-bronz-la-muzeul-judetean-mures/>
176. <https://evenimentemuzeale.ro/eveniment-cultural/targu-mures-megnyito-santa-csaba-60-o-retrospectiva-a-creatiei-sale-in-bronz-la-muzeul-judetean-mures-santa-csaba-kiallitas-a-maros-megyei-muzeumban/>
177. <https://e-nepuisag.ro/articles/hirek-rendezvenyek-517>
178. <https://www.radiomures.ro/stiri/editia-de-toamna-a-mineralia-aduce-cuartul-in-prim-plan.html>
179. <https://refleqtmures.ro/mineralia-cuartul-regele-mineralelor/>

180. <https://www.modernism.ro/2024/10/07/editia-de-toamna-a-expozitiei-cu-vanzare-mineralia-cuartul-regele-mineralelor-muzeul-judetean-mures/>
181. <https://www.punctul.ro/priveste-cerul-de-la-muzeul-judetean-mures/>
182. <https://www.msnews.ro/priveste-cerul-de-la-muzeu-seara-de-astronomie/>
183. <https://www.zi-de-zi.ro/2024/11/08/arta-comitatului-zala-la-targu-mures/>
184. <https://www.zi-de-zi.ro/2024/11/08/arta-comitatului-zala-la-targu-mures/>
185. <https://www.punctul.ro/p-ion-vlasiiu-in-fata-timpului-expozitie-la-palatul-culturii/>
186. <https://zilesinopti.ro/evenimente/ion-vlasiiu-mures/>
187. <https://www.radiomures.ro/stiri/se-redeschide-galeria-ion-vlasiiu-ion-vlasiiu-in-fata-timpului.html>
188. <https://www.amosnews.ro/ion-vlasiiu-in-fata-timpului/>
189. <https://curatorial.ro/arta/galeria-ion-vlasiiu-de-la-palatul-culturii-din-targu-mures-redeschisa/>
190. <https://evenimentemuzeale.ro/eveniment-cultural/targu-mures-ion-vlasiiu-in-fata-timpului-ion-vlasiiu-szemben-az-idovel/>
191. <https://ardealtv.ro/jurnal-ardeal-tv-12-noiembrie-2024/>
192. <https://www.zi-de-zi.ro/2024/11/29/muzeul-judetean-mures-celebreaza-ziua-nationala-cu-proiectul-tricolorul-romaniei-in-lumea-vie/>
193. <https://cuvantul-liber.ro/512766/targ-de-craciun-cu-decoratiuni-realizate-de-copiii-tinerii-si-adultii-aflati-in-asistenta-in-cadrul-ong-urilor-din-targu-mures/>
194. <https://stiri.infomures.ro/stiri/targ-de-craciun-cu-decoratiuni-realizate-de-copiii-tinerii-si-adultii-aflati-in-asistenta-in-cadrul-ong-urilor-din-targu-mures/>
195. <https://www.zi-de-zi.ro/2024/12/05/targ-de-craciun-al-beneficiarilor-ong-urilor-din-targu-mures/>
196. <https://www.radiomures.ro/stiri/cotidianul-reincadrat-arhiva-fotografica-a-lui-torok-gaspar.html>
197. <https://www.agerpres.ro/comunicate/2024/12/09/comunicat-de-presamuzeul-judetean-mures--1400430>
198. <https://www.msnews.ro/cotidianul-reincadrat-o-privire-asupra-fotografiei-lui-torok-gaspar/>
199. <https://www.zi-de-zi.ro/2024/10/18/palatul-culturii-din-targu-mures-se-deschide-pentru-generatia-z/>
200. <https://www.punctul.ro/eveniment-inedit-cu-ocazia-implinirii-a-111-ani-de-la-finalizarea-construcției-palatul-culturii-mures/>

Apariții media lb. maghiară

1. <https://reformatus.ro/hirek/kolozsvarra-erkezik-az-oratio-studio-et-collectio-az-erdelyi-reformatus-kollegiumok-400-eve-cimu-vandorkiallitas>
2. <https://e-nepuisag.ro/index.php/articles/az-erdelyi-reformatus-kollegiumok-400-eve-2>
3. <https://szekelyhon.ro/aktualis/az-egyhazi-iskolak-a-magyar-kozossegek-fennmaradasainak-zalogai>
4. <https://konyvtar.proteo.hu/hu/esemenyek/2883>
5. <https://transtelex.ro/kultura/2024/11/09/erdelyi-reformatus-muzeum-reformatus-kollegiumok>
6. <https://szabadsag.ro/article/kolozsvaron-lathato-az-erdelyi-reformatus-kollegiumok-multjat-bemutato-vandorkiallitas>
7. <https://maszol.ro/kultura/Az-erdelyi-reformatus-kollegiumok-400-eve-torteneti-kiallitas-Marosvasarhelyen>
8. <https://kronikaonline.ro/erdelyi-hirek/jovo-oktoberig-latogathato-az-erdelyi-reformatus-kollegiumok-400-eves-multjat-bemutato-vandorkiallitas-kolozsvaron>
9. <https://hetiujszo.ro/hirek-itthonrol-meg-otthonrol-43/>
10. <https://nepuisag.ro/articles/musorkalauz-216>
11. <https://kronikaonline.ro/erdelyi-hirek/stilszeruen-a-reformacio-emleknapi-erkezik-a-kincses-varosba-a-kollegiumokrol-szolo-kiallitast>
12. <https://kultura.hu/kolozsvaron-lathato-az-erdelyi-reformatus-kollegiumok-multjat-bemutato-vandorkiallitas/>
13. <https://maszol.ro/kultura/A-vilag-legrangosabb-fesztivaljainak-filmjeit-hozzak-el-Romaniaba>
14. <https://szekelyhon.ro/aktualis/marosszek/francia-filmnapok-a-hetvegen>
15. <https://nyugatijelen.com/index.php/kultura/xx-europai-filmek-fesztivalja-vajdahunyadon>
16. <https://szekelyfold.online/torteneti-kiallitas-marosvasarhelyen/>
17. <https://www.e-nepuisag.ro/articles/musorkalauz-205>
18. <https://nepuisag.ro/articles/hirek-rendezvenyek-378>
19. <https://nepuisag.ro/storage/pdf/2024/03/marcius20szerda2024.pdf>
20. <https://www.msnews.ro/musorkalauz-marosvasarhelyi-kulturalis-kavalkad/>
21. <https://www.msnews.ro/musorkalauz-marosvasarhelyi-kulturalis-kavalkad/>
22. <https://szekelyfold.online/beszelgetes-kato-bela-reformatus-puspokkal/>
23. <https://szekelyhon.ro/aktualis/a-reformatus-kollegiumok-helyzetet-ertekeli-kato-bela-puspok-marosvasarhelyen>
24. <https://www.kulhonimagyarok.hu/bla/a-reformatus-kollegiumok-helyzetet-ertekeli-kato-bela-puspok-marosvasarhelyen/>
25. <https://maszol.ro/kultura/Dinokiallitas-Marosvasarhelyen-Az-utolso-dinoszauruszok-Erdelyben>
26. <https://szekelyhon.ro/aktualis/az-utolso-dinoszauruszok-erdelyben>

27. <https://www.vasarhely.ma/oslenytani-kiallitas-az-utolso-dinoszauruszok-erdelyben/>
28. <https://transtelex.ro/zold/2024/04/06/dinoszauruszok-oslenytan-kiallitas>
29. https://maszol.ro/belfold/A-marosvasarhelyi-borton-kiallitotere-is-latogathato-lesz-az-idei-Muzeumok-Ejszakajan#google_vignette
30. <https://maszol.ro/kultura/Dinokiallitas-Marosvasarhelyen-Az-utolso-dinoszauruszok-Erdelyben>
31. <https://www.e-nepuisag.ro/storage/pdf/2024/05/majus20hetfo2024.pdf>
32. <https://www.pontmaros.ro/az-utolso-dinoszauruszok-erdelyben-cimmel-nyilik-kiallitas-marosvasarhely/>
33. <https://ekekolozsvar.ro/index.php/turak-es-rendezvenyek/tura-es-programismertetok/marosvasarhely-2024>
34. <https://kronikaonline.ro/kultura/eletnagysagu-rekonstrukciok-is-lathato-az-utolso-dinoszauruszok-erdelyben-cimu-marosvasarhelyi-tarlalon>
35. <https://e-nepuisag.ro/articles/az-utolso-dinoszauruszok-erdelyben>
36. <https://www.vasarhely.ma/oslenytani-kiallitas-az-utolso-dinoszauruszok-erdelyben/>
37. <https://www.pontmaros.ro/muemleki-vilagnap-marosvasarhelyen-az-elkepzt-varos/>
38. <https://www.e-nepuisag.ro/storage/pdf/2024/04/aprilis23kedd2024.pdf>
39. https://maszol.ro/kultura/Romai-hangulatot-ideznek-a-mikhazi-regeszeti-parkban#google_vignette
40. <https://marosvasarhelyiek.ro/2024/04/18/marosvasarhely-az-elkepzt-varos/>
41. <https://www.mixcloud.com/ERDELYFM/az-elkepzt-város-műemléki-vilagnap-marosvásárhelyen/>
42. <https://erdelyfm.ro/podcast/az-elkepzt-varos-muemleki-vilagnap-marosvasarhelyen/>
43. <https://www.e-nepuisag.ro/articles/musorkalauz-207>
44. <https://szekelyhon.ro/aktualis/marosvasarhely-az-elkepzt-varos>
45. <https://www.msnews.ro/muemlekvedelmi-vilagnap-marosvasarhely-az-elkepzt-varos/>
46. <https://www.vasarhely.ma/polcz-alaine-100-vilagjatek/>
47. <https://szekelyhon.ro/aktualis/polcz-alaine-100-n-vilagjatek>
48. <https://kronikaonline.ro/kultura/bki-vagy-te-itt-ebben-a-vilagbanr-n-marosvasarhelyen-nyilik-tarlat-polcz-alaine-erdelyi-szuletesu-iro-pszichologus-emlekere>
49. <https://maszol.ro/kultura/Vilagjatek-Vandorkiallitassal-emlekeznek-Polcz-Alaine-irora-es-pszichologusra>
50. <https://maszol.ro/belfold/A-marosvasarhelyi-borton-kiallitotere-is-latogathato-lesz-az-idei-Muzeumok-Ejszakajan>
51. <https://maszol.ro/belfold/19-szazadi-leleteket-talaltak-a-regeszek-a-Marosvasarhelyen-epulo-melygarazs-helyszinen>
52. <https://maszol.ro/kultura/Turistalativanyossaga-teszik-a-Mikhazi->

Regeszeti-Parkot

53. https://maszol.ro/kultura/Az-orok-fiatalagsagtol-a-szomitogepgyartasig-a-Maros-Megyei-Muzeumban#google_vignette
54. <https://maszol.ro/kultura/Santa-Csaba-60-Retrospektiv-kepzo-muveszeti-kiallitas-a-Maros-Megyei-Muzeumban>
55. <https://maszol.ro/életmod/Nezz-az-egre-a-muzeumbol-Csillagaszati-estek-Marosvasarhelyen>
56. <https://www.marosvasarhelyradio.ro/musorok/marosvasarhelyre-erkezett-a-polcz-alaine-kiallitas/>
57. <https://www.e-nepuisag.ro/articles/muzeumok-ejszakaja-majus-18-szombat>
58. <https://www.youtube.com/watch?v=gW1aktWQt2U>
59. https://www.youtube.com/watch?v=eTjFo3J_-9w
60. <https://www.pontmaros.ro/polcz-alaine-tiszteletre-rendezett-vandorkiallitas-tekintheto-meg-marosvasarhelyen/>
61. <https://www.e-nepuisag.ro/articles/musorkalauz-211#>
62. https://www.e-nepuisag.ro/articles/nyitas-a-kortars-muveszetre?fbclid=IwY2xjawEQAuJleHRuA2FlbQIxMQABHU76EAku4gL2Duw8fi6DeXU1_dm9bzIzAoOq1tO_hVe5SUB8BsNoz-Sreg_aem_HLVgbaDu7T9wszPWlxGULw#
63. <https://nepuisag.ro/articles/hirek-rendezvenyek-425#>
64. <https://www.e-nepuisag.ro/articles/musorkalauz-214#>
65. <https://www.e-nepuisag.ro/articles/muzeumok-ejszakaja-majus-18-szombat-1>
66. <https://marosvasarhelyiek.ro/2024/05/18/elraitolt-a-muzeumok-ejszakaja/>
67. https://www.marosvasarhelyradio.ro/hirek/jovo_hetvegen_muzeumok_ejszakaja/
68. <https://www.agerpres.ro/magyar/2024/05/16/m-jus-18-n-253-m-zeum-r-szv-tel-vel-tartj-k-a-m-zeumok-jszak-j-t--1296123>
69. <https://transtelex.ro/kultura/2024/05/16/muzeumok-ejszakaja-kiallitas>
70. <https://maszol.ro/belfold/Muzeumok-Ejszakaja-Ciolacu-megoldast-kinalt-a-muzeologusok-berproblemajara>
71. <https://www.pontmaros.ro/a-regeszet-napiat-unneplik-marosvecsen/>
72. <https://www.szaszregen.ro/2024/06/a-regeszet-napja-marosvecsen/>
73. <https://www.e-nepuisag.ro/articles/hirek-rendezvenyek-435>
74. <https://www.mariaradio.ro/hir/2024-junius-12-hirek-es-programajanlo/>
75. <https://nepuisag.ro/articles/musorkalauz-215>
76. <https://marosvasarhelyiek.ro/2024/08/07/regeszet-napja-mikhazan/>
77. <https://maszol.ro/belfold/Idoutazas-a-romai-korba-a-regeszet-napiat-unneplik-Marosvecsen>
78. <https://szekelyhon.ro/aktualis/romai-fesztival-helyett-a-regeszet-napiat-szervezik-meg>
79. <https://www.youtube.com/watch?v=snWUwCENrVA>

80. <https://www.pontmaros.ro/kiallitas-a-kulturpalotaban-bernady-gyorgy-viszonyrendszerek-es-kapcsolati-halok/>
81. <https://nepuisag.ro/articles/hirek-rendezvenyek-454>
82. <https://www.e-nepuisag.ro/articles/musorkalauz-224>
83. <https://szekelyhon.ro/aktualis/bernadynak-nem-volt-facebookja-de-volt-halozata-es-viszonyrendszere-n-ujranyilt-a-bernady-tarlat-marosvasarhelyen>
84. <https://e-nepuisag.ro/articles/musorkalauz-221>
85. <https://szekelyhon.ro/aktualis/lenyugzo-eletpalya-es-eredmenyek-n-bernady-gyorgy-polgarmesterrol-nyilik-kiallitas-marosvasarhelyen>
86. <https://www.e-nepuisag.ro/articles/fejedelmek-aranya>
87. <https://szekelyhon.ro/aktualis/megujul-az-emlekhely-amely-egybeforrt-petofi-sandor-nevevel>
88. <https://www.pontmaros.ro/jovo-heten-sor-kerul-a-megujulo-feheregyhazi-petofi-sandor-emlekhely-alapkoletetelere/>
89. <https://www.e-nepuisag.ro/articles/a-regeszeti-napja-mikhazan-1>
90. https://www.e-nepuisag.ro/articles/a-regeszeti-napja-mikhazan-2?fbclid=IwY2xjawEzFkxleHRuA2FlbQlXMAABHdI51fOeqF7TPA0hgI1VWaw--l3yxVmYluQutMLdugCcWYtITHcdVpRTag_aem_DDJC7H7THScL5EstZQfB6A
91. <https://maszol.ro/kultura/A-regeszeti-napjat-unneplik-Mikhazan>
92. <https://www.facebook.com/watch/?v=477165371748820>
93. <https://maszol.ro/kultura/Leengedtek-a-marosvasarhelyi-Kulturpalota-111-eves-kristalygombokkal-diszitett-focsillarjat>
94. <https://transtelex.ro/kultura/2024/02/29/marosvasarhely-kulturpalota-felujitas-befejezes>
95. <https://szekelyfold.online/santa-csaba-60-retrospektiv-kiallitas-a-maros-megyei-muzeumban/>
96. <https://www.marosvasarhelyradio.ro/musorok/idotlen-idoben-| -santa-csaba-60-eves/>
97. <https://maszol.ro/kultura/Santa-Csaba-60-Retrospektiv-kepzuveszeti-kiallitas-a-Maros-Megyei-Muzeumban>
98. <https://e-nepuisag.ro/storage/pdf/2024/11/november20szerda2024.pdf>
99. <https://www.e-nepuisag.ro/articles/zala-varmegyei-kepzuveszeti-tarlat-marosvasarhelyen>
100. <https://e-nepuisag.ro/articles/musorkalauz-242>
101. <https://www.e-nepuisag.ro/articles/karacsonyi-vasar-1>
102. <https://e-nepuisag.ro/index.php/articles/civil-szervezetek-karacsonyi-vasara>
103. <https://www.e-nepuisag.ro/articles/atkeretezett-hetkoeznapok-toeroek-gaspar-fotohagyateka>